

Briselē, 9.3.2023.
C(2023) 1711 final

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS

Krīzes un pārkārtošanās pagaidu regulējums valsts atbalsta pasākumiem, ar ko atbalsta ekonomiku pēc Krievijas agresijas pret Ukrainu

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS

Krīzes un pārkārtošanās pagaidu regulējums valsts atbalsta pasākumiem, ar ko atbalsta ekonomiku pēc Krievijas agresijas pret Ukrainu

1. KRIEVIJAS AGRESIJA PRET UKRAINU, TĀS IETEKME UZ ES EKONOMIKU UN NEPIECIEŠAMĪBA PĒC VALSTS ATBALSTA PAGaidu PASĀKUMIEM

- (1) Krievija 2022. gada 24. februārī pēc tam, kad tā bija nelikumīgi atzinusi valdības nekontrolētās teritorijas Doneckas un Luhanskas apgabalos Ukrainā par neatkarīgiem subjektiem, uzsāka neprovocētu un nepamatotu militāru agresiju pret Ukrainu. Eiropas Savienība (ES) un starptautiskie partneri nekavējoties reaģēja uz nopietno Ukrainas teritoriālās integritātes, suverenitātes un neatkarības pārkāpumu un noteica ierobežojošus pasākumus (sankcijas). Sankcijas tika noteiktas arī pret Baltkrieviju, jo tā ir veicinājusi Krievijas militāro agresiju. Turpmāko nedēļu un mēnešu laikā tika pieņemti jauni pasākumi, un vadoties pēc situācijas, var tikt pieņemti vēl citi pasākumi. Krievija nolēma pati veikt dažus ierobežojošus ekonomikas pretpasākumus un izmantot par ieroci gāzes plūsmas uz Eiropas Savienību.
- (2) Krievijas militārā agresija pret Ukrainu un šīs agresijas tiešā un netiešā ietekme, tostarp noteiktās sankcijas un pretpasākumi, ko veikusi, piemēram, Krievija, ir radījuši ekonomiskās sekas visā iekšējā tirgū. Ietekme uz uzņēmumiem Eiropas Savienībā var būt dažāda – gan tieša, gan netieša. Tā var izpausties kā pieprasījuma samazināšanās, esošo līgumu un projektu darbības pārtraukšana, kam sekos apgrozījuma zudums, traucējumi piegādes ķēdēs, jo īpaši attiecībā uz izejvielām un pirmproduktiem vai citiem resursiem, kuri vairs nav pieejami vai nav saimnieciski iespējami.
- (3) Iespējamība, ka Krievija īstenos militāro agresiju pret Ukrainu, ietekmēja enerģijas tirgu jau vairākas nedēļas pirms fiziskās agresijas sākšanās. Krievijas militārā agresija pret Ukrainu ir tieši izraisījusi ES importa no Ukrainas, kā arī ES eksporta uz Ukrainu piegādes ķēžu traucējumus attiecībā uz konkrētiem produktiem, jo īpaši graudaugiem un augu eļļām. Elektroenerģijas un gāzes cenu pieaugums Eiropas Savienībā ir būtiski ietekmējis enerģijas tirgu. Augstas enerģijas cenas ietekmē vairākas ekonomikas nozares, tostarp dažas no tām, ko īpaši skārusi Covid-19 pandēmija, piemēram, transportu un tūrismu. Krievijas militārās agresijas un Krievijas veikto pretpasākumu dēļ dažu kritiski svarīgu izstrādājumu piedāvājums ir nepietiekams. Tās ir specifiskas jomas, kurās nepietiekams piedāvājums rada risku, ka, neraugoties uz pašreiz notiekošo piedāvājuma aizvietošanu, ievērojami samazināsies rūpnieciskā produkcija. Ietekme ir jūtama arī pasaules finanšu tirgos, jo īpaši saistībā ar bažām par likviditāti un preču tirdzniecības tirgus svārstībām. Krievijas īstenotā militārā agresija pret Ukrainu ir izraisījusi arī Ukrainas iedzīvotāju masveida pārvietošanos gan valsts iekšienē, gan kaimiņvalstīs, kā rezultātā ES saskaras ar vēl nepieredzēta mēroga bēgļu pieplūdumu, un tas rada būtiskas humanitārās un ekonomiskās sekas.
- (4) Ģeopolitiskajai krīzei, ko izraisījusi Krievijas agresija pret Ukrainu, Eiropas Savienībā ir īpaši smaga ietekme lauksaimniecības, pārtikas pārstrādes, zivsaimniecības un akvakultūras nozarē. Augstās enerģijas cenas izraisa augstas mēslošanas līdzekļu cenas. Šie ierobežojumi attiecībā uz mēslošanas līdzekļu importu no Krievijas un Baltkrievijas uz ES ietekmē arī mēslošanas līdzekļu piedāvājumu Eiropas Savienībā.

Krīze ir nopietni ietekmējusi graudaugu (jo īpaši kukurūzas un kviešu) un eļļas augu (saulespuķu, rapša) vai cietes atvasinājumu piegādi no Ukrainas un Krievijas uz Eiropas Savienību, tādējādi uz laiku izraisot ievērojamu lopbarības cenu pieaugumu. Šo enerģijas, mēslošanas līdzekļu, graudu un eļļas izmaksu pieauguma kopējo ietekmi vismagāk izjūt Eiropas Savienības lopkopības nozarē¹. Ukraina ir arī nozīmīgs augu eļļu (jo īpaši saulespuķu eļļas) ražotājs un eksportētājs, tāpēc šo produktu cenu pieaugums ietekmē uzņēmējus pārtikas pārstrādes nozarē un liek tiem meklēt alternatīvas.

- (5) Vēl viena problēma ir tas, ka kara situācijas vai šīs situācijas tieši vai netiešo seku dēļ ir pārtraukta ES produktu piegādes plūsma uz Ukrainu, kā arī uz Krieviju un Baltkrieviju. Tas skar galvenokārt tādas nozares kā vīni un stiprie alkoholiskie dzērieni, pārstrādāta pārtika (tostarp pārstrādāti augļi un dārzeņi), šokolāde, saldumi, maisījumi zīdaiņiem un lolojumdzīvnieku barība (Krievijas gadījumā), augļi un dārzeņi (Baltkrievijas gadījumā) un lielākā daļa lauksaimniecības produktu (Ukrainas gadījumā).
- (6) Situāciju vēl vairāk pasliktina straujais ražošanas izmaksu pieaugums, kas daļēji saistīts ar ļoti liela dabasgāzes cenas pieauguma izraisītu slāpekļa mēslojuma izmaksu pieaugumu, kā arī ar enerģijas tiešu izmantošanu lauksaimnieciskās, zvejniecības un akvakultūras ražošanas procesos.
- (7) Ģeopolitiskā krīze, ko izraisījusi Krievijas agresija pret Ukrainu un tas, ka Krievija energoapgādi izmanto kā ieroci, steidzamā kārtā vairo nepieciešamību Eiropas Savienībai samazināt savu atkarību no fosilā kurināmā, paātrinot atjaunīgās enerģijas ieviešanu, rūpniecības dekarbonizāciju un spēju pastiprināšanu nozarēs, kuras ir stratēģiski svarīgas pārejai uz neto nulles emisiju ekonomiku, ņemot vērā arī globālos izaicinājumus, kas rada risku, ka investīcijas šajās nozarēs varētu tikt novirzītas uz trešām valstīm ārpus EEZ.
- (8) Ņemot vērā iepriekš minēto, Komisija ir nolēmusi pieņemt šo paziņojumu, kurā tā precizē kritērijus, pēc kuriem novērtē to valsts atbalsta pasākumu saderību ar iekšējo tirgu, kurus dalībvalstis var veikt, lai mazinātu ekonomiskās sekas pēc Krievijas agresijas pret Ukrainu un šīs agresijas tiešo un netiešo ietekmi, tostarp to pretpasākumu sekas, kurus veikusi, piemēram, Krievija². Lai mazinātu tūlītējo

¹ Ukraina ir ES ceturtais lielākais ārējais pārtikas piegādātājs un galvenais piegādātājs, kas nodrošina labību (52 % ES kukurūzas importa, 19 % mīksto kviešu importa), augu eļļas (23 %) un eļļas augus (22 %, galvenokārt rapši – 72 %). Pārtikas cenas pasaulē jau ir augstas, un, ņemot vērā radušos situāciju, tās varētu vēl pieaugt.

² Piemēram, 2022. gada 6. martā Krievijas Federācijas valdība pieņēma Dekrētu Nr. 299, ar ko groza 2. punktu metodikā, ar kuru nosaka kompensācijas summu, kas maksājama patenta īpašniekam, lemjot par izgudrojuma izmantošanu, funkcionālo modeli, izgudrojuma izmantošanu bez viņa piekrišanas un par kompensācijas maksāšanas kārtību. Šis grozījums paredz “kompensācijas neizmaksāšanu par tāda izgudrojuma, funkcionālā modeļa vai rūpnieciskā dizaina izmantošanu, kura patenta īpašnieki ir no ārvalstīm, kas veic “nedraudzīgas darbības””. Saskaņā ar *WIPO* Globālās preču zīmju datubāzes, *WIPO* Globālās dizainparaugu datubāzes un patentu datubāzes *PatentSight* datiem 2022. gada martā Krievijā bija spēkā aptuveni 150 000 preču zīmju, 2000 rūpniecisko dizainparaugu un 44 000 patentu, kas ir ES uzņēmumu īpašumā. ES uzņēmumu preču zīmes, kas ir aizsargātas Krievijā, galvenokārt skar šādas nozares: farmācija, kosmētika, autobūve, ķīmiskās un patēriņa preces, modes un luksuspreces. Ņemot vērā neskaidro terminoloģiju Krievijas valdības 2022. gada 6. martā pieņemtajā Dekrētā Nr. 299, ar ko groza patenta īpašniekam izmaksājamās kompensācijas metodiku, un ekonomisko risku, kādam ir pakļauti ES uzņēmumi un to nemateriālie aktīvi Krievijā, šādam pretpasākumam var būt plaša un kaitīga ietekme uz ES uzņēmumiem.

negatīvo sociālo un ekonomisko ietekmi, kas rodas Eiropas Savienībā, saglabātu saimniecisko darbību un darbvietas un veicinātu strukturālos pielāgojumus, kuri vajadzīgi, lai reaģētu uz jauno ekonomisko situāciju, ko izraisījusi Krievijas militārā agresija pret Ukrainu, liela nozīme ir dalībvalstu un ES iestāžu koordinētai ekonomikas reakcijai.

1.1. Sankcijas, ko Eiropas Savienība un starptautiskie partneri noteikuši, reaģējot uz Krievijas agresiju pret Ukrainu

- (9) Pēc neprovocētās un nepamatotās agresijas, ko Krievija veikusi pret Ukrainu, Eiropas Savienības Padome ir vienojusies par vairākiem ierobežojošu pasākumu kopumiem.
- (10) Padome 2022. gada 23. februārī vienojās par pasākumu kopumu, kas ietver i) mērķtiecīgas sankcijas pret 351 Krievijas Valsts domes locekli un vēl 27 personām, ii) ierobežojumus ekonomiskajām attiecībām ar valdības nekontrolētajām teritorijām Ukrainas Doneckas un Luhanskas apgabalos un iii) ierobežojumus Krievijas piekļuvei ES kapitāla un finanšu tirgiem un pakalpojumiem³.
- (11) Padome 2022. gada 25. februārī vienojās par turpmākām sankcijām pret Krieviju, kuras skar: i) finanšu nozari, ii) enerģētikas, kosmosa un transporta nozari (aviāciju), iii) divējāda lietojuma preces, iv) eksporta kontroli un eksporta finansēšanu, v) vīzu politiku, un tā vienojās par vi) papildu sankcijām pret Krievijas un citām (tai skaitā Baltkrievijas) personām⁴.

³ Padomes Regula (ES) 2022/259 (2022. gada 23. februāris), ar kuru groza Regulu (ES) Nr. 269/2014 par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (OV L 42 I, 23.2.2022., 1. lpp.); Padomes Īstenošanas regula (ES) 2022/260 un 2022/261 (2022. gada 23. februāris), ar kuru īsteno Regulu (ES) Nr. 269/2014 par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (OV L 42 I, 23.2.2022., 3. lpp.; OV L 42 I, 23.2.2022., 15. lpp.); Padomes Regula (ES) 2022/262 (2022. gada 23. februāris), ar kuru groza Regulu (ES) Nr. 833/2014 par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā (OV L 42 I, 23.2.2022., 74. lpp.); Padomes Regula (ES) 2022/263 (2022. gada 23. februāris) par ierobežojošiem pasākumiem, reaģējot uz Ukrainas Doneckas un Luhanskas apgabalu valdības nekontrolēto teritoriju atzīšanu un rīkojumu izvietot Krievijas bruņotos spēkus minētajās teritorijās (OV L 42 I, 23.2.2022., 77. lpp.); Padomes Lēmums (KĀDP) 2022/264 (2022. gada 23. februāris), ar kuru groza Lēmumu 2014/512/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā (OV L 42 I, 23.2.2022., 95. lpp.); Padomes Lēmums (KĀDP) 2022/265 un 2022/267 (2022. gada 23. februāris), ar kuru groza Lēmumu 2014/145/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (OV L 42 I, 23.2.2022., 98. lpp.; OV L 42 I, 23.2.2022., 114. lpp.) un Padomes Lēmums (KĀDP) 2022/266 (2022. gada 23. februāris) par ierobežojošiem pasākumiem, ar ko reaģē uz Ukrainas Doneckas un Luhanskas apgabalu valdības nekontrolēto teritoriju atzīšanu un rīkojumu izvietot Krievijas bruņotos spēkus minētajās teritorijās (OV L 42 I, 23.2.2022., 109. lpp.).

⁴ Padomes Lēmums (KĀDP) 2022/327 (2022. gada 25. februāris), ar kuru groza Lēmumu 2014/512/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā (OV L 48, 25.2.2022., 1. lpp.); Padomes Regula (ES) 2022/328 (2022. gada 25. februāris), ar kuru groza Regulu (ES) Nr. 833/2014 par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā (OV L 49, 25.2.2022., 1. lpp.); Padomes Lēmums (KĀDP) 2022/329 (2022. gada 25. februāris), ar kuru groza Lēmumu 2014/145/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (OV L 50, 25.2.2022., 1. lpp.); Padomes Regula (ES) 2022/330 (2022. gada 25. februāris), ar kuru groza Regulu (ES) Nr. 269/2014 par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (OV L 51, 25.2.2022., 1. lpp.); Padomes Lēmums (KĀDP) 2022/331 (2022. gada 25. februāris), ar kuru groza Lēmumu 2014/145/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un

- (12) Padome 2022. gada 28. februārī nolēma slēgt Eiropas gaisa telpu Krievijas gaisa kuģiem un pieņēma preventīvus pasākumus, lai nodrošinātu, ka Krievijas Centrālā banka nevar izvietot savas starptautiskās rezerves tādā veidā, lai mazinātu veikto pasākumu ietekmi⁵. Padome arī pieņēma papildu sankcijas pret Krievijas personām⁶.
- (13) Padome 2022. gada 1. martā pieņēma šādus turpmākus pasākumus: i) atsevišķu Krievijas banku izslēgšana no *SWIFT* ziņojumapmaiņas sistēmas⁷, ii) pasākumi pret Krievijas valstij piederošo plašsaziņas līdzekļu “Russia Today” un “Sputnik” izplatīto dezinformāciju⁸.
- (14) Ņemot vērā Baltkrievijas lomu militārās agresijas veicināšanā, Padome 2022. gada 2. martā nolēma ieviest papildu sankcijas pret šo valsti attiecībā uz tādu preču tirdzniecību, ko izmanto tabakas izstrādājumu, minerālproduktu, kālija hlorīda (“potašs”) produktu, koksnes izstrādājumu, cementa produktu, dzelzs un tērauda ražojumu un gumijas izstrādājumu ražošanai vai izgatavošanai. Turklāt Padome aizliedza uz Baltkrieviju vai izmantošanai Baltkrievijā eksportēt divējāda lietojuma preces un tehnoloģijas, eksportēt preces un tehnoloģijas, kas varētu veicināt Baltkrievijas militāro, tehnoloģisko, aizsardzības un drošības attīstību, un eksportēt iekārtas, un vienlaikus noteica ierobežojumus saistīto pakalpojumu sniegšanai⁹. Padome arī pieņēma atsevišķus pasākumus pret 22 Baltkrievijas personām¹⁰.

neatkarība (OV L 52, 25.2.2022., 1. lpp.); Padomes Īstenošanas regula (ES) 2022/332 (2022. gada 25. februāris), ar kuru īsteno Regulu (ES) Nr. 269/2014 par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (OV L 53, 25.2.2022., 1. lpp.); Padomes Lēmums (ES) 2022/333 (2022. gada 25. februāris) par to, lai daļēji apturētu Nolīgumu starp Eiropas Kopienu un Krievijas Federāciju par vīzu atvieglinātu izsniegšanu Eiropas Savienības un Krievijas Federācijas pilsoņiem (OV L 54, 25.2.2022., 1. lpp.).

⁵ Padomes Regula (ES) 2022/334 (2022. gada 28. februāris), ar kuru groza Padomes Regulu (ES) Nr. 833/2014 par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā (OV L 57, 28.2.2022., 1. lpp.), un Padomes Lēmums (KĀDP) 2022/335 (2022. gada 28. februāris), ar ko groza Lēmumu 2014/512/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā (OV L 57, 28.2.2022., 4. lpp.).

⁶ Padomes Īstenošanas regula (ES) 2022/336 (2022. gada 28. februāris), ar kuru īsteno Regulu (ES) Nr. 269/2014 par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (OV L 58, 28.2.2022., 1. lpp.), un Padomes Lēmums (KĀDP) 2022/337 (2022. gada 28. februāris), ar ko groza Lēmumu 2014/145/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (OV L 59, 28.2.2022., 1. lpp.).

⁷ Padomes Regula (ES) 2022/345 (2022. gada 1. marts), ar kuru groza Regulu (ES) Nr. 833/2014 par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā (OV L 63, 2.3.2022., 1. lpp.), un Padomes Lēmums (KĀDP) 2022/346 (2022. gada 1. marts), ar ko groza Lēmumu 2014/512/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā (OV L 63, 2.3.2022., 5. lpp.).

⁸ Padomes Regula (ES) 2022/350 (2022. gada 1. marts), ar ko groza Regulu (ES) Nr. 833/2014 par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā (OV L 65, 2.3.2022., 1. lpp.), un Padomes Lēmums (KĀDP) 2022/351 (2022. gada 1. marts), ar ko groza Lēmumu 2014/512/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā (OV L 65, 2.3.2022., 5. lpp.).

⁹ Padomes Regula (ES) 2022/355 (2022. gada 2. marts), ar ko groza Regulu (EK) Nr. 765/2006 par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz Baltkrieviju (OV L 67, 2.3.2022., 1. lpp.), un Padomes Lēmums (KĀDP) 2022/356 (2022. gada 2. marts), ar ko groza Lēmumu 2012/642/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar situāciju Baltkrievijā (OV L 67, 2.3.2022., 103. lpp.).

¹⁰ Padomes Regula (ES) 2022/345 (2022. gada 1. marts), ar kuru groza Regulu (ES) Nr. 833/2014 par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā (OV L 63,

- (15) Padome 2022. gada 9. martā pieņēma papildu pasākumus, kas vērsti pret Baltkrievijas finanšu sektoru, tostarp aizliegumu izmantot *SWIFT* trim Baltkrievijas bankām, aizliegumu veikt transakcijas ar Baltkrievijas Centrālo banku, ierobežojumus finanšu plūsmām no Baltkrievijas uz ES un aizliegumu piegādāt Baltkrievijai euro denominētas banknotes¹¹. Padome arī pieņēma papildu ierobežojošus pasākumus attiecībā uz jūras navigācijas preču un radiosakaru tehnoloģiju eksportu uz Krieviju. Turklāt Padome noteica ierobežojošus pasākumus vēl 160 personām¹². Padome 2022. gada 15. martā vienojās par turpmākiem nozaru un individuāliem pasākumiem pret Krieviju¹³. Padome konkrēti nolēma: i) aizliegt visus darījumus ar konkrētiem valstij piederošiem uzņēmumiem, ii) aizliegt sniegt visām Krievijas personām vai vienībām jebkādus kredītreitinga pakalpojumus un piekļuvi jebkādiem parakstīšanās pakalpojumiem saistībā ar kredītreitingu noteikšanas darbībām, iii) paplašināt to personu sarakstu, kuras ir saistītas ar Krievijas aizsardzības un rūpniecisko bāzi un kurām piemēro stingrākus eksporta ierobežojumus attiecībā uz divējāda lietojuma precēm un tehnoloģijām, kas varētu veicināt tehnoloģiju uzlabojumu ieviešanu Krievijas aizsardzības un drošības sektorā, iv) aizliegt jaunus ieguldījumus Krievijas enerģētikas nozarē, kā arī ieviest visaptverošus eksporta ierobežojumus attiecībā uz iekārtām, tehnoloģijām un pakalpojumiem enerģētikas nozarē un v) ieviest papildu tirdzniecības ierobežojumus attiecībā uz dzelzi un tēraudu, kā arī luksusprecēm¹⁴. Turklāt Padome nolēma piemērot sankcijas galvenajiem Krievijas oligarhiem, lobistiem un propagandistiem, kā arī galvenajiem aviācijas, militārā un divējāda lietojuma, kuģu būves un mašīnbūves nozaru uzņēmumiem¹⁵.
- (16) Padome 2022. gada 3. jūnijā pieņēma sesto sankciju paketi¹⁶, ņemot vērā, ka Krievijas agresīvais karš pret Ukrainu turpinās un ka Baltkrievija to atbalsta, kā arī ņemot vērā

2.3.2022., 1. lpp.), un Padomes Lēmums (KĀDP) 2022/354 (2022. gada 2. marts), ar kuru groza Lēmumu 2014/145/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (OV L 63, 2.3.2022., 5. lpp.).

- ¹¹ Padomes Regula (ES) 2022/398 (9. marts), ar ko groza Regulu (EK) Nr. 765/2006 par ierobežojošiem pasākumiem, ņemot vērā situāciju Baltkrievijā un Baltkrievijas iesaistīšanos Krievijas agresijā pret Ukrainu (OV L82, 9.3.2022., 1. lpp.).
- ¹² Padomes Regula (ES) 2022/394 (2022. gada 9. marts), ar kuru groza Regulu (ES) Nr. 833/2014 par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā (OV L 81, 9.3.2022., 1. lpp.).
- ¹³ Padomes Īstenošanas regula (ES) 2022/427 (2022. gada 15. marts), ar kuru īsteno Regulu (ES) Nr. 269/2014 par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (OV L 87, 15.3.2022., 1. lpp.); Padomes Regula (ES) 2022/428 (2022. gada 15. marts), ar kuru groza Regulu (ES) Nr. 833/2014 par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā (OV L 87 I, 15.3.2022., 13. lpp.).
- ¹⁴ Padomes Regula (ES) 2022/428 (2022. gada 15. marts), ar kuru groza Regulu (ES) Nr. 833/2014 par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā (OV L 87 I, 15.3.2022., 13. lpp.), un Padomes Lēmums (KĀDP) 2022/430 (2022. gada 15. marts), ar ko groza Lēmumu 2014/512/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā (OV L 87 I, 15.3.2022., 56. lpp.).
- ¹⁵ Padomes Īstenošanas regula (ES) 2022/427 (2022. gada 15. marts), ar kuru īsteno Regulu (ES) Nr. 269/2014 par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (OV L 87 I, 15.3.2022., 1. lpp.), un Padomes Lēmums (KĀDP) 2022/429 (2022. gada 15. marts), ar kuru groza Lēmumu 2014/145/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (OV L 87 I, 15.3.2022., 44. lpp.).
- ¹⁶ Padomes Īstenošanas regula (ES) 2022/876 (2022. gada 3. jūnijs), ar ko īsteno 8.a panta 1. punktu Regulā (EK) Nr. 765/2006 par ierobežojošiem pasākumiem, ņemot vērā situāciju Baltkrievijā un

to, ka ir ziņots par Krievijas bruņoto spēku pastrādātajām zvērbām. Šajā paketē ietilpst: 1) aizliegums importēt no Krievijas jēlnaftu un naftas pārstrādes produktus (ar ierobežotiem izņēmumiem); 2) *SWIFT* aizliegums vēl trim Krievijas bankām un vienai Baltkrievijas bankai un 3) vēl trīs Krievijas valstij piederošu mediju kanālu apraides pārtraukšana Savienībā. Savienība arī pieņēma sankcijas pret vēl 65 personām un 18 vienībām. To vidū ir personas, kuras ir atbildīgas par Bučā un Mariupolē pastrādātajām zvērbām.

- (17) Padome 2022. gada 21. jūlijā pieņēma septīto sankciju paketi (dēvēta arī par “uzturēšanas un saskaņošanas” paketi¹⁷), kurā ietverti šādi papildu pasākumi: 1) zelta importa aizliegums, 2) pastiprinātas ziņošanas prasības attiecībā uz personām, kurām piemēro sankcijas, 3) mērķtiecīgi eksporta aizliegumi, 4) aizliegums piekļūt ostām, 5) finanšu sankcijas; 6) pārtikas nodrošinājums un energoapgādes drošība, 7) atbrīvojumi medicīnas un farmācijas jomā. Savienība pievienoja aktīvu iesaldēšanas sarakstam vēl 54 personas un 10 vienības.
- (18) Padome 2022. gada 6. oktobrī pieņēma astoto sankciju paketi, kurā ietverti šādi papildu pasākumi¹⁸: 1) turpmāku personu un vienību iekļaušana sankciju sarakstā,

Baltkrievijas iesaistīšanos Krievijas agresijā pret Ukrainu (OV L 153, 3.6.2022., 1. lpp.); Padomes Regula (ES) 2022/877 (2022. gada 3. jūnijs), ar ko groza Regulu (EK) Nr. 765/2006 par ierobežojošiem pasākumiem, ņemot vērā situāciju Baltkrievijā un Baltkrievijas iesaistīšanos Krievijas agresijā pret Ukrainu (OV L 153, 3.6.2022., 11. lpp.); Padomes Īstenošanas regula (ES) 2022/878 (2022. gada 3. jūnijs), ar kuru īsteno Regulu (ES) Nr. 269/2014 par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (OV L 153, 3.6.2022., 15. lpp.); Padomes Regula (ES) 2022/879 (2022. gada 3. jūnijs), ar kuru groza Regulu (ES) Nr. 833/2014 par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā (OV L 153, 3.6.2022., 53. lpp.); Padomes Regula (ES) 2022/880 (2022. gada 3. jūnijs), ar kuru groza Regulu (ES) Nr. 269/2014 par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (OV L 153, 3.6.2022., 75. lpp.); Padomes Īstenošanas lēmums (KĀDP) 2022/881 (2022. gada 3. jūnijs), ar ko īsteno Lēmumu 2012/642/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar situāciju Baltkrievijā un Baltkrievijas iesaistīšanos Krievijas agresijā pret Ukrainu (OV L 153, 3.6.2022., 77. lpp.); Padomes Lēmums (KĀDP) 2022/882 (2022. gada 3. jūnijs), ar ko groza Lēmumu 2012/642/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar situāciju Baltkrievijā un Baltkrievijas iesaistīšanos Krievijas agresijā pret Ukrainu (OV L 153, 3.6.2022., 88. lpp.); Padomes Lēmums (KĀDP) 2022/883 (2022. gada 3. jūnijs), ar kuru groza Lēmumu 2014/145/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (OV L 153, 3.6.2022., 92. lpp.); Padomes Lēmums (KĀDP) 2022/884 (2022. gada 3. jūnijs), ar kuru groza Lēmumu 2014/512/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā (OV L 153, 3.6.2022., 128. lpp.); Padomes Lēmums (KĀDP) 2022/885 (2022. gada 3. jūnijs), ar ko groza Lēmumu 2014/145/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (OV L 153, 3.6.2022., 139. lpp.).

¹⁷ Padomes Regula (ES) 2022/1269 (2022. gada 21. jūlijs), ar kuru groza Regulu (ES) Nr. 833/2014 par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā (OV L 193, 21.7.2022., 1. lpp.), Padomes Īstenošanas regula (ES) 2022/1270 (2022. gada 21. jūlijs), ar kuru īsteno Regulu (ES) Nr. 269/2014 par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (OV L 193, 21.7.2022., 133. lpp.), Padomes Lēmums (KĀDP) 2022/1271 (2022. gada 21. jūlijs), ar kuru groza Lēmumu 2014/512/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā (OV L 193, 21.7.2022., 196. lpp.), Padomes Lēmums (KĀDP) 2022/1272 (2022. gada 21. jūlijs), ar kuru groza Lēmumu 2014/145/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (OV L 193, 21.7.2022., 219. lpp.).

¹⁸ Padomes Regula (ES) 2022/1903 (2022. gada 6. oktobris), ar ko groza Regulu (ES) 2022/263 par ierobežojošiem pasākumiem, reaģējot uz Ukrainas Doneckas un Luhanskas apgabalu valdības nekontrolēto teritoriju atzīšanu un rīkojumu izvietot Krievijas bruņotos spēkus minētajās teritorijās (OV L 259I, 6.10.2022., 1. lpp.), Padomes Regula (ES) 2022/1904 (2022. gada 6. oktobris), ar kuru groza Regulu (ES)

2) ierobežojumu attiecināšana arī uz Hersonas un Zaporīžjas apgabaliem, 3) jauni importa un eksporta ierobežojumi, 4) naftas cenu griestu ieviešana pēc G7 līmenī panāktās vienošanās, 5) ierobežojumi saistībā ar valsts uzņēmumiem, 6) ierobežojumi, kas skar finanšu, IT konsultāciju un citus darījumdarbības pakalpojumus, un 7) sankciju apiešanas novēršana.

- (19) Padome 2022. gada 16. decembrī pieņēma devīto sankciju paketi¹⁹, ar ko reaģē uz Krievijas iebrukumu Ukrainā, tostarp paredzot aizliegumus eksportēt dronu dzinējus, divējāda lietojuma preces un tehnoloģijas, veikt ieguldījumus kalnrūpniecības nozarē, veikt darījumus ar Krievijas Reģionālās attīstības banku (*Russian Regional Development Bank*) un sniegt reklāmas, tirgus izpēti un sabiedriskās domas aptaujas pakalpojumus; turklāt Padome nolēma pieņemt visaptverošu individuālo pasākumu kopumu. Padome 2023. gada 25. februārī pieņēma desmito sankciju paketi, ar ko tiek noteikti turpmāki eksporta aizliegumi attiecībā uz kritiski svarīgām tehnoloģijām un rūpniecības precēm, piemēram, elektroniku, specializētiem transportlīdzekļiem, mašīnu daļām, kravas automašīnu un reaktīvo dzinēju rezerves daļām, kā arī būvniecības nozares precēm, kuras var tikt novirzītas Krievijas militārajiem spēkiem, piemēram, antenām vai celtniem. Padome arī nolēma noteikt ierobežojošus pasākumus pret vēl 87 personām un 34 vienībām²⁰.

Nr. 833/2014 par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā (OV L 259I, 6.10.2022., 3. lpp.), Padomes Regula (ES) 2022/1905 (2022. gada 6. oktobris), ar kuru groza Regulu (ES) Nr. 269/2014 par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (OV L 259I, 6.10.2022., 76. lpp.), Padomes Īstenošanas regula (ES) 2022/1906 (2022. gada 6. oktobris), ar kuru īsteno Regulu (ES) Nr. 269/2014 par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (OV L 259I, 6.10.2022., 79. lpp.), Padomes Lēmums (KĀDP) 2022/1907 (2022. gada 6. oktobris), ar kuru groza Lēmumu 2014/145/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (OV L 259I, 6.10.2022., 98. lpp.), Padomes Lēmums (KĀDP) 2022/1908 (2022. gada 6. oktobris), ar kuru groza Lēmumu (KĀDP) 2022/266 par ierobežojošiem pasākumiem, ar ko reaģē uz Ukrainas Doneckas un Luhanskas apgabalu valdības nekontrolēto teritoriju atzīšanu un rīkojumu izvietot Krievijas bruņotos spēkus minētajās teritorijās (OV L 259I, 6.10.2022., 118. lpp.), Padomes Lēmums (KĀDP) 2022/1909 (2022. gada 6. oktobris), ar ko groza Lēmumu 2014/512/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā (OV L 259I, 6.10.2022., 122. lpp.).

¹⁹ Padomes Regula (ES) 2022/2474 (2022. gada 16. decembris), ar kuru groza Regulu (ES) Nr. 833/2014 par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā (OV L 322I, 16.12.2022., 1. lpp.), Padomes Regula (ES) 2022/2475 (2022. gada 16. decembris), ar kuru groza Regulu (ES) Nr. 269/2014 par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (OV L 322I, 16.12.2022., 315. lpp.), Padomes Īstenošanas regula (ES) 2022/2476 (2022. gada 16. decembris), ar kuru īsteno Regulu (ES) Nr. 269/2014 par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (OV L 322I, 16.12.2022., 318. lpp.), Padomes Lēmums (KĀDP) 2022/2477 (2022. gada 16. decembris), ar kuru groza Lēmumu 2014/145/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (OV L 322I, 16.12.2022., 466. lpp.), Padomes Lēmums (KĀDP) 2022/2478 (2022. gada 16. decembris), ar ko groza Lēmumu 2014/512/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā (OV L 322I, 16.12.2022., 614. lpp.), Padomes Lēmums (KĀDP) 2022/2479 (2022. gada 16. decembris), ar kuru groza Lēmumu 2014/145/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (OV L 322I, 16.12.2022., 687. lpp.).

²⁰ Padomes Regula (ES) 2023/426 (2023. gada 25. februāris), ar kuru groza Regulu (ES) Nr. 269/2014 par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (OV L 059 I, 25.2.2023., 1. lpp.); Padomes Regula (ES) 2023/427 (2023. gada 25. februāris), ar kuru groza Regulu (ES) Nr. 833/2014 par ierobežojošiem pasākumiem saistībā

- (20) Ciešā sadarbībā ar ES sankcijas noteica arī starptautiskie partneri, proti, Amerikas Savienotās Valstis, Apvienotā Karaliste, Austrālija, Dienvidkoreja, Japāna, Kanāda, Norvēģija un Šveice.

1.2. Uzņēmumi un mājsaimniecības, ko skar augstas gāzes un elektroenerģijas cenas vai energoapgādes traucējumi

- (21) Pašreizējā krīze vēl nepieredzēti augstā līmenī ir palielinājusi gāzes un elektroenerģijas cenas – krietni virs jau tā augstā līmeņa, kas novērots laikposmā pirms agresijas. Krievijas apzinātā gāzes plūsmu izmantošana par ieroci ir radījusi ievērojamu nestabilitāti un nenoteiktību ES un globālajos enerģijas tirgos. ES un tās dalībvalstis ir veikušas daudzus pasākumus, lai reaģētu uz augstajām cenām un nodrošinātu energoapgādi. Šajā kontekstā Komisija norāda uz rīkkopu, ar kuru tā nāca klajā jau 2021. gada oktobrī²¹ (“oktobra paziņojums”), 2022. gada 8. marta paziņojumu *REPowerEU* (“paziņojums *REPowerEU*”)^{22, 23}, 2022. gada 18. maija plānu *REPowerEU*²⁴, gāzes uzglabāšanas regulu²⁵, 2022. gada 20. jūlija paziņojumu “Taupīsim gāzi, lai ziemā nepietrūkst”²⁶, Regulu (ES) 2022/1369 par koordinētiem gāzes pieprasījuma samazināšanas pasākumiem²⁷ un Regulu (ES) 2022/1854 par ārkārtas intervenci augsto enerģijas cenu problēmas risināšanai²⁸. Komisija 2022. gada 18. oktobrī pieņēma paziņojumu par ārkārtas situāciju enerģētikas jomā²⁹, kura mērķis

ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā (OV L 059 I, 25.2.2023., 6. lpp.); Padomes Īstenošanas regula (ES) 2023/429 (2023. gada 25. februāris), ar kuru īsteno Regulu (ES) Nr. 269/2014 par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (OV L 059 I, 25.2.2023., 278. lpp.); Padomes Lēmums (KĀDP) 2023/432 (2023. gada 25. februāris), ar kuru groza Lēmumu 2014/145/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (OV L 059 I, 25.2.2023., 437. lpp.); Padomes Lēmums (KĀDP) 2023/434 (2023. gada 25. februāris), ar kuru groza Lēmumu 2014/512/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā (OV L 059 I, 25.2.2023., 593. lpp.).

- ²¹ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Eiropadomei, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Augošās enerģijas cenas: pretdarbības un atbalsta instrumenti”, COM(2021) 660 final, 2021. gada 13. oktobris.
- ²² Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Eiropadomei, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “*REPowerEU*: Vienota Eiropas rīcība cenas ziņā pieejamākai, drošākai un ilgtspējīgākai enerģijai”, COM(2022) 108 final, 2022. gada 8. marts.
- ²³ Izmantojot tehniskā atbalsta instrumentu, kas izveidots ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 10. februāra Regulu (ES) 2021/240 (OV L 57, 18.2.2021., 1. lpp.), Komisija pēc pieprasījuma atbalsta dalībvalstis tādu reformu izstrādē un īstenošanā, kuru mērķis ir nodrošināt pieejamāku, drošāku un ilgtspējīgāku enerģiju.
- ²⁴ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Eiropadomei, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Plāns *REPowerEU*”, COM(2022) 230 final, 2022. gada 18. maijs.
- ²⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2022/1032 (2022. gada 29. jūnijs), ar ko groza Regulas (ES) 2017/1938 un (EK) Nr. 715/2009 attiecībā uz gāzes uzglabāšanu (OV L 173, 30.6.2022., 17. lpp.).
- ²⁶ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Taupīsim gāzi, lai ziemā nepietrūkst”, COM(2022) 360 final, 2022. gada 20. jūlijs.
- ²⁷ Padomes Regula (ES) 2022/1369 (2022. gada 5. augusts) par koordinētiem gāzes pieprasījuma samazināšanas pasākumiem (OV L 206, 8.8.2022., 1. lpp.).
- ²⁸ Padomes Regula (ES) 2022/1854 (2022. gada 6. oktobris) par ārkārtas intervenci augsto enerģijas cenu problēmas risināšanai (OV L 261I, 7.10.2022., 1. lpp.).
- ²⁹ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Eiropadomei, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Paziņojums par ārkārtas situāciju enerģētikas jomā: gatavojamies, iepērkam gāzi un aizsargājam ES kopā”, COM(2022) 553 final, 2022. gada 18. oktobris.

ir kopīgi sagatavoties, iepirkt gāzi un aizsargāt ES. Saistībā ar šo paziņojumu Komisija ierosināja jaunu ārkārtas regulējumu³⁰, lai risinātu augsto gāzes cenu problēmu Eiropas Savienībā un nodrošinātu piegādes drošību nākamajā ziemā. Tas tiks panākts ar kopīgu gāzes iepirkumu, cenu ierobežošanas mehānismiem *TTF* gāzes biržā un jauniem pasākumiem attiecībā uz caurskatāmu infrastruktūras izmantojumu un solidaritāti starp dalībvalstīm, kā arī tiks turpināti centieni samazināt pieprasījumu pēc gāzes.

- (22) Ļoti augstās enerģijas cenas kaitē ekonomikai, kā arī ES iedzīvotāju, jo īpaši visneaizsargātāko iedzīvotāju, pirkjspējai. Eiropas Centrālā banka ir aplēsusi, ka reālais IKP 2022. gada pēdējā ceturksnī samazināsies par 0,1 %, savukārt 2023. gada pirmajā ceturksnī tas saglabāsies nemainīgs, kam par iemeslu galvenokārt ir energoapgādes traucējumi, augstāka inflācija un ar to saistītais pārliecības zudums³¹. Pastāvīgi augstās enerģijas cenas, visticamāk, palielinās nabadzību un ietekmēs uzņēmumu konkurētspēju. Jo īpaši energoietilpīgās nozares ir saskārušās ar augstākām ražošanas izmaksām. Šis izmaksu pieaugums dažos gadījumos var apdraudēt tādu uzņēmumu darbības turpināšanu Eiropas Savienībā, kuri citādi būtu rentabli, kas, visticamāk, vēlāk ietekmētu nodarbinātību.
- (23) Rīkkopa, ar kuru Komisija nāca klajā 2021. gada oktobrī, ir izrādījusies noderīga, un to plaši piemēro daudzas dalībvalstis, kas ir pieņēmušas daudz pasākumu valsts līmenī. Rīkkopa 2022. gada pavasarī tika paplašināta ar paziņojumu par īstermiņa tirgus intervenci un elektroenerģijas tirgus modeļa ilgtermiņa uzlabojumiem³².
- (24) Paziņojumā *REPowerEU* ir izklāstīti pasākumi, ar kuriem reaģēt uz enerģijas cenu pieaugumu un papildināt gāzes krājumus ziemai, savukārt plānā *REPowerEU*³³ ir izklāstītas darbības, kuru mērķis ir paātrināt atjaunīgās enerģijas ieviešanu, veicināt energotaupību un energoefektivitāti un dažādot energoapgādi. Zaļās pārkārtošanās paātrināšana samazinās emisijas, samazinās atkarību no importēta fosilā kurināmā un aizsargās pret cenu pieaugumu. Gāzes uzglabāšanas regulā³⁴ ir noteiktas jaunas minimālās saistības gāzes uzglabāšanai, kuru mērķis ir nodrošināt piegādi nākamajā ziemā un saskaņā ar kurām dalībvalstīm 2022. gadā līdz 1. novembrim gāzes krātuves jāpiepilda līdz 80 %, savukārt līdz tam pašam datumam turpmākajos gados – līdz 90 %.
- (25) Tā kā krīze vēl vairāk palielināja piegādes drošības un traucējumu riskus, Savienība sāka gatavoties tam, ka gāzes piegāde no Krievijas varētu tikt pārtraukta uz ilgu laiku un, iespējams, pilnībā. Jaunajā Eiropas gāzes pieprasījuma samazināšanas plānā³⁵ ir

³⁰ Priekšlikums Padomes regulai “Solidaritātes veicināšana ar labāk koordinētiem gāzes iepirkumiem, gāzes plūsmu pāri robežām un uzticamiem cenu etaloniem”, COM(2022) 549 final, 2022. gada 18. oktobris.

³¹ ECB speciālistu makroekonomiskās prognozes eurozonai, 2022. gada septembris.

³² Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Elektroenerģijas tirgus īstermiņa intervences un ilgtermiņa uzlabojumi elektroenerģijas tirgus modelī: rīcības virziens”, COM(2022) 236 final, 2022. gada 18. maijs.

³³ COM(2022)230 final, 2022. gada 18. maijs.

³⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2022/1032 (2022. gada 29. jūnijs), ar ko groza Regulas (ES) 2017/1938 un (EK) Nr. 715/2009 attiecībā uz gāzes uzglabāšanu (OV L 173, 30.6.2022., 17. lpp.).

³⁵ Eiropas Komisija, Komunikācijas ģenerāldirektorāts, “A European Gas Demand Reduction Plan” (Eiropas gāzes pieprasījuma samazināšanas plāns), Eiropas Savienības Publikāciju birojs, 2022. gads, <https://data.europa.eu/doi/10.2775/705563>.

izklāstīti pasākumi, principi un kritēriji koordinētai pieprasījuma samazināšanai, un to papildina Regula (ES) 2022/1369 par koordinētiem gāzes pieprasījuma samazināšanas pasākumiem³⁶, kurā ir noteikts brīvprātīgas gāzes pieprasījuma samazināšanas mērķrādītājs, proti, 15 %, visās dalībvalstīs un ar kuru tiek ieviests process, lai vajadzības gadījumā noteiktu saistošu pieprasījuma samazināšanas mērķrādītāju.

- (26) Padome 2022. gada 6. oktobrī pieņēma Regulu (ES) 2022/1854 par ārkārtas intervenci augsto enerģijas cenu problēmas risināšanai, lai Eiropas iedzīvotājiem un uzņēmumiem samazinātu enerģijas rēķinus. Regulā (ES) 2022/1854 cita starpā ir iekļauti pasākumi elektroenerģijas pieprasījuma samazināšanai, kas palīdzēs samazināt elektroenerģijas izmaksas patērētājiem un pārdaļīt enerģētikas nozares virsienējumus par labu galapatērētājiem.
- (27) Padome 2022. gada 19. un 22. decembrī pieņēma vēl citas regulas, kuru mērķis ir novērst augstās enerģijas cenas, proti, šādas: Padomes Regula (ES) 2022/2576 par solidaritātes veicināšanu, labāk koordinējot gāzes iepirkumus, uzticamus cenu kritērijus un gāzes pārrobežu apmaiņu³⁷, Padomes Regula (ES), ar ko nosaka satvaru atjaunīgās enerģijas apguves paātrināšanai³⁸, un Padomes Regula (ES) 2022/2578, ar ko izveido tirgus korekcijas mehānismu iedzīvotāju un ekonomikas aizsardzībai pret pārmērīgi augstām cenām³⁹.

1.3. Nepieciešamība Eiropas līmenī stingri koordinēt valstu atbalsta pasākumus

- (28) Mērķtiecīga un samērīga ES valsts atbalsta kontroles piemērošana nodrošina to, ka valsts atbalsta pasākumi ir efektīvi un palīdz uzņēmumiem un darbiniekiem, kurus skārusi pašreizējā krīze, un ka tiek saglabāta valstu atbalsta pasākumu ilgtermiņa fiskālā stabilitāte. Turklāt ES valsts atbalsta kontrole nodrošina, ka ES iekšējais tirgus nav sadrumstalots un tiek saglabāti vienlīdzīgi konkurences apstākļi. Iekšējā tirgus integritāte ir svarīga, lai izturētu ārējo spiedienu un izvairītos no sacensībām par subsīdijām, kurās dalībvalstis ar lielāku budžetu var tēriņos pārspēt kaimiņvalstis, kaitējot kohēzijai Savienībā.
- (29) Komisija uzskata, ka pašreizējā krīze, kas skar uzņēmumus visās dalībvalstīs, ir pamatojums tam, lai atļautu aprēķināt atbalsta maksimālo apjomu piemērojamajās iedaļās katrai dalībvalstij atsevišķi – ar nosacījumu, ka tiek nodrošināts, ka attiecināmās izmaksas var segt tikai vienu reizi un ka tiek ievēroti šajā paziņojumā norādītie atbalsta maksimālie apjomi.
- (30) Komisija arī uzskata, ka ir vajadzīgi papildu stratēģiskie ieguldījumi, lai risinātu jautājumu par atkarību no fosilā kurināmā, kas ir būtisks elements, kurš saasina krīzi, un lai paātrinātu zaļo pārkārtošanos saskaņā ar *REPowerEU* mērķiem, vienlaikus

³⁶ Padomes Regula (ES) 2022/1369 (2022. gada 5. augusts) par koordinētiem gāzes pieprasījuma samazināšanas pasākumiem (OV L 206, 8.8.2022., 1. lpp.).

³⁷ Padomes Regula (ES) 2022/2576 (2022. gada 19. decembris) par solidaritātes veicināšanu, labāk koordinējot gāzes iepirkumus, uzticamus cenu kritērijus un gāzes pārrobežu apmaiņu (OV L 335, 29.12.2022., 1. lpp.).

³⁸ Padomes Regula (ES) 2022/2577 (2022. gada 22. decembris), ar ko nosaka satvaru atjaunīgās enerģijas apguves paātrināšanai (OV L 335, 29.12.2022., 36. lpp.).

³⁹ Padomes Regula (ES) 2022/2578 (2022. gada 22. decembris), ar ko izveido tirgus korekcijas mehānismu Savienības iedzīvotāju un ekonomikas aizsardzībai pret pārmērīgi augstām cenām (OV L 335, 29.12.2022., 45. lpp.).

nodrošinot nākotnē ieviešamās ES mazoglekļa energosistēmas noturību. Tas ir īpaši svarīgi pašreizējā globālajā kontekstā, kad pastāv risks, ka šādi ieguldījumi varētu tikt novirzīti no EEZ. Šā paziņojuma 2.5. un 2.6. iedaļā ir paredzēti attiecīgi instrumenti, lai izvērstu atjaunīgās enerģijas ražošanas projektus un īstenotu rūpniecības dekarbonizācijas pasākumus; minētie instrumenti rada būtisku, taču netiešu ietekmi uz tādu iekārtu un komponentu ražošanu, kas vajadzīgi pārejai uz neto nulles emisiju ekonomiku. Ņemot vērā iepriekš minēto, šā paziņojuma 2.8. iedaļā dalībvalstīm tiek pavēsta papildu iespēja piešķirt atbalstu, ar ko tieši atbalsta produktīvus ieguldījumus konkrētās stratēģiskajās precēs, kuras vajadzīgas šai pārejai. *InvestEU* ir Savienības instruments privāto ieguldījumu stimulēšanai ES prioritārajās jomās, un tam ir centrāla nozīme atbalsta piesaistīšanā minētajām prioritārajām jomām, jo īpaši attiecībā uz enerģētiku un Zaļā kursa industriālo plānu⁴⁰. Tāpēc, ciktāl valsts atbalsta noteikumi attiecas uz *InvestEU* īstenošanas partneru un finanšu starpnieku veiktajiem pasākumiem, minētajiem pasākumiem var piemērot shēmas, ko Komisija apstiprinājusi saskaņā ar šā paziņojuma 2.5., 2.6. un 2.8. iedaļu. Tā kā atbalsts ieguldījumiem ražošanas iekārtās varētu radīt spriedzi attiecībā uz vispārējiem mērķiem iekšējā tirgus integritātes un kohēzijas jomā, šādam atbalstam ir skaidri jāaprobežojas ar noteiktajām stratēģiskajām jomām, tam jābūt ierobežotam laika un atbalsta nominālo summu ziņā un jānodrošina pietiekami stimuli kohēzijas mērķu sasniegšanai. Šā paziņojuma 2.8. iedaļā ir izklāstīti īpaši nosacījumi, saskaņā ar kuriem atbalsts ieguldījumiem konkrētos pasākumos, kuru mērķis ir nodrošināt pāreju uz neto nulles emisiju ekonomiku, izņēmuma kārtā tiks uzskatīts par saderīgu. Ciktāl šī iedaļa attiecas uz iespēju piešķirt individuālu atbalstu ārpus shēmas, šāds atbalsts vai nu aprobežosies tikai ar atbalstāmajiem apgabaliem, kas definēti piemērojamajās reģionālā atbalsta kartēs, vai arī tajā būs jāietver ieguldījumi vismaz trijās EEZ dalībvalstīs, no kuriem būtiska ieguldījumu daļa būtu jāveic vismaz divos atbalstāmajos apgabalos. Šī prasība veicinās plašākas ekosistēmas turpmāku attīstību visā attiecīgajā vērtību ķēdē visur Eiropā, tādējādi stiprinot piegādes ķēžu izturētspēju.

1.4. Atbilstīgi valsts atbalsta pasākumi

- (31) Sakarā ar dalībvalstu vispārējiem centieniem tikt galā ar izaicinājumiem, kurus izraisījis Krievijas agresijas karš pret Ukrainu, šajā paziņojumā ir izklāstītas ES valsts atbalsta noteikumos paredzētās dalībvalstu iespējas nodrošināt likviditāti un piekļuvi finansējumam tādiem uzņēmumiem (jo īpaši MVU), kuri pašreizējās krīzes apstākļos saskaras ar ekonomiskām problēmām, kā arī iespējas stimulēt enerģijas patēriņa samazināšanu.
- (32) Kā izklāstīts 2021. gada oktobra paziņojumā, pasākumi, no kuriem labumu gūst nekomerciāli enerģijas patērētāji, nav uzskatāmi par valsts atbalstu, ar nosacījumu, ka tie nesniedz tiešu labumu konkrētai nozarei vai uzņēmumam. Piemēram, dalībvalstis var piešķirt īpašus sociālos maksājumus tiem, kuri visvairāk pakļauti riskam un tādējādi varētu viņiem īstermiņā palīdzēt segt rēķinus par enerģiju vai uzlabot energoefektivitāti, vienlaikus nodrošinot sekmīgu tirgus darbību.
- (33) Pasākumi, kas vērsti uz enerģijas komercpatērētājiem, nav uzskatāmi par valsts atbalstu, ar nosacījumu, ka šādi pasākumi ir vispārīgi. Šādi neselektīvi pasākumi var būt, piemēram, vispārēji nodokļu vai nodevu samazinājumi, samazinātas likmes

⁴⁰ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Eiropadomei, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Zaļā kursa industriālais plāns neto nulles emisiju laikmetam" (COM(2023) 62 final), 1.2.2023.

piemērošana apgādei ar dabasgāzi, elektroenerģiju vai centralizētajai siltumapgādei vai samazinātas tīkla izmaksas. Ciktāl valsts intervences pasākumus var uzskatīt par atbalstu, tos var uzskatīt par saderīgiem ar valsts atbalsta noteikumiem, ja tie atbilst noteiktām prasībām. Piemēram, atbalstu saskaņotu vides nodokļu samazinājumu veidā, kuri atbilst Enerģijas nodokļu direktīvā⁴¹ paredzētajiem minimālajiem nodokļu līmeņiem un noteikumiem, kā arī Grupu atbrīvojuma regulas noteikumiem, dalībvalstis var īstenot, iepriekš nepaziņojot Komisijai.

- (34) Attiecībā uz šā paziņojuma 2.1. un 2.4. iedaļu jānorāda, ka atbalstu var tieši piešķirt galasaņēmējam vai novirzīt ar enerģijas piegādātāja starpniecību. Ja atbalsts tiek novirzīts ar enerģijas piegādātāja starpniecību, dalībvalstij jāpierāda, ka tā ir ieviesusi mehānismu, ar ko tiek saglabāta konkurence starp piegādātājiem un ar ko nodrošina, ka atbalsts tiek nodots galasaņēmējam.
- (35) Komisija uzskata, ka konkrētām finansiālām vajadzībām varētu būt nepieciešami citi rīki, nevis tie, uz kuriem attiecas šā paziņojuma 2.1., 2.2. un 2.3. iedaļa. Tas jo īpaši varētu būt tad, ja pašreizējā krīze radītu ne tikai likviditātes vajadzības, bet arī ievērojamus zaudējumus, kas varētu mazināt saņēmēja spēju atmaksāt savu parādu un norādītu uz maksāspējas vajadzībām. Gadījumos, kad individuāliem saņēmējiem tiek piešķirtas lielas atbalsta summas un ja minēto saņēmēju spēja atmaksāt savu parādu – uz līdzšinējās pelnītspējas pamata – šķiet problemātiska, dalībvalstis var apsvērt iespēju pieprasīt no saņēmējiem informāciju par šo saņēmēju prognozēto nākotnes pelnītspēju attiecībā uz parāda turpmāku atmaksu nolūkā novērtēt to, vai atšķirīgu rīku (piemēram, maksāspējas atbalsta) izmantošana varētu būt vai kļūt piemērotāka, lai apmierinātu minēto saņēmēju finansiālās vajadzības.
- (36) Īpašos apstākļos⁴² dalībvalstis var uzskatīt, ka uzņēmumiem, kuras smagi skārusi pašreizējā krīze, ir vajadzīgs maksāspējas atbalsts, ko nevar pietiekamā apmērā sniegt tikai no privātiem avotiem. Ja bez šāda maksāspējas atbalsta uzņēmumi izbeigtu vai samazinātu darbību un ja darbības izbeigšana vai samazināšana apdraudētu enerģijas tirgus vai citus tirgus, kuri ir sistēmiski nozīmīgi ekonomikai (vai iekšējā tirgus drošībai un noturībai), tad šādu maksāspējas atbalstu varētu uzskatīt par saderīgu, pamatojoties uz LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktu.
- (37) Komisija uzskata, ka, veicot 36. punktā izklāstīto katra gadījuma atsevišķu novērtēšanu, īpaši svarīgi ir šādi vispārīgie principi:
- a. atbalstam jābūt nepieciešamam, atbilstīgam un samērīgam⁴³, lai novērstu šādu uzņēmumu pēkšņu aiziešanu no tirgus, un tas jebkurā gadījumā nedrīkst pārsniegt minimumu, kas vajadzīgs, lai nodrošinātu minēto uzņēmumu dzīvotspēju;
 - b. uzņēmums, kas pieder lielākai uzņēmumu grupai vai ko pārņem lielāka uzņēmumu grupa, nav tiesīgs saņemt atbalstu, ja vien nevar pierādīt, ka uzņēmuma grūtības neizriet no izmaksu patvaļīgas sadales starp grupas

⁴¹ Padomes Direktīva 2003/96/EK (2003. gada 27. oktobris), kas pārkārto Kopienas noteikumus par nodokļu uzlikšanu energoproduktiem un elektroenerģijai (OV L 283, 31.10.2003., 51. lpp.).

⁴² Intervence ir jāierobežo, īstenojot to tikai situācijās, kad intervence ir kopīgās interesēs.

⁴³ Atbalsts principā ir samērīgs tad, ja tas nepārsniedz saņēmēja kapitāla struktūras atjaunošanai vajadzīgo tāda līmeni, kāds tas bija pirms krīzes, kuru izraisījusi Krievijas agresija pret Ukrainu. Novērtējot atbalsta samērīgumu, tiks ņemts vērā valsts atbalsts, kas saņemts vai plānots saistībā ar pašreizējo krīzi, un jo īpaši atbalsts, kurš sniegts saskaņā ar šo paziņojumu.

dalībniekiem, un ka grūtības ir pārāk nopietnas, lai grupa ar tām tiktu galā pati. Šādos gadījumos parasti būs vajadzīgs būtisks grupas devums maksāspējas pasākuma izmaksās;

- c. valsts atbalsts jāpiešķir ar nosacījumiem, kas nodrošina valstij samērīgu atlīdzību, piemēram, tādu daļu no saņēmēja vērtības turpmākā pieauguma, kura ir pienācīga, ņemot vērā valsts ieguldītā pašu kapitāla summu attiecībā pret uzņēmuma pašu kapitālu, kas paliek pēc zaudējumu (tostarp paredzamo zaudējumu, ja atbalsta pasākums netiktu piešķirts) ņemšanas vērā;
- d. ja atbalsts tiek piešķirts pakārtota parāda vai citu hibrīdkapitāla instrumentu veidā, kopējā atlīdzībā par šādiem instrumentiem pienācīgi jāņem vērā izvēlēta instrumenta iezīmes, tostarp tā subordinācijas līmenis un maksājumu kārtība;
- e. būs vajadzīgi pienācīgi konkurences pasākumi saskaņā ar principiem, kas izklāstīti 2014. gada Glābšanas un pārstrukturēšanas pamatnostādnes⁴⁴. Pamatojoties uz katra potenciālā gadījuma specifiku un konkrēto konkurences vidi, kā kompensējošs pasākums var arī būt vajadzīga aktīvu atsavināšana. Turklāt būs vajadzīgi ar rīcību saistīti pasākumi, tostarp saistības, ar kurām nodrošina efektīvu aizliegumu veikt prēmiju maksājumus vai citus mainīgos maksājumus, dividenžu maksājumus un iegādes;
- f. Komisija var pieprasīt, lai dalībvalsts – arī pēc Komisijas lēmuma pieņemšanas – iesniedz saņēmēja ilgtermiņa dzīvotspējas novērtējumu, kas pievienots paziņojumam. Ja pēc šāda novērtējuma izskatīšanas Komisija to uzskata par lietderīgu, dalībvalstij jāapņemas Komisijas noteiktā termiņā iesniegt tai pārstrukturēšanas plānu, lai Komisijas varētu to apstiprināt saskaņā ar Glābšanas un pārstrukturēšanas pamatnostādnes.

(38) Dalībvalstis tiek aicinātas, piešķirot atbalstu saskaņā ar šā paziņojuma 2.4. un 2.8. iedaļu, apsvērt iespēju nediskriminējošā veidā noteikt prasības par vides aizsardzību vai energoapgādes drošību. Tās varētu būt, piemēram, šāda veida prasības⁴⁵:

- a. prasība saņēmējam konkrētu daļu no enerģijas patēriņa nodrošināt ar atjaunīgajiem energoresursiem, piemēram, izmantojot elektroenerģijas pirkuma līgumus vai tiešus ieguldījumus enerģijas ražošanā no atjaunīgajiem energoresursiem;
- b. prasība veikt ieguldījumus energoefektivitātē, samazinot enerģijas patēriņu attiecībā pret ekonomikas izlaidi, piemēram, samazinot patēriņu ražošanas procesos, apkurē vai pārvadājumos, jo īpaši veicot pasākumus, ar kuriem īsteno ieteikumus, kas sniegti energoauditos, kuri veikti saskaņā ar Direktīvas 2012/27/ES 8. panta 2. vai 4. punktu un VI pielikumu;

⁴⁴ Komisijas paziņojums “Pamatnostādnes par valsts atbalstu grūtībās nonākušu nefinanšu uzņēmumu glābšanai un pārstrukturēšanai” (OV C 249, 31.7.2014., 1. lpp.).

⁴⁵ Dalībvalstis tiek aicinātas izmantot iespējas piešķirt atbalstu, kas apstiprināts saskaņā ar Pamatnostādnēm par valsts atbalstu klimata, vides aizsardzības un enerģētikas pasākumiem (CEEAG 2022), jo īpaši attiecībā uz atjaunīgajiem energoresursiem, energoefektivitāti vai citiem dekarbonizācijas pasākumiem.

- c. prasība, veicot ieguldījumus, samazināt vai dažādot dabasgāzes patēriņu, piemēram, ar elektrifikācijas pasākumiem, kuros izmanto atjaunīgos energoresursus vai aprītīgus risinājumus, piemēram, atlikumgāzu atkalizmantošanu;
 - d. prasība veikt elastīgus ieguldījumus, kuru mērķis ir vienkāršot uzņēmējdarbības procesu pielāgošanu cenu signāliem elektroenerģijas tirgos.
- (39) Turklāt dalībvalstis var piešķirt atbalstu, lai novērstu kaitējumu, ko nodarījuši ārkārtēji notikumi, saskaņā ar LESD 107. panta 2. punkta b) apakšpunktu. Šāds valsts atbalsts, kura mērķis ir mazināt kaitējumu, ko tieši nodarījuši pašreizējie un ārkārtējie Krievijas agresijas pret Ukrainu notikumi, var aptvert arī konkrētas sekas, ko rada Krievijas agresija, tostarp ekonomiskās sankcijas vai pretpasākumi, kuri nelabvēlīgi skar saņēmēja veikto saimniecisko darbību vai konkrētu un nodalāmu tā darbības daļu.
- (40) Kaitējumu, ko tieši izraisījuši dabasgāzes vai elektroenerģijas patēriņa obligātie samazinājumi, kurus dalībvalstīm var nākties noteikt, var novērtēt saskaņā ar LESD 107. panta 2. punkta b) apakšpunktu ar nosacījumu, ka nav pārmērīgas kompensācijas.
- (41) Dalībvalstīm ir jāpaziņo par šādiem atbalsta pasākumiem, un Komisija tos novērtēs tieši saskaņā ar LESD 107. panta 2. punkta b) apakšpunktu. Šādu atbalstu var piešķirt grūtībās nonākušiem uzņēmumiem.
- (42) Saskaņā ar Regulu (ES) 2022/1369 par koordinētiem gāzes pieprasījuma samazināšanas pasākumiem⁴⁶ dalībvalstis var apsvērt piemērotus pasākumus, lai stimulētu brīvprātīgu gāzes pieprasījuma samazinājumu. Ja dalībvalstis saistībā ar pašreizējo krīzi plāno ieviest šādus stimulus, Komisija šādus pasākumus novērtēs tieši saskaņā ar LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktu. Lai gan tam būs nepieciešama katra gadījuma atsevišķa novērtēšana, Komisija uzskata, ka īpaši svarīgi ir šādi elementi:
- a. konkurencē balstīta procesa izmantošana, pamatojoties uz pārredzamiem kritērijiem, lai slēgtu līgumus par apjomu brīvprātīgai pieprasījuma samazināšanai;
 - b. nav nekādu oficiālu ierobežojumu pārrobežu tirdzniecībai vai plūsmām;
 - c. attiecīgo stimulu ierobežošana, lai nākotnē pieprasītu samazinājumus, kas pārsniedz tos, kurus saņēmējs būtu veicis neatkarīgi no pasākuma;
 - d. kopējā galīgā gāzes pieprasījuma tūlītējs samazinājums attiecīgajā dalībvalstī, vienlaikus izvairoties no dabasgāzes pieprasījuma vienkāršas pārbīdes.
- (43) Dalībvalstis var arī apsvērt pasākumus, lai stimulētu gāzes krātuvju piepildīšanu, ciktāl tirgus nestimulē to pienācīgi darīt. Ja dalībvalstis saistībā ar pašreizējo krīzi plāno piešķirt stimulus gāzes krātuvju uzpildīšanai, Komisija tos novērtēs tieši saskaņā ar

⁴⁶ Padomes Regula (ES) 2022/1369 (2022. gada 5. augusts) par koordinētiem gāzes pieprasījuma samazināšanas pasākumiem (OV L 206, 8.8.2022., 1. lpp.).

LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktu⁴⁷. Lai gan tam būs nepieciešama katra gadījuma atsevišķa novērtēšana, Komisija uzskata, ka īpaši svarīgi ir šādi elementi:

- a. konkurencē balstīta procesa izmantošana, pamatojoties uz pārredzamiem kritērijiem, lai minimizētu atbalstu;
- b. nav nekādu ierobežojumu pārrobežu tirdzniecībai vai plūsmām;
- c. aizsardzības pasākumi, lai izvairītos no pārmērīgas kompensācijas;
- d. atbilstība Regulas (ES) 2017/1938⁴⁸ 6.a līdz 6.d pantā noteiktajiem pienākumiem un nosacījumiem attiecībā uz gāzes krātuvju piepildījumu un stimulēšanu, jo īpaši 6.b panta 2. un 3. punktā izklāstītajiem atbalsta pasākumu nosacījumiem.

- (44) Komisija katrā atsevišķā gadījumā apsvērs iespējamu nepieciešamu, samērīgu un piemērotu atbalstu saskaņā ar Komisijas paziņojumu “Taupīsim gāzi drošai ziemai”⁴⁹ un gāzes piegādes drošības valsts ārkārtas plāniem, lai pielāgotu iekārtas, kas palīdzēs uz ierobežotu laiku aizstāt gāzi ar citu, piesārņojošāku oglekļa kurināmo. Atbilstīgi ES klimata mērķiem jebkādam šādam alternatīvam oglekļa kurināmajam ir jābūt ar viszemāko iespējamo emisiju saturu, savukārt atbalstam jābūt saistītam ar energoefektivitātes centieniem un jānovērš iesūkštes efekts pēc krīzes. Šādu pasākumu nolūks var būt gan gāzes patēriņa iepriekšēja samazināšana, gan arī reaģēšana uz dabasgāzes pieprasījuma obligātajiem samazinājumiem, ja vien tie netiek kompensēti citādi⁵⁰.
- (45) Ņemot vērā problēmas ar preču transportēšanu uz Ukrainu un no tās, Komisija katrā atsevišķā gadījumā apsvērs iespējamu atbalstu apdrošināšanai vai pārapdrošināšanai attiecībā uz preču pārvadājumiem uz Ukrainu un no tās. Citstarp dalībvalstīm būs jāpierāda, ka apdrošināšana vai pārapdrošināšana nav pieejama vispār vai par cenām, kas ir ievērojami augstākas nekā pirms Krievijas iebrukuma Ukrainā.
- (46) Bēgļu un humānās palīdzības materiālu pārvadājumi neietilpst ES valsts atbalsta noteikumu piemērošanas jomā, ja valsts īsteno savas publiskās pilnvaras (pretstatā saimnieciskās darbības veikšanai) un ja pārvadājumu pakalpojumi netiek pirkti par cenām, kuras pārsniedz tirgus cenu.
- (47) Atbalsts, ko dalībvalstis uzņēmumiem piešķir saskaņā ar šo paziņojumu un kas tiek virzīts caur kredītiestādēm kā finanšu starpniecēm, šiem uzņēmumiem dod tiešu labumu. Tomēr tas var radīt netiešas priekšrocības finanšu starpniekiem. Tomēr 2.2. un 2.3. iedaļā izklāstītie aizsardzības līdzekļi neparedz šādu netiešu priekšrocību mērķi saglabāt vai atjaunot kredītiestāžu dzīvotspēju, likviditāti vai maksātspēju. Tādējādi šāds atbalsts netiktu kvalificēts kā ārkārtas finansiālais atbalsts no publiskā sektora līdzekļiem ne saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes

⁴⁷ Sk. Komisijas 2022. gada 12. jūlija Lēmumu SA.103012 (2022/NN) – stimulējošs pasākums dabasgāzes uzglabāšanai *Bergermeer* krātuvē nākamajam apkures periodam.

⁴⁸ Tā tika grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2022. gada 29. jūnija Regulu (ES) 2022/1032 (OV L 173, 30.6.2022., 17. lpp.).

⁴⁹ COM(2022) 360 final, 20.7.2022.

⁵⁰ Elektroenerģijas ražošanas kontekstā kā piemērs ir minams Komisijas 2022. gada 30. septembra lēmums par valsts atbalstu SA.103662(2022/N) – Vācija – no lignīta ražotās elektroenerģijas piegādes pagaidu rezerve gāzes taupīšanai.

Direktīvu 2014/59/ES (Banku atveseļošanas un noregulējuma direktīva – BAND)⁵¹, ne saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 806/2014 (vienotais noregulējuma mehānisms – VNM regula)⁵², un netiktu novērtēts saskaņā ar valsts atbalsta noteikumiem, kas piemērojami banku nozarei⁵³.

- (48) Atbalsts, ko dalībvalstis kredītiestādēm vai citām finanšu iestādēm piešķir saskaņā ar LESD 107. panta 2. punkta b) apakšpunktu, lai kompensētu tiešos zaudējumus, kas radušies pašreizējās krīzes rezultātā, vai atbalsts, kuru dalībvalstis kredītiestādēm vai citām finanšu iestādēm piešķir saskaņā ar šā paziņojuma 2.4. iedaļu un kura mērķis nav saglabāt vai atjaunot iestādes vai vienības dzīvotspēju, likviditāti vai maksātspēju, netiktu kvalificēts kā ārkārtas finansiālais atbalsts no publiskā sektora līdzekļiem ne saskaņā ar BAND direktīvu, ne saskaņā ar VNM regulu, un tas arī netiktu novērtēts saskaņā ar valsts atbalsta noteikumiem, kas piemērojami banku nozarei⁵⁴.
- (49) Ja pašreizējās krīzes dēļ kredītiestādēm būs vajadzīgs ārkārtas finansiālais atbalsts no publiskā sektora līdzekļiem (sk. BAND direktīvas 2. panta 1. punkta 28. apakšpunktu un VNM regulas 3. panta 1. punkta 29. apakšpunktu) likviditātes, rekapitalizācijas vai samazinātas vērtības aktīvu pasākuma veidā, būs jānovērtē, vai pasākums atbilst BAND direktīvas 32. panta 4. punkta d) apakšpunkta i), ii) vai iii) punkta un VNM regulas 18. panta 4. punkta d) apakšpunkta i), ii) vai iii) punkta nosacījumiem. Ja pēdējie minētie nosacījumi būs izpildīti, kredītiestāde, kas saņem šādu ārkārtas finansiālo atbalstu no publiskā sektora līdzekļiem, netiks uzskatīta par tādu, kas kļūst maksātnespējīga vai, iespējams, kļūs maksātnespējīga.
- (50) Ciktāl šādi pasākumi risinās problēmas, kas saistītas ar Krievijas agresiju pret Ukrainu un šīs agresijas tiešajām un netiešajām sekām, tiks uzskatīts, ka uz tiem attiecas 2013. gada banku darbības paziņojuma⁵⁵ 45. punkts, kurā noteikts izņēmums prasībai par sloga sadali starp akcionāriem un pakārtotajiem kreditoriem.
- (51) Saņēmēja ražošanas vai citas darbības pārvietošana no citas valsts Eiropas Ekonomikas zonā (EEZ) uz atbalstu piešķirošās dalībvalsts teritoriju nav tāda atbalsta saņemšanas nosacījums, ko piešķir saskaņā ar šo paziņojumu. Šāds nosacījums, iespējams, kaitētu iekšējam tirgum. Neskarot šā paziņojuma 2.8. iedaļā izklāstītos

⁵¹ OV L 173, 12.6.2014., 190. lpp., sk. BAND regulas 2. panta 1. punkta 28. apakšpunktu.

⁵² OV L 225, 30.7.2014., 1. lpp., sk. VNM regulas 3. panta 1. punkta 29. apakšpunktu.

⁵³ Paziņojums "Finanšu iestāžu rekapitalizācija pašreizējās finanšu krīzes apstākļos – atbalsta ierobežošana līdz nepieciešamajam minimumam un aizsardzības līdzekļi pret pārmērīgiem konkurences traucējumiem" (OV C 10, 15.1.2009., 2. lpp.); Komisijas paziņojums par samazinātas vērtības aktīviem piemērojamo režīmu Kopienas banku nozarē (OV C 72, 26.3.2009., 1. lpp.); Paziņojums par finanšu nozares dzīvotspējas atjaunošanu un tās pārstrukturēšanas pasākumu novērtējumu pašreizējās krīzes apstākļos atbilstīgi valsts atbalsta noteikumiem (OV C 195, 19.8.2009., 9. lpp.); Komisijas paziņojums par valsts atbalsta noteikumu piemērošanu no 2011. gada 1. janvāra atbalsta pasākumiem finanšu iestāžu labā saistībā ar finanšu krīzi (OV C 329, 7.12.2010., 7. lpp.); Komisijas paziņojums par valsts atbalsta noteikumu piemērošanu no 2012. gada 1. janvāra atbalsta pasākumiem finanšu iestāžu labā saistībā ar finanšu krīzi (OV C 356, 6.12.2011., 7. lpp.) un Komisijas paziņojums par valsts atbalsta noteikumu piemērošanu no 2013. gada 1. augusta atbalsta pasākumiem banku labā saistībā ar finanšu krīzi ("2013. gada banku darbības paziņojums") (OV C 216, 30.7.2013., 1. lpp.).

⁵⁴ Par visiem pasākumiem kredītiestāžu vai citu finanšu iestāžu atbalstam, kuri ir valsts atbalsts LESD 107. panta 1. punkta nozīmē, tostarp par tiem pasākumiem, kas neietilpst šā paziņojuma tvērumā, jāpaziņo Komisijai, un tos novērtēs saskaņā ar attiecīgajiem valsts atbalsta noteikumiem.

⁵⁵ Sk. 53. zemsvītras piezīmi.

īpašos aizsardzības pasākumus, šajā saistībā nav svarīgs faktiski zaudēto darbvietu skaits saņēmēja sākotnējā uzņēmumā Eiropas Ekonomikas zonā.

- (52) Atbalstu saskaņā ar šo paziņojumu nepiešķir tādiem uzņēmumiem, kuriem piemēro ES pieņemtās sankcijas, tostarp, bet ne tikai:
- a. personām, vienībām vai struktūrām, kas ir konkrēti minētas tiesību aktos, ar kuriem nosaka minētās sankcijas,
 - b. uzņēmumiem, kas ir tādu personu, vienību vai struktūru īpašumā vai kontrolē, pret kurām vērstas ES pieņemtās mērķtiecīgās sankcijas, vai
 - c. uzņēmumiem, kas darbojas tādās nozarēs, pret kurām vērstas ES pieņemtās sankcijas, ciktāl atbalsts apdraudētu attiecīgo sankciju mērķus.
- (53) Valsts atbalsta pasākumus, kas savā būtībā ar tiem piesaistītajiem nosacījumiem vai finansēšanas metodi ietver Savienības tiesību nedalāmu pārkāpumu, nevar atzīt par saderīgiem ar iekšējo tirgu. Tā var būt, piemēram, gadījumā, ja uz atbalstu attiecas klauzulas, kas nosaka, ka tā piešķiršana ir tieši vai netieši atkarīga no produktu vai aprīkojuma izcelsmes, piemēram, prasības atbalsta saņēmējam pirkt vietēji ražotus produktus. Komisija neatļaus piešķirt atbalstu, kas paredzēts ar eksportu uz trešām valstīm vai dalībvalstīm saistītām darbībām un kas būtu tieši saistīts ar eksportētajiem daudzumiem, atbalstu, kuru piešķir ar nosacījumu, ka importa preču vietā tiek izmantotas vietējās preces, vai atbalstu, kas paredzēts izplatīšanas tīkla izveidei un darbībai vai jebkādu citu ar eksportu saistītu izdevumu segšanai.

1.5. LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunkta piemērojamība

- (54) Atbilstoši LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktam Komisija par saderīgu ar iekšējo tirgu var atzīt atbalstu, kura mērķis ir “novērst nopietnus traucējumus dalībvalsts tautsaimniecībā.” Šajā sakarā Savienības tiesas ir lēmušas, ka šādā gadījumā nopietnajiem traucējumiem jāietekmē visa attiecīgās dalībvalsts tautsaimniecība, nevis tikai viena reģiona vai tās teritorijas daļu tautsaimniecība. Tas arī atbilst vajadzībai šauri interpretēt visus izņēmuma noteikumus, piemēram, LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktu⁵⁶. Komisija lēmumu pieņemšanas praksē ir konsekventi piemērojusi minēto interpretāciju⁵⁷.
- (55) Komisija uzskata, ka Krievijas agresijas pret Ukrainu un šīs agresijas tiešo un netiešo seku, tostarp ES vai tās starptautisko partneru šajā sakarā pieņemto sankciju un pretpasākumu, ko veikusi, piemēram, Krievija, rezultātā ir radusies ievērojama ekonomiskā nenoteiktība, ir traucētas tirdzniecības plūsmas un piegādes ķēdes un ievērojami un negaidīti pieaugušas cenas, jo īpaši dabasgāzes un elektroenerģijas cenas, kā arī daudzu citu resursu, izejvielu un primāro preču cenas. Šīs sekas kopā ir

⁵⁶ Apvienotās lietas T-132/96 un T-143/96 *Freistaat Sachsen* u. c. / Komisija, EU:T:1999:326, 167. punkts.

⁵⁷ Komisijas Lēmums 98/490/EK lietā C 47/96 *Crédit Lyonnais* (OV L 221, 8.8.1998., 28. lpp.), 10.1. punkts; Komisijas Lēmums 2005/345/EK lietā C 28/02 *Bankgesellschaft Berlin* (OV L 116, 4.5.2005., 1. lpp.), 153. un turpmākie punkti, un Komisijas Lēmums 2008/263/EK lietā C 50/06 *BAWAG* (OV L 83, 26.3.2008., 7. lpp.), 166. punkts. Sk. Komisijas lēmumu lietā NN 70/07, *Northern Rock* (OV C 43, 16.2.2008., 1. lpp.), Komisijas lēmumu lietā NN 25/08, *Rescue aid to Risikoabschirmung WestLB* (OV C 189, 26.7.2008., 3. lpp.), Komisijas 2008. gada 4. jūnija lēmumu par valsts atbalstu C 9/08, *SachsenLB* (OV L 104, 24.4.2009., 34. lpp.) un Komisijas 2017. gada 16. jūnija lēmumu lietā SA.32544 (2011/C), *Restructuring of TRAINOSE S.A.* (OV L 186, 24.7.2018., 25. lpp.).

visās dalībvalstīs radījušas nopietnus traucējumus tautsaimniecībā. Piegādes ķēdes traucējumiem un augošajai nenoteiktībai ir tiešas vai netiešas sekas daudzās nozarēs. Turklāt enerģijas cenu pieaugums skar gandrīz visas saimnieciskās darbības visās dalībvalstīs. Attiecīgi Komisija uzskata, ka virkni ekonomikas nozaru visās dalībvalstīs skar nopietni ekonomikas traucējumi. Pamatojoties uz to, Komisija uzskata, ka ir lietderīgi noteikt novērtēšanas kritērijus valsts atbalsta pasākumiem, ko dalībvalstis var izmantot, lai novērstu šos nopietnos traucējumus.

- (56) Konkrēti, valsts atbalsts ir pamatots un to var uz ierobežotu laiku atzīt par saderīgu ar iekšējo tirgu, pamatojoties uz LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktu, ja tā mērķis ir novērst likviditātes trūkumu, ar ko saskaras uzņēmumi, kurus tieši vai netieši skar nopietni ekonomikas traucējumi, ko izraisījusi Krievijas militārā agresija pret Ukrainu un šīs agresijas tiešās vai netiešās sekas, tostarp ES vai tās starptautisko partneru noteiktās sankcijas, kā arī ekonomikas pretpasākumi, kurus veikusi, piemēram, Krievija.
- (57) Šajā paziņojumā Komisija izklāsta saderības novērtējuma kritērijus, kurus tā parasti piemēros atbalstam, ko dalībvalstis šajā sakarā piešķir saskaņā ar LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktu. Tāpēc dalībvalstīm ir jāpierāda, ka Komisijai paziņotie valsts atbalsta pasākumi, kuri ir šā paziņojuma tvērumā, ir vajadzīgi, atbilstīgi un samērīgi, lai novērstu nopietnus traucējumus attiecīgās dalībvalsts tautsaimniecībā, un ka ir izpildītas visas šajā paziņojumā izklāstītās prasības.
- (58) Valsts atbalsta pasākumi, kas paziņoti un novērtēti saskaņā ar šo paziņojumu, ir paredzēti atbalsta sniegšanai tādiem uzņēmumiem, kuri darbojas Eiropas Savienībā un kurus skar Krievijas militārā agresija un/vai šīs agresijas sekas. Atbalsta pasākumus nekādā gadījumā nedrīkst izmantot, lai mazinātu ES vai tās starptautisko partneru noteikto sankciju paredzēto ietekmi, un tiem ir pilnībā jāatbilst piemērojamās regulās paredzētajiem pretapiešanas noteikumiem⁵⁸. Jo īpaši ir jāizvairās, ka fiziskas personas vai vienības, kurām ir piemērojamas sankcijas, gūst labumu no šādiem pasākumiem tiešā vai netiešā veidā⁵⁹.
- (59) Šā paziņojuma tvērumā ietilpstošos valsts atbalsta pasākumus var savstarpēji kumulēt, ievērojot šā paziņojuma konkrēto iedaļu prasības. Šā paziņojuma aptvertos valsts atbalsta pasākumus var kumulēt ar atbalstu, kas sniegts atbilstoši *de minimis* regulām⁶⁰, vai atbalstu, kurš sniegts atbilstoši grupu atbrīvojuma regulām⁶¹, ar

⁵⁸ Piemēram, 12. pants Padomes Regulā (ES) Nr. 833/2014 (2014. gada 31. jūlijs) par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā (OV L 229, 31.7.2014., 1. lpp.).

⁵⁹ Ņemot vērā īpašo situāciju ar divām secīgām krīzēm, kuras ir skārušas uzņēmumus dažādos veidos, dalībvalstis pēc izvēles var atbalstu saskaņā ar šo paziņojumu sniegt arī grūtībās nonākušiem uzņēmumiem.

⁶⁰ Komisijas Regula (ES) Nr. 1407/2013 (2013. gada 18. decembris) par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. panta piemērošanu *de minimis* atbalstam (OV L 352, 24.12.2013., 1. lpp.), Komisijas Regula (ES) Nr. 1408/2013 (2013. gada 18. decembris) par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. panta piemērošanu *de minimis* atbalstam lauksaimniecības nozarē (OV L 352, 24.12.2013., 9. lpp.), Komisijas Regula (ES) Nr. 717/2014 (2014. gada 27. jūnijs) par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. panta piemērošanu *de minimis* atbalstam zvejniecības un akvakultūras nozarē (OV L 190, 28.6.2014., 45. lpp.) un Komisijas Regula (ES) Nr. 360/2012 (2012. gada 25. aprīlis) par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. panta piemērošanu *de minimis* atbalstam, ko piešķir uzņēmumiem, kuri sniedz pakalpojumus ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi (OV L 114, 26.4.2012., 8. lpp.).

⁶¹ Komisijas Regula (ES) Nr. 651/2014 (2014. gada 17. jūnijs), ar ko noteiktas atbalsta kategorijas atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot Līguma 107. un 108. pantu (Vispārējā grupu atbrīvojuma regula),

nosacījumu, ka tiek ievērotas minēto regulu normas un kumulācijas noteikumi. Valsts atbalsta pasākumus, uz kuriem attiecas šis paziņojums, var kumulēt ar atbalstu, kas piešķirts saskaņā ar Covid-19 pagaidu regulējumu⁶², ar nosacījumu, ka tiek ievēroti tajā paredzētie kumulācijas noteikumi. Ja dalībvalstis vienam un tam pašam saņēmējam piešķir aizdevumus vai garantijas saskaņā ar Covid-19 pagaidu regulējumu, kā arī ar šo paziņojumu un ja aizdevuma pamatsummas kopsumma ir aprēķināta, pamatojoties uz saņēmēja pašdeklarētām likviditātes vajadzībām, dalībvalstīm ir jānodrošina, ka šīs likviditātes vajadzības ar atbalstu tiek segtas tikai vienreiz. Tāpat atbalstu saskaņā ar šo paziņojumu var kumulēt ar atbalstu saskaņā ar LESD 107. panta 2. punkta b) apakšpunktu, bet ir jānovērš pārmērīga kompensācija par saņēmējam nodarīto kaitējumu.

2. VALSTS ATBALSTA PAGAUDU PASĀKUMI

2.1. Ierobežotas atbalsta summas

- (60) Papildus esošajām iespējām, kas pamatotas ar LESD 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, pašreizējās krīzes laikā piemērots, vajadzīgs un mērķorientēts risinājums var būt pagaidu ierobežotas atbalsta summas tādiem uzņēmumiem, kurus skārusi Krievijas agresija pret Ukrainu un/vai šīs agresijas tiešās vai netiešās sekas.
- (61) Komisija šādu valsts atbalstu uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu, pamatojoties uz LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktu, ja būs izpildīti visi turpmāk minētie nosacījumi (īpašie noteikumi primārajai lauksaimnieciskajai ražošanai, zvejniecības un akvakultūras nozarēm ir izklāstīti 62. punktā):
 - a. kopējais atbalsts nevienā brīdī nepārsniedz 2 miljonus euro vienam uzņēmumam vienā dalībvalstī⁶³. Atbalstu var piešķirt tiešo dotāciju, nodokļu un maksājumu atvieglojumu veidā vai citā veidā, piemēram, atmaksājamu avansu, garantiju⁶⁴, aizdevumu⁶⁵ un pašu kapitāla veidā, ar nosacījumu, ka šādu pasākumu kopējā nominālvērtība nepārsniedz kopējo maksimālo summu 2 miljonu euro apmērā

Komisijas Regula (ES) Nr. 702/2014 (2014. gada 25. jūnijs), ar kuru konkrētas atbalsta kategorijas lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē un lauku apvidos atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. pantu (OV L 193, 1.7.2014., 1. lpp.), un Komisijas Regula (ES) Nr. 1388/2014 (2014. gada 16. decembris), ar ko konkrētas atbalsta kategorijas uzņēmumiem, kuri nodarbojas ar zvejas un akvakultūras produktu ražošanu, apstrādi un tirdzniecību, atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. pantu (OV L 369, 24.12.2014., 37. lpp.).

⁶² Komisijas paziņojums "Pagaidu regulējums valsts atbalsta pasākumiem, ar ko atbalsta ekonomiku pašreizējā Covid-19 uzliesmojuma situācijā" (OV C 91 I, 20.3.2020., 1. lpp.), kurā grozījumi izdarīti ar Komisijas paziņojumiem C(2020) 2215 (OV C 112 I, 4.4.2020., 1. lpp.), C(2020) 3156 (OV C 164, 13.5.2020., 3. lpp.), C(2020) 4509 (OV C 218, 2.7.2020., 3. lpp.), C(2020) 7127 (OV C 340 I, 13.10.2020., 1. lpp.), C(2021) 564 (OV C 34, 1.2.2021., 6. lpp.) un C(2021) 8442 (OV C 473, 24.11.2021. 1. lpp.).

⁶³ Nosakot, vai ir pārsniegts attiecīgais maksimālais apjoms, netiks ņemts vērā atbalsts, kas piešķirts, pamatojoties uz shēmām, kuras apstiprinātas saskaņā ar šo iedaļu, un kas atmaksāts pirms jauna atbalsta piešķiršanas saskaņā ar šo iedaļu.

⁶⁴ Ja atbalstu piešķir garantiju veidā saskaņā ar šo iedaļu, tad piemēro papildu nosacījumus, kas minēti 67. punkta i) apakšpunktā.

⁶⁵ Ja atbalstu piešķir aizdevumu veidā saskaņā ar šo iedaļu, tad piemēro papildu nosacījumus, kas minēti 70. punkta g) apakšpunktā.

vienam uzņēmumam vienā dalībvalstī; vienmēr izmanto bruto summas, proti, summas pirms nodokļu vai jebkādu citu maksu atskaitīšanas;

- b. atbalsts tiek piešķirts, pamatojoties uz shēmu ar aplēstu budžetu;
 - c. atbalsts tiek piešķirts līdz 2023. gada 31. decembrim⁶⁶;
 - d. atbalsts tiek piešķirts krīzes skartiem uzņēmumiem;
 - e. atbalsts uzņēmumiem, kas nodarbojas ar lauksaimniecības produktu⁶⁷ pārstrādi vai tirdzniecību, ir sniegts ar nosacījumu, ka to daļēji vai pilnībā nenodod primārajiem ražotājiem un tas nav balstīts uz tādu produktu cenu vai daudzumu, kurus attiecīgie uzņēmumi laiduši tirgū vai kuri iegādāti no primārajiem ražotājiem, izņemot, ja pēdējā minētajā gadījumā attiecīgie uzņēmumi produktus nav laiduši tirgū vai ir izmantojuši nepārtikas mērķiem, piemēram, destilācijai, metanizācijai vai kompostēšanai.
- (62) Atkāpjoties no 61. punkta a) apakšpunkta, atbalstam, ko piešķir uzņēmumiem, kuri nodarbojas ar lauksaimniecības produktu primāro ražošanu, darbojas zvejniecības un akvakultūras nozarē, papildus nosacījumiem, kas minēti 61. punkta b)–d) apakšpunktā, piemēro šādus īpašus nosacījumus:
- a. kopējais atbalsts nevienā brīdī nepārsniedz 250 000 EUR vienā dalībvalstī vienam uzņēmumam, kas nodarbojas ar lauksaimniecības produktu primāro ražošanu, un 300 000 EUR vienā dalībvalstī vienam uzņēmumam, kurš darbojas zvejniecības un akvakultūras nozarē⁶⁸; atbalstu var piešķirt tiešo dotāciju, nodokļu un maksājumu atvieglojumu veidā vai citā veidā, piemēram, atmaksājamu avansu, garantiju⁶⁹, aizdevumu⁷⁰ un pašu kapitāla veidā, ar nosacījumu, ka šādu pasākumu kopējā nominālvērtība nepārsniedz kopējo attiecīgo maksimālo summu 250 000 EUR vai 300 000 EUR vienam uzņēmumam vienā dalībvalstī; vienmēr izmanto bruto summas, proti, summas pirms nodokļu vai jebkādu citu maksu atskaitīšanas;
 - b. atbalsta summu, ko piešķir uzņēmumiem, kuri nodarbojas ar lauksaimniecības produktu primāro ražošanu, nebalsta uz tirgū laisto produktu cenu vai daudzumu;

⁶⁶ Ja atbalsts tiek piešķirts nodokļu atvieglojumu veidā, tad nodokļa saistībām, attiecībā uz kurām šis atvieglojums tiek piešķirts, ir jāiestājas ne vēlāk kā 2023. gada 31. decembrī.

⁶⁷ Kā definēts 2. panta 6. punktā un 2. panta 7. punktā Komisijas Regulā (ES) Nr. 702/2014 (2014. gada 25. jūnijs), ar kuru konkrētas atbalsta kategorijas lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē un lauku apvidos atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. pantu (OV L 193, 1.7.2014., 1. lpp.).

⁶⁸ Nosakot, vai ir pārsniegts attiecīgais maksimālais apjoms, nedrīkst ņemt vērā atbalstu, kas piešķirts, pamatojoties uz shēmām, kuras apstiprinātas saskaņā ar šo iedaļu, un kas atmaksāts pirms jauna atbalsta piešķiršanas saskaņā ar šo iedaļu.

⁶⁹ Ja atbalstu piešķir garantiju veidā saskaņā ar šo iedaļu, tad piemēro papildu nosacījumus, kas minēti 67. punkta i) apakšpunktā.

⁷⁰ Ja atbalstu piešķir aizdevumu veidā saskaņā ar šo iedaļu, tad piemēro papildu nosacījumus, kas minēti 70. punkta g) apakšpunktā.

- c. atbalsts uzņēmumiem, kuri darbojas zvejniecības un akvakultūras nozarē, neattiecas ne uz vienu no atbalsta kategorijām, kas minētas Regulas (ES) Nr. 717/2014⁷¹ 1. panta 1. punkta a)–k) apakšpunktā.
- (63) Ja uzņēmums darbojas vairākās nozarēs, kurām piemēro dažādas maksimālās summas saskaņā ar 61. punkta a) apakšpunktu un 62. punkta a) apakšpunktu, tad attiecīgajai dalībvalstij piemērotā veidā, piemēram, izmantojot uzskaites nodalīšanu, jānodrošina, ka attiecībā uz katru no minētajām darbībām tiek ievēroti maksimālie apjomi un ka netiek pārsniegta maksimālā kopējā summa 2 miljonu euro apmērā vienam uzņēmumam vienā dalībvalstī. Ja uzņēmums darbojas nozarēs, uz kurām attiecas 62. punkta a) apakšpunkts, tad nedrīkstētu pārsniegt maksimālo kopējo summu 300 000 EUR apmērā vienam uzņēmumam vienā dalībvalstī.
- (64) Pasākumus, kas atmaksājamu avansu, garantiju, aizdevumu vai citu atmaksājamu instrumentu veidā piešķirti saskaņā ar šo paziņojumu, var pārvērst cita veida atbalstā, piemēram, dotācijās, ar nosacījumu, ka pārvēršana tiek veikta līdz 2024. gada 30. jūnijam un tiek ievēroti šīs iedaļas nosacījumi.

2.2. Likviditātes atbalsts garantiju veidā

- (65) Lai nodrošinātu to uzņēmumu likviditāti, kurus skar pašreizējā krīze, piemērots, vajadzīgs un mērķorientēts risinājums pašreizējos apstākļos var būt publiskas garantijas aizdevumiem uz ierobežotu laiku un aizdevuma summu⁷².
- (66) Attiecībā uz to pašu pamatā esošo aizdevuma pamatsummu garantijas, kas piešķirtas saskaņā ar šo iedaļu, nedrīkst kumulēt ar atbalstu, kurš piešķirts saskaņā ar šā paziņojuma 2.3. iedaļu, un otrādi, kā arī to nedrīkst kumulēt ar atbalstu, kas piešķirts saskaņā ar Covid-19 pagaidu regulējuma 3.2. vai 3.3. iedaļu. Garantijas, kas piešķirtas saskaņā ar šo iedaļu, var kumulēt dažādiem aizdevumiem ar nosacījumu, ka kopējā aizdevuma summa vienam saņēmējam nepārsniedz šā paziņojuma 67. punkta e) apakšpunktā noteiktos maksimālos apjomus. Saņēmējs vienlaicīgi var gūt labumu no vairākiem pasākumiem atbilstoši šai iedaļai ar nosacījumu, ka kopējā aizdevumu summa vienam saņēmējam nepārsniedz 67. punkta e) apakšpunktā noteiktos maksimālos apjomus.
- (67) Komisija šādu valsts atbalstu, ko sniegs publisko garantiju veidā, uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu, pamatojoties uz LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktu, ja tiks izpildīti turpmāk minētie nosacījumi:

⁷¹ Komisijas Regula (ES) Nr. 717/2014 (2014. gada 27. jūnijs) par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. panta piemērošanu *de minimis* atbalstam zvejniecības un akvakultūras nozarē (OV L 90, 28.6.2014., 45. lpp.).

⁷² Šajā iedaļā jēdziens “publiskas garantijas aizdevumiem” ietver arī garantijas konkrētiem faktoringa produktiem, proti, garantijas faktoringam ar regresa tiesībām un reversajam faktoringam gadījumos, kad faktoringa kreditoram ir tiesības uz regresa prasību pret faktoringa kredītņēmēju. Attiecināmi reversā faktoringa produkti drīkst būt tikai produkti, kurus izmanto tikai pēc tam, kad pārdevējs jau ir nodrošinājis savu darījuma daļu, t. i., produkts ir piegādāts vai pakalpojums ir sniegts. Finanšu līzings arī ietilpst jēdzienā “publiskas garantijas aizdevumiem”. Ja publisko garantiju mērķis ir apmierināt to uzņēmumu likviditātes vajadzības, kuriem jāsniedz finanšu nodrošinājums tirdzniecības darbībām enerģijas tirgos, tad šīs publiskās garantijas izpēšanas kārtā var segt arī banku garantijas vai tikt sniegtas centrālajiem darījumu partneriem vai tīrvērtēs dalībniekiem kā finanšu nodrošinājums.

- a. publiskās garantijas tiks piešķirtas jauniem atsevišķiem aizdevumiem, kas izsniegti uzņēmumiem⁷³;
- b. garantijas prēmijas katram atsevišķam aizdevumam nosaka minimālā līmenī, kas pakāpeniski palielinās, palielinoties garantētā aizdevuma ilgumam, kā norādīts turpmāk tabulā:

Saņēmēja veids	1. gadā	2. un 3. gadā	4.–6. gadā
MVU	25 bāzes punkti	50 bāzes punkti	100 bāzes punkti
Lieli uzņēmumi	50 bāzes punkti	100 bāzes punkti	200 bāzes punkti

- c. alternatīvi dalībvalstis var paziņot shēmas, pamatojoties uz iepriekš izklāstīto tabulu, taču vienlaikus garantijas termiņu, garantijas prēmijas un garantijas segumu var modulēt katrai pamatā esošajai atsevišķajai aizdevuma pamatsummai, piemēram, mazāks garantijas segums varētu kompensēt ilgāku termiņu vai pieļaut mazākas garantijas prēmijas; visā garantijas darbības laikā var izmantot vienotu prēmiju, ja tā ir lielāka par katram saņēmēju veidam noteikto minimālo prēmiju 1. gadam, kas norādīta iepriekš izklāstītajā tabulā un pielāgota atbilstoši garantijas ilgumam un garantijas segumam saskaņā ar šo punktu;
- d. garantiju piešķir līdz 2023. gada 31. decembrim;
- e. kopējā aizdevumu summa vienam saņēmējam, kuram garantija piešķirta saskaņā ar šo iedaļu, nepārsniedz:
 - i. 15 % no saņēmēja vidējā kopējā gada apgrozījuma pēdējos trijos noslēgtajos pārskata periodos⁷⁴;
 - ii. 50 % no enerģijas izmaksām 12 mēnešos pirms atbalsta pieteikuma iesniegšanas mēneša⁷⁵, vai
 - iii. ja dalībvalsts Komisijai tās novērtējuma vajadzībām iesniedz pienācīgu pamatojumu (piemēram, saistībā ar grūtībām, ar kurām saņēmējs saskaras pašreizējās krīzes laikā)⁷⁶, aizdevuma summu var palielināt:

⁷³ Šos atsevišķos aizdevumus nevar piešķirt kredītiestādēm vai citām finanšu iestādēm.

⁷⁴ Ja pasākuma saņēmēji ir jaunizveidoti uzņēmumi, kuriem nav trīs noslēgtu gada pārskatu, 67. punkta e) apakšpunkta i) punktā paredzēto piemērojamo maksimālo apjomu aprēķina, pamatojoties uz uzņēmuma pastāvēšanas ilgumu brīdī, kad uzņēmums iesniedz atbalsta pieteikumu.

⁷⁵ Ja pasākuma saņēmēji ir jaunizveidoti uzņēmumi, kuriem nav uzskaites par visiem iepriekšējiem divpadsmit mēnešiem, 61. punkta e) apakšpunkta ii) punktā paredzēto piemērojamo maksimālo apjomu aprēķina, pamatojoties uz uzņēmuma pastāvēšanas ilgumu brīdī, kad uzņēmums iesniedz atbalsta pieteikumu.

⁷⁶ Attiecīgais pamatojums varētu attiekties uz saņēmējiem, kuri darbojas tādās nozarēs, kuras īpaši skar agresijas tiešās vai netiešās sekas, tai skaitā ES, tās starptautisko partneru noteiktās sankcijas, kā arī pretpasākumi, ko veikusi, piemēram, Krievija. Minētās sekas var būt, piemēram, piegādes ķēžu traucējumi

- lai segtu likviditātes vajadzības no piešķiršanas brīža turpmākajiem 12 mēnešiem MVU⁷⁷ un turpmākajiem 6 mēnešiem lieliem uzņēmumiem;
 - attiecībā uz lieliem uzņēmumiem, kuriem jāsniedz finanšu nodrošinājums tirdzniecības darbībām enerģijas tirgos, – lai segtu no šīm darbībām izrietošas likviditātes vajadzības no piešķiršanas brīža turpmākajiem 12 mēnešiem;
 - likviditātes vajadzības būtu jānosaka, izmantojot saņēmēja pašapliecinājumu⁷⁸;
 - likviditātes vajadzības, ko jau sedz atbalsta pasākumi saskaņā ar Covid-19 pagaidu regulējumu, nevar segt ar pasākumiem, kuri pieņemti saskaņā ar šo paziņojumu;
- f. garantijas ilgums nepārsniedz sešus gadus, izņemot gadījumus, kad tā modulēta saskaņā ar 67. punkta c) apakšpunktu, un garantija nepārsniedz:
- i. 90 % no aizdevuma pamatsummas, ja zaudējumus proporcionāli un ar vienādiem nosacījumiem cieš kredītiestāde un valsts, vai
 - ii. 35 % no aizdevuma pamatsummas, ja zaudējumus vispirms pieskaita valstij un tikai pēc tam kredītiestādēm (t. i., pirmās kārtas zaudējumu garantija), un
 - iii. abos iepriekš minētajos gadījumos, kad aizdevuma apjoms laika gaitā samazinās, piemēram, tādēļ, ka aizdevumu sāk atmaksāt, garantētā summa ir proporcionāli jāsamazina;
- g. ar pienācīgu pamatojumu, ko iesniedz dalībvalsts, un atkāpjoties no 67. punkta a), 67. punkta e), 67. punkta f) un 67. punkta h) apakšpunkta, publisko garantiju var sniegt centrālajiem darījumu partneriem vai tīrvērtes dalībniekiem kā nefondētu finanšu nodrošinājumu⁷⁹, lai segtu jaunas likviditātes vajadzības, kuras izriet no nepieciešamības enerģētikas uzņēmumiem sniegt finanšu nodrošinājumu tādām tirdzniecības darbībām enerģijas tirgos, kam veikta tīrvērte. Šo nefondēto garantiju segums izņēmuma kārtā var pārsniegt 90 %. Attiecībā uz šīm nefondētajām garantijām dalībvalstij:

vai nesamaksāti maksājumi no Krievijas vai Ukrainas, paaugstināts kibernetiskais risks vai cenu pieaugums konkrētiem resursiem vai izejvielām, kurus skārusi pašreizējā krīze.

⁷⁷ Kā definēts Vispārējās grupu atbrīvojuma regulas I pielikumā.

⁷⁸ Likviditātes plānā var ietvert gan apgrozāmo kapitālu, gan ieguldījumu izmaksas. Komisija precizē, ka, kamēr šis paziņojums ir spēkā, dalībvalstis saskaņā ar šo iedaļu var piešķirt papildu publiskās garantijas saņēmējiem, kuri jau ir saņēmuši šādu atbalstu, nolūkā ņemt vērā jaunas likviditātes vajadzības, kas nebija iekļautas sākotnējā likviditātes vajadzību novērtējumā. Jebkuram šādam atbalstam ir jāatbilst visiem šajā paziņojumā paredzētajiem nosacījumiem un jānodrošina, ka vienas un tās pašas likviditātes vajadzības tiek segtas tikai vienu reizi.

⁷⁹ Kā paskaidrots 72. zemsvītras piezīmē un atšķirībā no publiskajām garantijām aizdevumiem, kuras sniedz saskaņā ar šo iedaļu un izmanto, lai veicinātu likviditātes nodrošināšanu tieši uzņēmumiem, publiskās garantijas, ko sniedz kā finanšu nodrošinājumu saskaņā ar 67. punkta g) apakšpunktu, nav fondētas un tiek sniegtas tieši centrālajam darījumu partnerim vai tīrvērtes dalībniekam bez jebkāda pamatā esoša instrumenta.

- i. ja garantijas segums pārsniedz 90 % – pamatojoties uz pārliecinošiem un konkrētiem pierādījumiem, jāpierāda nepieciešamība pēc šāda lielāka garantijas seguma un jāapņemas pārliecināties un regulāri uzraudzīt, ka galasaņēmēji šīs likviditātes vajadzības nevar apmierināt, izmantojot citus pašfinansēšanās avotus vai ārējā finansējuma avotus, ieskaitot citu atbalstu saskaņā ar šo paziņojumu;
 - ii. jāpamato garantijas summa, kura nekādā gadījumā nedrīkst pārsniegt summu, kas nepieciešama, lai segtu likviditātes vajadzības nākamajiem 12 mēnešiem, kuras izriet no nepieciešamības sniegt finanšu nodrošinājumu tādām tirdzniecības darbībām enerģijas tirgos, kam veikta tīrvērte. Dalībvalstīm šīs vajadzības ir regulāri jāpārskata;
 - iii. jāpamato garantijas termiņš, kam jābūt ne vēlāk kā 2023. gada 31. decembrī un kas nekādā gadījumā nepārsniedz laikposmu, kurā šādas garantijas tiek uzskatītas par augsti likvīdu nodrošinājumu saskaņā ar Komisijas Deleģēto regulu (ES) 2022/2311, ar ko Deleģētajā regulā (ES) Nr. 153/2013 noteiktos regulatīvos tehniskos standartus groza attiecībā uz pagaidu ārkārtas pasākumiem saistībā ar nodrošinājuma prasībām⁸⁰;
 - iv. uzskatāmi jāparāda, kā garantijas mobilizēšanas nosacījumi pietiekami novērsīs bezrūpīgas rīcības risku attiecībā uz saņēmēju un finanšu starpnieku. Tas jo īpaši attiecas uz nosacījumu par garantēto summu atgūšanu no galasaņēmēja, un šādā gadījumā dalībvalsts prasījumiem pret galasaņēmēja aktīviem ir jāpiešķir tāda paša vai augstāka līmeņa prioritāte, kādu piešķir galasaņēmēja pārējiem neatmaksātajiem augstākas prioritātes parādiem un aizdevumiem;
 - v. jānorāda prēmijas, kuras tiks piemērotas šādām garantijām un kurām jābūt vismaz vienādām ar garantijas prēmijām, kas norādītas 67. punkta b) apakšpunktā sniegtajā tabulā un kam pieskaitīti 200 bāzes punkti un, ja centrālais darījumu partneris vai tīrvērtes dalībnieks attiecībā uz nefondētā nodrošinājuma pozīciju neiekasē procentu likmi vai maksas, jāpieskaita 70. punkta b) apakšpunktā noteiktā pamatlikme;
 - vi. jānodrošina, ka tiek ievērots arī 67. punkta d) un 67. punkta i) apakšpunkts. Iespēja, kas paredzēta 67. punkta c) apakšpunktā, nav piemērojama, un garantija attiecas tikai uz šā 67. punkta g) apakšpunktā noteiktajām likviditātes vajadzībām;
- h. garantija attiecas uz ieguldījumiem un / vai uz apgrozāmā kapitāla aizdevumiem;
- i. garantijas var sniegt tieši galasaņēmējiem vai kredītiestādēm un citām finanšu iestādēm kā finanšu starpniekiem. Kredītiestādēm vai citām finanšu iestādēm vajadzētu publisko garantiju priekšrocības iespējami plašākā mērā nodot galasaņēmējiem. Finanšu starpniekam jāspēj pierādīt, ka tas izmanto mehānismu, kurš nodrošina, ka visas priekšrocības iespējami plašākā mērā tiek nodotas galasaņēmējam kā lielāks finansējuma apjoms, riskantāki portfeli, zemākas

⁸⁰ Komisijas Deleģētā regula (ES) 2022/2311 (2022. gada 21. oktobris), ar ko Deleģētajā regulā (ES) Nr. 153/2013 noteiktos regulatīvos tehniskos standartus groza attiecībā uz pagaidu ārkārtas pasākumiem saistībā ar nodrošinājuma prasībām (OV L 307, 28.11.2022., 31. lpp.).

nodrošinājuma prasības, zemākas garantiju prēmijas vai zemākas procentu likmes, nekā būtu iespējams bez šādām publiskām garantijām.

2.3. Likviditātes atbalsts subsidētu aizdevumu veidā

- (68) Lai nodrošinātu likviditāti pašreizējās krīzes skartajiem uzņēmumiem, piemērots, vajadzīgs un mērķorientēts risinājums pašreizējos apstākļos var būt subsidētas procentu likmes uz ierobežotu laiku un aizdevuma summu.
- (69) Attiecībā uz to pašu pamatā esošo aizdevuma pamatsummu aizdevumus, kas piešķirti saskaņā ar šo iedaļu, nekumulē ar atbalstu, kas piešķirts saskaņā ar šā paziņojuma 2.2. iedaļu, un otrādi. Aizdevumus un garantijas, kas piešķirti atbilstoši šim paziņojumam, var kumulēt dažādiem aizdevumiem ar nosacījumu, ka kopējā aizdevumu summa vienam saņēmējam nepārsniedz 67. punkta e) apakšpunktā vai 70. punkta e) apakšpunktā noteiktās robežvērtības. Saņēmējs vienlaicīgi var gūt labumu no vairākiem subsidētiem aizdevumiem atbilstoši šai iedaļai ar nosacījumu, ka kopējā aizdevumu summa vienam saņēmējam nepārsniedz 70. punkta e) apakšpunktā noteiktos maksimālos apjomus.
- (70) Komisija valsts atbalstu, kas, reaģējot uz pašreizējo krīzi, tiek piešķirts subsidētu aizdevumu veidā, uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu, pamatojoties uz LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktu, ja būs izpildīti turpmāk minētie nosacījumi:
- aizdevumus nepiešķir kredītiestādēm vai citām finanšu iestādēm;
 - aizdevumus var piešķirt ar samazinātām procentu likmēm, kas ir vismaz līdzvērtīgas pamatlikmei (1 gada *IBOR* likme vai līdzvērtīga Komisijas publicēta likme⁸¹), kura bija pieejama 2022. gada 1. oktobrī⁸² vai arī kura bija piemērojama atbalsta piešķiršanas brīdī un kurai pieskaitīta tabulā norādītā kredītriska rezerve⁸³:

Saņēmēja veids	Kredītriska rezerve 1. gadam	Kredītriska rezerve 2. un 3. gadam	Kredītriska rezerve 4.–6. gadam
MVU	25 bāzes punkti ⁸⁴	50 bāzes punkti ⁸⁵	100 bāzes punkti
Lieli	50 bāzes punkti	100 bāzes punkti	200 bāzes punkti

⁸¹ Pamatlikmes, kas aprēķinātas saskaņā ar Komisijas paziņojumu par atsaucē likmes un diskonta likmes noteikšanas metodes pārskatīšanu (OV C 14, 19.1.2008., 6. lpp.) un publicētas Konkurences ģenerāldirektorāta tīmekļa vietnē https://ec.europa.eu/competition-policy/state-aid/legislation/reference-discount-rates-and-recovery-interest-rates_en.

⁸² Aizdevumiem, kas piešķirti līdz 2022. gada 31. decembrim, var izmantot 2022. gada 1. februārī piemērojamo pamatlikmi.

⁸³ Ja procentu maksājumiem piemēro labvēlības periodu, jāievēro minimālās procentu likmes, kas noteiktas 70. punkta b) apakšpunktā, un procenti jāuzkrāj no labvēlības perioda pirmās dienas, un tie jākapitalizē vismaz reizi gadā. Aizdevuma līgumu darbības termiņš joprojām būs ierobežots līdz sešiem gadiem no aizdevuma piešķiršanas brīža, ja vien tas nav modulēts saskaņā ar 70. punkta c) apakšpunktu un ja vien netiek pārsniegta 70. punkta e) apakšpunktā minētā aizdevumu kopējā summa vienam saņēmējam.

⁸⁴ Minimālajai kopējai procentu likmei (pamatlikme un kredītriska rezerves) vajadzētu būt vismaz 10 bāzes punktu apmērā gadā.

⁸⁵ Minimālajai kopējai procentu likmei (pamatlikme un kredītriska rezerves) vajadzētu būt vismaz 10 bāzes punktu apmērā gadā.

uzņēmumi			

- c. alternatīvi dalībvalstis var paziņot shēmas, pamatojoties uz iepriekš izklāstīto tabulu, taču vienlaikus aizdevuma atmaksas termiņu un kredītriska rezerves līmeni var modulēt, piemēram, vienotu kredītriska rezervi var izmantot visā aizdevuma darbības laikā, ja tā ir augstāka par katram saņēmēju veidam noteikto minimālo kredītriska rezervi pirmajam gadam un pielāgota atbilstoši aizdevuma atmaksas termiņam saskaņā ar šo punktu^{86 87};
- d. aizdevuma līgumi ir parakstīti līdz 2023. gada 31. decembrim, un to maksimālais ilgums ir seši gadi, izņemot gadījumus, kad tie ir modulēti saskaņā ar 70. punkta c) apakšpunktu;
- e. aizdevumu kopējā summa vienam saņēmējam nepārsniedz:
 - i. 15 % no saņēmēja vidējā kopējā gada apgrozījuma pēdējos trijos noslēgtajos pārskata periodos⁸⁸ vai
 - ii. 50 % no enerģijas izmaksām 12 mēnešos pirms atbalsta pieteikuma iesniegšanas mēneša⁸⁹,
 - iii. ar pienācīgu pamatojumu, kuru dalībvalsts sniegusi Komisijai (piemēram, saistībā ar grūtībām, ar kurām saņēmējs saskaras pašreizējās krīzes laikā)⁹⁰, aizdevuma summu var palielināt:
 - lai segtu likviditātes vajadzības: no piešķiršanas brīža turpmākajiem 12 mēnešiem MVU⁹¹ gadījumā un turpmākajiem 6 mēnešiem lielu uzņēmumu gadījumā;
 - attiecībā uz lieliem uzņēmumiem, kuriem jāsniedz finanšu nodrošinājums tirdzniecības darbībām enerģijas tirgos, – lai segtu no šīm darbībām izrietošās likviditātes vajadzības no piešķiršanas brīža turpmākajiem 12 mēnešiem;

⁸⁶ Minimālajai kopējai procentu likmei (pamatlikme un kredītriska rezerves) vajadzētu būt vismaz 10 bāzes punktu apmērā gadā.

⁸⁷ Skatīt lietas prakses kopsavilkumu par modulāciju 70. punkta c) apakšpunktā, kas publicēts Konkurences ģenerāldirektorāta tīmekļa vietnē https://ec.europa.eu/competition-policy/state-aid/ukraine_en.

⁸⁸ Ja pasākuma saņēmēji ir jaunizveidoti uzņēmumi, kuriem nav trīs noslēgtu gada pārskatu, 70. punkta e) apakšpunkta i) punktā paredzēto piemērojamo maksimālo apjomu aprēķina, pamatojoties uz uzņēmuma pastāvēšanas ilgumu brīdī, kad uzņēmums iesniedz atbalsta pieteikumu.

⁸⁹ Ja pasākuma saņēmēji ir jaunizveidoti uzņēmumi, kuriem nav uzskaites par visiem iepriekšējiem divpadsmit mēnešiem, 70. punkta e) apakšpunkta ii) punktā paredzēto piemērojamo maksimālo apjomu aprēķina, pamatojoties uz uzņēmuma pastāvēšanas ilgumu brīdī, kad uzņēmums iesniedz atbalsta pieteikumu.

⁹⁰ Attiecīgais pamatojums varētu attiekties uz saņēmējiem, kuri darbojas tādās nozarēs, ko īpaši skar Krievijas agresijas tiešās vai netiešās sekas, tostarp Savienības un tās starptautisko partneru veiktie ierobežojošie ekonomikas pasākumi, kā arī Krievijas veiktie pretpasākumi. Minētās sekas var būt, piemēram, piegādes ķēžu traucējumi vai nesamaksāti maksājumi no Krievijas vai Ukrainas, palielināts cenu svārstīgums enerģijas tirgos un saistītās nodrošinājuma vajadzības, paaugstināts kibernetiskumu risks vai cenu pieaugums konkrētiem resursiem vai izejvielām, ko skārusi pašreizējā krīze.

⁹¹ Kā definēts Vispārējās grupu atbrīvojuma regulas I pielikumā.

- likviditātes vajadzības būtu jānosaka, izmantojot saņēmēja pašapliecinājumu⁹²;
 - Šis paziņojums neattiecas uz likviditātes vajadzībām, ko jau sedz atbalsta pasākumi saskaņā ar Covid-19 pagaidu regulējumu;
- f. aizdevums attiecas uz ieguldījumiem un/vai uz apgrozāmā kapitāla vajadzībām;
- g. aizdevumus var tieši sniegt galasaņēmējiem vai, izmantojot kredītiestādes un citas finanšu iestādes finanšu starpniecību. Šādā gadījumā kredītiestādēm vai citām finanšu iestādēm vajadzētu tās priekšrocības, ko aizdevumiem rada subsidētās procentu likmes, iespējami plašākā mērā nodot galasaņēmējiem. Finanšu starpniekam jāspēj pierādīt, ka tas izmanto tādu mehānismu, kurš nodrošina, ka priekšrocības pēc iespējas lielākā mērā tiek nodotas galasaņēmējiem, neizvirzot tādus nosacījumus subsidēto aizdevumu piešķiršanai saskaņā ar šo iedaļu, kas skar esošo aizdevumu refinansēšanu.

2.4. Atbalsts attiecībā uz papildu izmaksām, kas radušās sakarā ar ārkārtīgi krasu dabasgāzes un elektroenerģijas cenu pieaugumu

- (71) Papildus esošajām iespējām, kas pieejamas saskaņā ar LESD 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, un iespējām, kuras izklāstītas šajā paziņojumā, pagaidu atbalsts varētu mazināt sekas, ko rada ārkārtīgi krass dabasgāzes un elektroenerģijas cenu pieaugums, ko izraisījusi Krievijas agresija pret Ukrainu. Šādu atbalstu uzņēmumiem var sniegt, pamatojoties uz to pašreizējo vai vēsturisko enerģijas patēriņu. Pirmajā gadījumā atbalsts ļautu turpināt saimniecisko darbību visvairāk skartajiem uzņēmumiem, bet pēc būtības ietvertu mazāku stimulu taupīt enerģiju. Ņemot vērā gāzes piegādes deficītu Eiropas Savienībā, ir svarīgi arī saglabāt spēcīgus stimulus pieprasījuma samazināšanai un pakāpeniskai pārejai uz gāzes patēriņa samazināšanu. Uz vēsturisko enerģijas patēriņu balstīts atbalsts varētu saglabāt neskartus tirgus stimulus samazināt enerģijas patēriņu un varētu palīdzēt uzņēmumiem pārvarēt pašreizējās krīzes sekas ar nosacījumu, ka saņēmēji būtiski nesamazina ražošanas darbības vairāk kā tas ir nepieciešams, lai panāktu mērķtiecīgus enerģijas ietaupījumus, un/vai tikai nepārvirza patēriņu uz cituriem. Tāpēc dalībvalstis tiek aicinātas šajā nolūkā pieprasīt saņēmējiem uzņemties atbilstošas saistības. Dalībvalstis attiecībā uz jebkuru attiecināmo laikposmu var ieviest atbalsta shēmu, kura balstās vai nu uz pašreizējo, vai vēsturisko enerģijas patēriņu.
- (72) Komisija valsts atbalstu uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu, pamatojoties uz LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktu, ja būs izpildīti šādi nosacījumi:
- a. atbalsts tiek piešķirts līdz 2023. gada 31. decembrim⁹³;

⁹² Likviditātes plānā var ietvert gan apgrozāmo kapitālu, gan ieguldījumu izmaksas. Komisija precizē, ka, kamēr šis paziņojums ir spēkā, dalībvalstis saskaņā ar šo iedaļu var piešķirt papildu subsidētus aizdevumus saņēmējiem, kuri jau saņēmuši šādu atbalstu, nolūkā ņemt vērā jaunas likviditātes vajadzības, kas nebija iekļautas sākotnējā likviditātes vajadzību novērtējumā. Jebkuram šādam atbalstam ir jāatbilst visiem šajā paziņojumā paredzētajiem nosacījumiem un jānodrošina, ka vienas un tās pašas likviditātes vajadzības tiek segtas tikai vienu reizi.

⁹³ Atkāpjoties no minētā, ja atbalstu piešķir tikai pēc saņēmēja apliecināto dokumentu *ex post* pārbaudes un dalībvalsts nolēmj neiekļaut iespēju piešķirt avansa maksājumus saskaņā ar 74. punktu, atbalstu var piešķirt līdz 2024. gada 31. martam, ja ir ievērots 72. punkta e) apakšpunktā noteiktais attiecināmais laikposms.

- b. atbalstu var piešķirt tiešo dotāciju, nodokļu⁹⁴ un maksājumu atvieglojumu veidā vai citā veidā, piemēram, atmaksājamo avansu, garantiju⁹⁵, aizdevumu⁹⁶ un pašu kapitāla veidā, ar noteikumu, ka šādu pasākumu kopējā nominālvērtība nepārsniedz piemērojamo atbalsta intensitāti un atbalsta maksimālos apjomus. Vienmēr izmanto bruto summas, proti, summas pirms nodokļu vai jebkādu citu maksu atskaitīšanas;
- c. atbalstu, kas ir piešķirts atmaksājamo avansu, garantiju, aizdevumu vai citu atmaksājamo instrumentu veidā, var pārvērst cita veida atbalstā, piemēram, dotācijās, ar nosacījumu, ka pārvēršana tiek veikta līdz 2024. gada 30. jūnijam;
- d. atbalsts tiek piešķirts, pamatojoties uz shēmu ar aplēstu budžetu. Dalībvalstis var attiecināt atbalstu tikai uz tādām darbībām, ar ko atbalsta konkrētas ekonomikas nozares, kuras ir īpaši nozīmīgas ekonomikas vai iekšējā tirgus drošībai un noturībai, ņemot vērā, piemēram, paziņojumā “Taupīsim gāzi, lai ziemā nepietrūkst” minētos kritērijus, pēc kuriem piešķir prioritāti kritiski svarīgiem neaizsargātiem patērētājiem⁹⁷. Tomēr šādus ierobežojumus nepieciešams izstrādāt plaši, un tie nedrīkst mākslīgi ierobežot potenciālo saņēmēju loku;
- e. šajā iedaļā attiecināmās izmaksas aprēķina, pamatojoties uz dabasgāzes (ieskaitot ievadresursus), elektroenerģijas un no tādas dabasgāzes un elektroenerģijas tieši ražotas siltumapgādes un aukstumapgādes⁹⁸ patēriņu, kuru iegādājies saņēmējs⁹⁹.

Maksimālās attiecināmās izmaksas aprēķina pēc šādas formulas:

$$(p(t) - p(ref) * 1,5) * q$$

kur:

t ir konkrēts mēnesis vai vairāku secīgu mēnešu periods laikposmā no 2022. gada 1. februāra līdz vēlākais 2023. gada 31. decembrim (“attiecināmais laikposms”);

ref ir laikposms no 2021. gada 1. janvāra līdz 2021. gada 31. decembrim (“atsauces periods”);

$p(t)$ ir vidējā cena par vienību, ko saņēmējs patērējis attiecināmajā laikposmā (piemēram, EUR/MWh);

⁹⁴ Ja atbalsts tiek piešķirts nodokļu atvieglojumu veidā, tad nodokļa saistībām, attiecībā uz kurām šis atvieglojums tiek piešķirts, ir jāiestājas ne vēlāk kā 2023. gada 31. decembrī.

⁹⁵ Ja atbalstu piešķir garantiju veidā saskaņā ar šo iedaļu, tad piemēro papildu nosacījumus, kas minēti 67. punkta i) apakšpunktā.

⁹⁶ Ja atbalstu piešķir aizdevumu veidā saskaņā ar šo iedaļu, tad piemēro papildu nosacījumus, kas minēti 70. punkta g) apakšpunktā.

⁹⁷ COM(2022) 360 final, 20.7.2022.

⁹⁸ Centralizētas siltumapgādes vai aukstumapgādes tīklu gadījumā ne vienmēr var būt iespējams precīzi noteikt centrālā avota izmantoto kurināmo. Šādās situācijās dalībvalstis var paļauties uz centralizētās siltumapgādes operatoru sertifikātiem vai aplēsēm, kas norāda attiecīgo tīklu energoresursu struktūru, un izmantot šo informāciju, lai aprēķinātu siltumapgādes/aukstumapgādes patēriņa daļu, par kuru var prasīt kompensāciju saskaņā ar šo iedaļu.

⁹⁹ Šā paziņojuma 2.4. iedaļā “saņēmējs” ir uzņēmums vai juridiska persona, kas ir uzņēmuma daļa.

$p(ref)$ ir vidējā cena par vienību, ko saņēmējs patērējis atsaucē periodā (piemēram, EUR/MWh);

q ir daudzums, ko saņēmējs iepircis no ārējiem piegādātājiem un patērējis kā galapatērētājs¹⁰⁰. Dalībvalsts to var noteikt:

kā $q(t)$, t. i., saņēmēja patēriņu attiecināmajā laikposmā, vai

kā $q(ref)$, t. i., saņēmēja patēriņu atsaucē periodā.

No 2022. gada 1. septembra q nedrīkst pārsniegt 70 % no saņēmēja patēriņa tajā pašā periodā 2021. gadā.

- f. kopējais atbalsts vienam saņēmējam nepārsniedz 50 % no attiecināmajām izmaksām, un kopējais atbalsts vienam uzņēmumam vienā dalībvalstī nevienā brīdī nepārsniedz 4 miljonus euro;
 - g. atbalstu, ko piešķir saskaņā ar šo iedaļu, var kumulēt ar atbalstu, kuru piešķir saskaņā ar 2.1. iedaļu, ja netiek pārsniegts šajā iedaļā noteiktais, piemērojama atbalsta maksimālais apjoms vienam uzņēmumam. Attiecībā uz to pašu patēriņa apjomu – atbalstu, ko piešķir saskaņā ar šo iedaļu un ko aprēķina, pamatojoties uz vēsturisko patēriņu ($q(ref)$), nedrīkst kumulēt ar atbalstu, kuru piešķir saskaņā ar 2.7. iedaļu.
- (73) Dažās situācijās var būt nepieciešams sniegt papildu atbalstu saņēmējiem, kuru ekonomiskais sniegums krīzes laikā ir pasliktinājies. Dalībvalstis var piešķirt atbalstu, kurš pārsniedz vērtības, kas aprēķinātas saskaņā ar 72. punkta f) apakšpunktu, ja ir izpildīti 72. punkta a)–e) un g) apakšpunkta nosacījumi un arī šādi nosacījumi:
- a. kopējais atbalsts vienam saņēmējam nepārsniedz 40 % no attiecināmajām izmaksām, un kopējais atbalsts vienam uzņēmumam vienā dalībvalstī nevienā brīdī nepārsniedz 100 miljonus euro;
 - b. attiecībā uz saņēmējiem, kas uzskatāmi par “energoietilpīgiem uzņēmumiem”¹⁰¹, – kopējais atbalsts vienam saņēmējam var tikt palielināts līdz 65 % no attiecināmajām izmaksām un kopējais atbalsts vienam uzņēmumam vienā dalībvalstī nevienā brīdī nedrīkst pārsniegt 50 miljonus euro. Turklāt saņēmējam jāpierāda, ka tā *EBITDA*¹⁰² (atskaitot atbalstu) attiecināmajā laikposmā ir samazinājusies par vismaz 40 % salīdzinājumā ar atsaucē periodu vai ka tā *EBITDA* (atskaitot atbalstu) attiecināmajā laikposmā ir negatīva;

¹⁰⁰ Kuras saņēmējam jāpierāda, piemēram, ar attiecīgo rēķinu. Vērā tiks ņemts tikai galapatērētāju enerģijas patēriņš, savukārt pārdošanas apjoms un pašu produkcijas apjoms netiks ņemts vērā. Enerģijas patēriņš pašā enerģētikas nozarē, kā arī enerģijas pārveides un sadales laikā radušies zudumi netiks ņemti vērā.

¹⁰¹ “Energoietilpīgs uzņēmums” ir juridiska persona, kuras energoproduktu (ieskaitot energoproduktus, kas nav dabasgāze un elektroenerģija) iepirkumi, pamatojoties uz finanšu pārskata ziņojumos par 2021. kalendāro gadu sniegtajiem datiem, veido vismaz 3,0 % no produkcijas vērtības vai apgrozījuma. Alternatīvi var tikt izmantoti dati par 2022. gada pirmo pusgadu, un šādā gadījumā saņēmēju var uzskatīt par “energoietilpīgu uzņēmumu”, ja energoproduktu (ieskaitot energoproduktus, kas nav dabasgāze un elektroenerģija) iepirkumi veido vismaz 6,0 % no produkcijas vērtības vai apgrozījuma.

¹⁰² *EBITDA* ir peļņa pirms procentu maksājumiem, nodokļiem, nolietojuma un amortizācijas, izņemot vienreizēju vērtības samazinājumu.

- c. attiecībā uz saņēmējiem, kas uzskatāmi par “energoietilpīgiem uzņēmumiem”, kuri darbojas vienā vai vairākās no I pielikumā uzskaitītajām nozarēm vai apakšnozarēm¹⁰³, – kopējais atbalsts vienam saņēmējam var tikt palielināts līdz 80 % no attiecināmajām izmaksām un kopējais atbalsts vienam uzņēmumam vienā dalībvalstī nevienā brīdī nedrīkst pārsniegt 150 miljonus euro. Turklāt saņēmējam jāpierāda, ka tā *EBITDA* (atskaitot atbalstu) attiecināmajā laikposmā ir samazinājusies par vismaz 40 % salīdzinājumā ar atsaucē periodu vai ka tā *EBITDA* (atskaitot atbalstu) attiecināmajā laikposmā ir negatīva;
 - d. attiecībā uz atbalstu, ko piešķir saskaņā ar 73. punkta a), 73. punkta b) un 73. punkta c) apakšpunktu, – saņēmēja *EBITDA* attiecināmajā laikposmā, ieskaitot kopējo atbalstu, nedrīkst pārsniegt 70 % no tā *EBITDA* atsaucē periodā. Gadījumos, kad *EBITDA* atsaucē periodā bijusi negatīva, atbalsta rezultātā *EBITDA* attiecināmajā laikposmā nedrīkst pieaugt virs 0.
- (74) Saskaņā ar šo iedaļu piešķirēja iestāde var veikt avansa maksājumu saņēmējam. To darot, piešķirēja iestāde var izmantot šajā iedaļā noteiktās atbilstības kritēriju aplēses, ar noteikumu, ka tiek ievēroti šajā iedaļā noteiktie atbalsta maksimālie apjomi. Piešķirēja iestāde izstrādā procedūru, kuras mērķis ir, pamatojoties uz faktiskajiem datiem, *ex post* pārliedzināties, ka ir ievēroti atbilstības nosacījumi un atbalsta maksimālie apjomi, un atgūt atbalsta maksājumus, kas neatbilst atbilstības kritērijiem vai pārsniedz atbalsta maksimālos apjomus, ne vēlāk kā sešus mēnešus pēc attiecināmā laikposma beigām.

2.5. Atbalsts *REPowerEU* svarīgās atjaunīgās enerģijas un enerģijas uzglabāšanas ieviešanas paātrināšanai

- (75) Papildus jau esošajām iespējām, kas pieejamas saskaņā ar LESD 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, saistībā ar pašreizējo krīzi un plānu *REPowerEU*¹⁰⁴ ir būtiski izmaksu ziņā efektīvā veidā paātrināt un paplašināt atjaunīgās enerģijas pieejamību, lai ātri samazinātu atkarību no fosilā kurināmā importa, paātrinātu enerģētikas pārkārtošanu un panāktu zemākas un mazāk svārstīgas energoresursu cenas. Valsts atbalsts, kura mērķis ir paātrināt atjaunīgās enerģijas un enerģijas uzglabāšanas jaudas izvēršanu, ir daļa no piemērota, nepieciešama un mērķtiecīga risinājuma, lai pašreizējā situācijā samazinātu atkarību no importēta fosilā kurināmā. Ņemot vērā steidzamo nepieciešamību nodrošināt tādu projektu ātru īstenošanu, kas paātrina atjaunīgās enerģijas un enerģijas uzglabāšanas ieviešanu, uz laiku ir pamatoti daži vienkāršojumi atbalsta pasākumu īstenošanai, lai varētu īstenot plānu *REPowerEU*.
- (76) Atjaunīgās enerģijas un enerģijas uzglabāšanas straujākai ieviešanai var būt nepieciešami papildu ieguldījumi enerģētikas infrastruktūrā, tostarp tīkla paplašināšanās. Saskaņā ar paziņojumu par atbalsta jēdzienu¹⁰⁵ valsts atbalsta

¹⁰³ I pielikumā ir uzskaitītas nozares un apakšnozares, par kurām uzskatāms, ka tās enerģētikas krīzes dēļ ir īpaši pakļautas konkurētspējas zudumam, kura objektīvs rādītājs ir nozares un apakšnozares tirdzniecības ar trešām valstīm intensitāte un emisiju intensitāte. Tiks uzskatīts, ka saņēmējs darbojas kādā no I pielikumā uzskaitītajām nozarēm vai apakšnozarēm saskaņā ar saņēmēja klasifikāciju nacionālajos nozaru kontos vai ja viena vai vairākas darbības, ko tas veic un kas ir iekļautas I pielikumā, pārskata periodā ir radījušas vairāk nekā 50 % no saņēmēja apgrozījuma vai produkcijas vērtības 2021. gadā.

¹⁰⁴ COM(2022)230 final, 2022. gada 18. maijs.

¹⁰⁵ Sk. Komisijas paziņojumu par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. panta 1. punktā minēto valsts atbalsta jēdzienu (OV C 262, 19.7.2016., 1. lpp.). Ņemot vērā to, ka valsts atbalsta jēdziens ir objektīvs un juridisks jēdziens, kas ir tieši definēts Līgumā (Tiesas 2008. gada 22. decembra spriedums lietā *British*

noteikumi neattiecas uz atbalstu energoinfrastrukturai likumīga monopola ietvaros. Enerģētikas nozarē tas īpaši svarīgi ir to dalībvalstu gadījumā, kurās konkrētas infrastruktūras būvniecība un ekspluatācija saskaņā ar tiesību aktiem ir rezervēta tikai pārvades sistēmas operatoram vai sadales sistēmas operatoram.

2.5.1. Ieguldījumu atbalsts atjaunīgās enerģijas un enerģijas uzglabāšanas paātrinātai ieviešanai

(77) Komisija ieguldījumu atbalstu, kas paredzēts atjaunīgo energoresursu enerģijas izmantošanas veicināšanai un enerģijas uzglabāšanai, uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu, pamatojoties uz LESD 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja būs izpildīti šādi nosacījumi:

a. atbalstu piešķir vienam no šādiem pasākumiem:

- (i) ieguldījumi enerģijas ražošanai no atjaunīgajiem energoresursiem, kā definēts Direktīvas (ES) 2018/2001¹⁰⁶ 2. panta 1. punktā, tostarp atjaunīgā ūdeņraža un atjaunīgas, no ūdeņraža iegūtas degvielas ražošanai, bet neietverot elektroenerģijas ražošanu no atjaunīgā ūdeņraža;
- (ii) ieguldījumi elektroenerģijas uzkrāšanā¹⁰⁷ un siltumenerģijas uzkrāšanā¹⁰⁸ (arī apvienojumā ar vienu no citiem ieguldījumu veidiem, uz kuriem attiecas šī iedaļa);
- (iii) ieguldījumi atjaunīgā ūdeņraža, biodegvielas, bioloģiskā šķidrā kurināmā, biogāzes (tostarp biometāna) un biomasas kurināmā/degvielas uzglabāšanas komponentos, kas katru gadu vismaz 75 % no sava satura iegūst no tieši pieslēgtas atjaunīgā ūdeņraža, biodegvielas, bioloģiskā šķidrā kurināmā, biogāzes vai biomasas kurināmā/degvielas ražošanas iekārtas;

b. atbalstu piešķir, pamatojoties uz shēmu ar aplēstu jaudas apjomu un budžetu;

c. atbalsta shēmas var paredzēt vienai vai vairākām tehnoloģijām, uz kurām attiecas 77. punkta a) apakšpunkts, bet tās nedrīkst ietvert nekādus mākslīgus ierobežojumus vai diskrimināciju (tostarp licenču, atļauju vai koncesiju piešķiršanā, ja tādas ir vajadzīgas);

Aggregates/Komisija, C-487/06 P, ECLI:EU:C:2008:757, 111. punkts), 373.–375. punktā izklāstītie viedokļi neskar Savienības tiesu veikto valsts atbalsta jēdziena interpretāciju (Tiesas 2011. gada 21. jūlija spriedums, *Alcoa Trasformazioni*/Komisija, C-194/09 P, ECLI:EU:C:2011:497, 125. punkts); primārā atsauce Līguma interpretācijai vienmēr ir Savienības tiesu judikatūra.

¹⁰⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2018/2001 (2018. gada 11. decembris) par no atjaunojamajiem energoresursiem iegūtas enerģijas izmantošanas veicināšanu (OV L 328, 21.12.2018., 82. lpp.).

¹⁰⁷ Elektroenerģijas uzkrāšana ir elektroenerģijas galīgās izmantošanas atlikšana uz vēlāku laiku par tās ražošanas brīdi vai elektroenerģijas pārveidošana enerģijas formā, ko var akumulēt, šādas enerģijas akumulēšana un vēlāka pārveidošana atpakaļ elektroenerģijā.

¹⁰⁸ Siltumenerģijas uzkrāšana ir siltumenerģijas galīgās izmantošanas atlikšana uz vēlāku laiku par tās ražošanas brīdi vai elektroenerģijas vai siltumenerģijas pārveidošana enerģijas formā, ko var uzkrāt, šādas enerģijas uzkrāšana un pēc vajadzības vēlāka pārveidošana vai pārveidošana atpakaļ siltumenerģijā galīgai izmantošanai (t. i., siltumapgādei vai aukstumapgādei).

- d. atbalsts tiek piešķirts līdz 2025. gada 31. decembrim. Izņemot atkrastes vēja tehnoloģijas, iekārtām jābūt pabeigtām un tās jānodod ekspluatācijā 36 mēnešu laikā pēc piešķiršanas dienas. Ja šis termiņš netiek ievērots, shēmā būtu jāiekļauj efektīva sodu sistēma;
- e. atbalstu piešķir tiešo dotāciju, atmaksājamu avansu, aizdevumu¹⁰⁹, garantiju¹¹⁰ vai nodokļu atvieglojumu, tostarp nodokļu kredītu, veidā;
- f. atbalsta summu vai nu:
 - (i) nosaka atklātā, skaidrā, pārredzamā un nediskriminējošā konkursa procedūrā, kuras pamatā ir objektīvi kritēriji, kas noteikti *ex ante* un kas minimizē stratēģiskas piedāvājumu iesniegšanas risku, kā arī risku, ka netiks saņemts pietiekams piedāvājumu skaits¹¹¹. Vismaz 70 % no visiem atlases kritērijiem, kurus izmanto piedāvājumu sarindošanai, jādefinē kā atbalsts uz vienu vides aizsardzības vienību (piemēram, EUR par CO₂ samazinājuma tonnu) vai atbalsts par vienu enerģijas izlaides vai uzstādītās jaudas vienību, vai
 - (ii) vai administratīvi nosaka dalībvalsts, pamatojoties uz datiem par katra atbalstītā projekta ieguldījumu izmaksām;
- g. atbalstu saules fotoelementu enerģijas, sauszemes un atkrastes vēja enerģijas un hidroenerģijas iekārtām piešķir tikai konkursa procedūrā saskaņā ar 77. punkta f) apakšpunkta i) punktu;
- h. atkāpjoties no 77. punkta g) apakšpunkta, konkursa procedūra nav obligāta saules fotoelementu enerģijas, sauszemes un atkrastes vēja enerģijas un hidroenerģijas iekārtu gadījumā, ja piešķirtais atbalsts vienam uzņēmumam vienam projektam nepārsniedz 30 miljonus euro un atbalstītie projekti ir mazi projekti, kas definēti šādi:
 - (i) projekti, kuru uzstādītā jauda ir 1 MW vai mazāka, vai
 - (ii) projekti, kuru uzstādītā jauda ir 6 MW vai mazāka, ja tie 100 % apmērā pieder MVU vai atjaunīgās enerģijas energokopienām, vai
 - (iii) tikai vēja enerģijas ražošanas gadījumā – projekti, kuru uzstādītā jauda ir 18 MW vai mazāka, ja tie 100 % apmērā pieder maziem uzņēmumiem un mikrouzņēmumiem vai atjaunīgās enerģijas energokopienām;

¹⁰⁹ Ja atbalstu piešķir aizdevumu veidā saskaņā ar šo iedaļu, tad piemēro papildu nosacījumus, kas minēti 70. punkta g) apakšpunktā.

¹¹⁰ Ja atbalstu piešķir garantiju veidā saskaņā ar šo iedaļu, tad piemēro papildu nosacījumus, kas minēti 67. punkta i) apakšpunktā.

¹¹¹ Piedāvātās jaudas apjomi jānosaka tā, lai nodrošinātu, ka konkursa process ir balstīts uz reālu konkurenci. Dalībvalstij ir jāpierāda ticamība, ka piedāvātais apjoms atbilst potenciālajam projektu piedāvājumam. To var izdarīt, atsaucoties uz iepriekšējām izolēm, nacionālajā enerģētikas un klimata plānā noteiktajiem tehnoloģiju mērķiem vai ieviešot aizsardzības mehānismu gadījumā, ja pastāv risks, ka konkursā tiks saņemts nepietiekams skaits piedāvājumu. Ja konkursa procedūrās atkārtoti tiek saņemts nepietiekams skaits piedāvājumu, dalībvalstij jāievieš tiesiskās aizsardzības līdzekļi visām turpmākajām shēmām, kuras tā paziņo Komisijai attiecībā uz to pašu tehnoloģiju.

Šādā situācijā atbalstu administratīvi nosaka uz 77. punkta f) apakšpunkta ii) punkta pamata;

i. atbalsta intensitāte nepārsniedz:

- (i) 100 % no kopējām ieguldījumu izmaksām, ja atbalsts ir noteikts konkursa procedūrā uz 77. punkta f) apakšpunkta i) punkta pamata, vai
- (ii) 45 % no kopējām ieguldījumu izmaksām, ja atbalsts ir administratīvi noteikts uz 77. punkta f) apakšpunkta ii) punkta pamata; atbalsta intensitāti var paaugstināt par 20 procentpunktiem atbalstam, ko piešķir maziem uzņēmumiem, un par 10 procentpunktiem atbalstam, ko piešķir vidējiem uzņēmumiem;

- j. ja atbalstu piešķir atjaunīgā ūdeņraža ražošanai vai no atjaunīgā ūdeņraža iegūtas degvielas¹¹² ražošanai, dalībvalstij jānodrošina, ka ūdeņradi un no ūdeņraža iegūto degvielu ražo no atjaunīgajiem energoresursiem saskaņā ar metodiku, kas Direktīvā (ES) 2018/2001 un tās īstenošanas vai deleģētajos aktos ir noteikta no atjaunīgajiem energoresursiem ražotai nebioloģiskas izcelsmes šķidrā vai gāzveida transporta degvielai;
- k. ja atbalstu piešķir biodegvielas, bioloģiskā šķidrā kurināmā, biogāzes (tostarp biometāna) un biomasas kurināmā/degvielas ražošanai, dalībvalstīm jānodrošina, ka atbalstītais kurināmais/degviela atbilst ilgtspējas un siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanas kritērijiem, kas noteikti Direktīvā (ES) 2018/2001 un tās īstenošanas vai deleģētajos aktos;
- l. atbalstu piešķir par jaunizveidotu jaudu vai jaudas atjaunināšanu¹¹³. Atbalsta summa nav atkarīga no enerģijas izlaides. Jaudas atjaunināšanas gadījumā atbalstu saņem tikai par papildu izmaksām, kas radušās saistībā ar jaudas atjaunināšanu;
- m. atbalstu saskaņā ar šo iedaļu var kumulēt ar jebkuru citu valsts atbalstu, izņemot atbalstu saskaņā ar šā paziņojuma 2.5.2. iedaļu, vai ar centralizēti pārvaldītiem līdzekļiem, ja vien minētie pasākumi attiecas uz dažādām nosakāmām attiecināmajām izmaksām. Atbalstu var kumulēt ar valsts atbalstu, izņemot atbalstu saskaņā ar šā paziņojuma 2.5.2. iedaļu, vai ar centralizēti pārvaldītiem līdzekļiem attiecībā uz tām pašām attiecināmajām izmaksām, kas daļēji vai pilnībā pārklājas, tikai tādā gadījumā, ja šādas kumulēšanas rezultātā netiek pārsniegta piemērojamā atbalsta intensitāte, kura noteikta 77. punkta i) apakšpunktā¹¹⁴;
- n. atbalstu saskaņā ar šo iedaļu var kumulēt ar atbalstu saskaņā ar šā paziņojuma 2.5.2. iedaļu tikai tad, ja paziņotajā atbalsta shēmā tās sākotnējās paziņošanas laikā ir paredzēta minētā iespēja;

¹¹² Šķidrā un gāzveida degviela, kuru iegūst no atjaunīgā ūdeņraža un kuras enerģijas saturu veido atjaunīgie energoresursi, izņemot biomasu.

¹¹³ Jaudas atjaunināšana ir atjaunojamās enerģijas elektrostaciju modernizēšana, tostarp iekārtu vai ekspluatācijas sistēmu un aprīkojuma pilnīga vai daļēja nomaiņa, lai nomainītu jaudu vai palielinātu efektivitāti vai iekārtas jaudu.

¹¹⁴ Ja dalībvalsts atļauj šādu kumulāciju, tad tai attiecībā uz katru pasākumu ir jānorāda metode, ko izmanto, lai nodrošinātu atbilstību šajā punktā izklāstītajiem nosacījumiem.

- o. atbalstu var piešķirt ieguldījumiem, ar kuriem saistītie darbi ir sākti no 2023. gada 9. marta, izņemot ieguldījumus, kuri ir atbalsttiesīgi saskaņā ar iepriekšējo krīzes pagaidu regulējumu un kuru gadījumā darbi, iespējams, ir sākti no 2022. gada 20. jūlija; to projektu gadījumā, kuri sākti pirms 2023. gada 9. marta, vai pirms 2022. gada 20. jūlija attiecībā uz ieguldījumiem, kas ir atbalsttiesīgi saskaņā ar iepriekšējo krīzes pagaidu regulējumu, atbalstu var piešķirt, ja tas ir nepieciešams, lai būtiski paātrinātu vai paplašinātu ieguldījumu tvērumu. Šādos gadījumos par attiecināmām atbalsta izmaksām uzskata tikai saistībā ar paātrināšanas centieniem vai paplašināto tvērumu radušās papildu izmaksas;
- p. atbalstam ir jānodrošina saņēmējs veikt ieguldījumu, ko tas bez atbalsta neveiktu vai veiktu ierobežotā vai atšķirīgā veidā. Komisija uzskata, ka, ņemot vērā ārkārtējās ekonomiskās problēmas, ar kurām uzņēmumi saskaras pašreizējās krīzes dēļ, parasti, ja atbalsts netiktu piešķirts, saņēmēji turpinātu savu darbību bez izmaiņām ar nosacījumu, ka darbības turpināšana bez izmaiņām nerada Savienības tiesību aktu pārkāpumu;
- q. dalībvalstij jānodrošina, ka tiek ievērots princips “nenodari būtisku kaitējumu”.

2.5.2. Darbības atbalsts atjaunīgās enerģijas un enerģijas uzglabāšanas paātrinātai ieviešanai

(78) Komisija darbības atbalstu, kas paredzēts atjaunīgo energoresursu enerģijas izmantošanas veicināšanai un enerģijas uzglabāšanai, uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu, pamatojoties uz LESD 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja būs izpildīti šādi nosacījumi:

- a. atbalstu piešķir vienam no šādiem pasākumiem:
 - (i) enerģijas ražošana no atjaunīgajiem energoresursiem, kā definēts Direktīvas (ES) 2018/2001 2. panta 1. punktā, tostarp atjaunīgā ūdeņraža un atjaunīgas, no ūdeņraža iegūtas degvielas ražošanai, bet neietverot elektroenerģijas ražošanu no atjaunīgā ūdeņraža;
 - (ii) elektroenerģijas uzkrāšanas¹¹⁵ un siltumenerģijas uzkrāšanas¹¹⁶ iekārtu ekspluatācija (arī apvienojumā ar vienu no citiem ieguldījumu veidiem, uz kuriem attiecas šī iedaļa);
 - (iii) tādu atjaunīgā ūdeņraža, biodegvielas, bioloģiskā šķidrā kurināmā, biogāzes (tostarp biometāna) un biomasas kurināmā/degvielas uzglabāšanas komponentu ekspluatācija, kas katru gadu vismaz 75 % no sava satura iegūst no tieši pieslēgtas atjaunīgā ūdeņraža, biodegvielas, bioloģiskā šķidrā kurināmā, biogāzes vai biomasas kurināmā/degvielas ražošanas iekārtas;
- b. atbalstu piešķir, pamatojoties uz shēmu ar aplēstu jaudas vai izlaides apjomu un budžetu;

¹¹⁵ Sk. 107. zemsvītras piezīmi.

¹¹⁶ Sk. 108. zemsvītras piezīmi.

- c. atbalsta shēmas var paredzēt vienai vai vairākām tehnoloģijām, uz kurām attiecas 78. punkta a) apakšpunkts, bet tās nedrīkst ietvert nekādus mākslīgus ierobežojumus vai diskrimināciju (tostarp licenču, atļauju vai koncesiju piešķiršanā, ja tādas ir vajadzīgas);
- d. atbalsts tiek piešķirts līdz 2025. gada 31. decembrim. Izņemot atkrastes vēja tehnoloģijas, iekārtām jābūt pabeigtām un tās jānodod ekspluatācijā 36 mēnešu laikā pēc piešķiršanas dienas. Ja šis termiņš netiek ievērots, shēmā būtu jāiekļauj efektīva sodu sistēma;
- e. atbalstu piešķir, noslēdzot divvirzienu cenu starpības līgumus¹¹⁷ attiecībā uz iekārtā saražotās enerģijas izlaidi; līgumu termiņš nav ilgāks par 20 gadiem pēc atbalstītās iekārtas darbības sākšanas¹¹⁸;
- f. atbalsta summu nosaka vai nu:
 - (i) atklātā, skaidrā, pārredzamā un nediskriminējošā konkursa procedūrā, kuras pamatā ir objektīvi kritēriji, kas noteikti *ex ante* un kas minimizē stratēģiskas piedāvājumu iesniegšanas risku, kā arī risku, ka netiks saņemts pietiekams piedāvājumu skaits¹¹⁹. Vismaz 70 % no visiem atlases kritērijiem, kurus izmanto piedāvājumu sarindošanai, jādefinē kā atbalsts uz vienu vides aizsardzības vienību (piemēram, EUR par CO₂ samazinājuma tonnu) vai atbalsts par vienu enerģijas izlaides vai jaudas vienību, vai
 - (ii) ar norunas cenu, ko administratīvi noteikusi kompetentā enerģētikas regulatīvā iestāde¹²⁰, lai segtu paredzamās neto izmaksas, tostarp aplēsto kapitāla vidējo svērto cenu (WACC), un ņemot vērā visus lielākos ieņēmumus un jau saņemto atbalstu;
- g. atbalstu elektroenerģijas ražošanai no saules fotoelementu enerģijas, sauszemes un atkrastes vēja enerģijas un hidroenerģijas piešķir tikai konkursa procedūrā saskaņā ar 78. punkta f) apakšpunkta i) punktu;
- h. atkāpjoties no 78. punkta g) apakšpunkta, konkursa procedūra nav obligāta elektroenerģijas ražošanai no saules fotoelementu enerģijas, sauszemes un atkrastes vēja enerģijas un hidroenerģijas, ja piešķirtais atbalsts vienam uzņēmumam vienam

¹¹⁷ Divvirzienu cenu starpības līgums ir līgums, kas noslēgts starp elektroenerģijas ražošanas ietaises operatoru un partneri (parasti publiskā sektora struktūru) un ar ko nodrošina gan minimālās atlīdzības aizsardzību, gan pārmērīgas atlīdzības ierobežojumu. Līgums ir izstrādāts tā, lai tiktu saglabāti stimuli ražošanas ietaisei darboties un efektīvi piedalīties enerģijas tirgos.

¹¹⁸ Atbalsta maksājumi saskaņā ar līgumu nedrīkst pārsniegt 20 gadus, taču dalībvalstis var pieprasīt no iekārtām turpināt veikt līgumos paredzētās atmaksas tik ilgi, kamēr atbalstītā iekārta turpina darbību.

¹¹⁹ Piedāvātās jaudas vai produkcijas apjomi ir jānosaka tā, lai nodrošinātu, ka konkursa process ir balstīts uz reālu konkurenci. Dalībvalstij ir jāpierāda ticamība, ka piedāvātais apjoms atbilst potenciālajam projektu piedāvājumam. To var izdarīt, atsaucoties uz iepriekšējām izsolēm, nacionālajā enerģētikas un klimata plānā noteiktajiem tehnoloģiju mērķiem vai ieviešot aizsardzības mehānismu gadījumā, ja pastāv risks, ka konkursā tiks saņemts nepietiekams skaits piedāvājumu. Ja konkursa procedūrās atkārtoti tiek saņemts nepietiekams skaits piedāvājumu, dalībvalstij jāievieš tiesiskās aizsardzības līdzekļi visām turpmākajām shēmām, kuras tā paziņo Komisijai attiecībā uz to pašu tehnoloģiju.

¹²⁰ "Regulatīvā iestāde" ir regulatīvā iestāde, ko katra dalībvalsts norīko saskaņā ar Direktīvas (ES) 2019/944 57. panta 1. punktu (OV L 158, 14.6.2019., 125. lpp.).

projektam nepārsniedz 30 miljonus euro un atbalstītie projekti ir mazi projekti, kas definēti šādi:

- (i) projekti, kuru uzstādītā jauda ir 1 MW vai mazāka, vai
- (ii) projekti, kuru uzstādītā jauda ir 6 MW vai mazāka, ja tie 100 % apmērā pieder MVU vai atjaunīgās enerģijas energokopienām, vai
- (iii) tikai vēja enerģijas ražošanas gadījumā – projekti, kuru uzstādītā jauda ir 18 MW vai mazāka, ja tie 100 % apmērā pieder maziem uzņēmumiem un mikrouzņēmumiem vai atjaunīgās enerģijas energokopienām;

Šādā situācijā atbalstu administratīvi nosaka uz 78. punkta f) apakšpunkta ii) punkta pamata;

- i. atbalsts jāveido tā, lai novērstu jebkādu nepamatotu efektīvas tirgu darbības izkropļojumu un jo īpaši saglabātu efektīvus darbības stimulus un cenu signālus. Jo īpaši atbalsta saņēmējus nevajadzētu stimulēt izlaides produkciju piedāvāt lētāk par robežizmaksām, un viņi nedrīkst saņemt atbalstu par ražošanu periodā, kad šīs produkcijas tirgus vērtība ir negatīva¹²¹;
- j. ja atbalstu piešķir atjaunīgā ūdeņraža ražošanai vai no atjaunīgā ūdeņraža iegūtas degvielas¹²² ražošanai, dalībvalstij jānodrošina, ka ūdeņradi un no ūdeņraža iegūto degvielu ražo no atjaunīgajiem energoresursiem saskaņā ar metodiku, kas Direktīvā (ES) 2018/2001 un tās īstenošanas vai deleģētajos aktos ir noteikta no atjaunīgajiem energoresursiem ražotai nebioloģiskas izcelsmes šķidrai vai gāzveida transporta degvielai;
- k. ja atbalstu piešķir biodegvielas, bioloģiskā šķidrā kurināmā, biogāzes (tostarp biometāna) un biomasas kurināmā/degvielas ražošanai, dalībvalstīm jānodrošina, ka atbalstītais kurināmais/degviela atbilst ilgtspējas un siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanas kritērijiem, kas noteikti Direktīvā (ES) 2018/2001 un tās īstenošanas vai deleģētajos aktos;
- l. atbalstu piešķir par jaunizveidotu jaudu vai jaudas atjaunināšanu¹²³.
- m. atbalstu saskaņā ar šo iedaļu var kumulēt ar jebkuru citu valsts atbalstu vai ar centralizēti pārvaldītiem līdzekļiem, ja vien minētie pasākumi attiecas uz dažādām nosakāmām attiecināmajām izmaksām. Atbalstu var kumulēt ar valsts atbalstu vai ar centralizēti pārvaldītiem līdzekļiem attiecībā uz tām pašām attiecināmajām izmaksām, kas daļēji vai pilnībā pārklājas, tikai tādā gadījumā, ja šādas

¹²¹ Mazas atjaunīgās elektroenerģijas iekārtas var gūt labumu no tieša cenu atbalsta, kas sedz visas ekspluatācijas izmaksas un neparedz tām pienākumu pārdot elektroenerģiju tirgū, atbilstoši atbrīvojumam, kas paredzēts Direktīvas (ES) 2018/2001 4. panta 3. punktā. Iekārtas uzskata par mazām, ja to jauda ir mazāka par piemērojamo robežvērtību, kas noteikta 5. pantā Regulā (ES) 2019/943 (2019. gada 5. jūnijs) par elektroenerģijas iekšējo tirgu (pārstrādāta redakcija) (OV L 158, 14.6.2019., 54. lpp.).

¹²² Šķidrā un gāzveida degviela, kuru iegūst no atjaunīgā ūdeņraža un kuras enerģijas saturu veido atjaunīgie energoresursi, izņemot biomasu.

¹²³ Sk. 113. zemsvītras piezīmi.

kumulēšanas rezultātā netiek pārsniegti 100 % no paredzamajām neto izmaksām, kā definēts 78. punkta f) apakšpunkta ii) punktā¹²⁴;

- n. atbalstu var piešķirt iekārtām, ar kurām saistītie darbi ir sākti no 2023. gada 9. marta, izņemot ieguldījumus, kuri ir atbalsttiesīgi saskaņā ar iepriekšējo krīzes pagaidu regulējumu un kuru gadījumā darbi, iespējams, ir sākti no 2022. gada 20. jūlija; to projektu gadījumā, kuri sākti pirms 2023. gada 9. marta, vai pirms 2022. gada 20. jūlija attiecībā uz ieguldījumiem, kas ir atbalsttiesīgi saskaņā ar iepriekšējo krīzes pagaidu regulējumu, atbalstu var piešķirt, ja tas ir nepieciešams, lai būtiski paātrinātu vai paplašinātu ieguldījumu tvērumu. Šādos gadījumos par attiecināmām atbalsta izmaksām uzskata tikai saistībā ar paātrināšanas centieniem vai paplašināto tvērumu radušās papildu izmaksas;
 - o. atbalstam ir jānodrošina saņēmējs veikt darbību, ko tas bez atbalsta neveiktu vai veiktu ierobežotā vai atšķirīgā veidā. Komisija uzskata, ka, ņemot vērā ārkārtējās ekonomiskās problēmas, ar kurām uzņēmumi saskaras pašreizējās krīzes dēļ, parasti, ja atbalsts netiktu piešķirts, saņēmēji turpinātu savu darbību bez izmaiņām ar nosacījumu, ka darbības turpināšana bez izmaiņām nerada Savienības tiesību aktu pārkāpumu;
 - p. dalībvalstij jānodrošina, ka tiek ievērots princips “nenodari būtisku kaitējumu”.
- (79) Komisija atbalstu, kas paredzēts esošu iekārtu maksimālās elektroenerģijas ražošanas jaudas palielināšanai bez turpmāku ieguldījumu veikšanas, uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu, pamatojoties uz LESD 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja būs izpildīti šādi nosacījumi:
- a. esošā iekārta ir pieslēgta tīklam pirms 2022. gada 1. oktobra, un tā ir saņēmusi atbalstu, ko Komisija apstiprinājusi saskaņā ar LESD 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, vai uz to paziņojums neattiecas;
 - b. atbalsts ir nepieciešams esošo iekārtu maksimālās jaudas palielināšanai tā, lai to jauda tiktu palielināta līdz 1 MW vienai iekārtai vai līdzvērtīgai jaudai bez turpmāku ieguldījumu veikšanas;
 - c. atbalstu piešķir līdz 2023. gada 31. decembrim, un attiecināmais laikposms attiecībā uz atbalsta pasākuma ietvaros sniegtu atbalstu beidzas 2024. gada 31. decembrī;
 - d. atbalsts atbilst 78. punkta a), 78. punkta b), 78. punkta c), 78. punkta e), 78. punkta i) un 78. punkta j) apakšpunktā noteiktajām prasībām;
 - e. atbalstu, kuru piešķir saistībā ar šo pasākumu, nedrīkst kumulēt ar citu atbalstu, kas veicina to pašu papildu jaudu.

2.6. Atbalsts rūpnieciskās ražošanas procesu dekarbonizācijai, izmantojot elektrifikāciju un/vai atjaunīgo un elektroūdenradi, kas atbilst noteiktiem nosacījumiem, un energoefektivitātes pasākumiem

- (80) Papildus jau esošajām iespējām, kas pieejamas saskaņā ar LESD 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, saistībā ar pašreizējo krīzi un plānu *REPowerEU* ir būtiski veicināt

¹²⁴ Ja dalībvalsts atļauj šādu kumulāciju, tad tai attiecībā uz katru pasākumu ir jānorāda metode, ko izmanto, lai nodrošinātu atbilstību šajā punktā izklāstītajiem nosacījumiem.

ieguldījumus rūpniecisko darbību dekarbonizācijā, lai ātri samazinātu atkarību no fosilā kurināmā importa. Elektrifikācijas un energoefektivitātes pasākumu paātrināšana rūpniecībā, kā arī tādu tehnoloģiju ieviešana, kurās izmanto atjaunīgo un elektroūdeņradi, kas atbilst 81. punkta i) apakšpunkta nosacījumiem, vai atjaunīgu, no ūdeņraža iegūtu degvielu, kura atbilst 81. punkta h) apakšpunkta nosacījumiem, ir daļa no piemērota, nepieciešama un mērķtiecīga risinājuma, lai samazinātu atkarību no importēta fosilā kurināmā.

(81) Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu, pamatojoties uz LESD 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, atbalstu ieguldījumiem, kas ļauj i) būtiski samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas no rūpnieciskām darbībām, kurās kā enerģijas avotu vai izejvielas pašlaik izmanto fosilo kurināmo, vai ii) būtiski samazināt enerģijas patēriņu rūpnieciskajās darbībās un procesos, ja ir izpildīti visi turpmāk minētie nosacījumi:

- a. atbalsts tiek piešķirts, pamatojoties uz shēmu ar aplēstu budžetu;
- b. individuālā atbalsta maksimālā summa, ko var piešķirt vienam uzņēmumam, principā nedrīkst pārsniegt vai nu 10 % no šādai shēmai pieejamā kopējā budžeta, vai arī 200 miljonus euro. Ar pienācīgu pamatojumu, kas dalībvalstij jāsniedz Komisijai novērtējuma veikšanai, Komisija var akceptēt shēmas, saskaņā ar kurām paredzēts piešķirt individuāla atbalsta summas, kas pārsniedz 10 % no shēmai pieejamā kopējā budžeta;
- c. atbalstu piešķir tiešo dotāciju, atmaksājamu avansu, aizdevumu¹²⁵, garantiju¹²⁶ vai nodokļu atvieglojumu, tostarp nodokļu kredītu, veidā;
- d. ieguldījumam¹²⁷ jābūt tādām, lai saņēmējs varētu veikt vienu vai abus no turpmāk minētajiem:
 - (i) vismaz par 40 % salīdzinājumā ar situāciju pirms atbalsta piešķiršanas samazināt tiešās siltumnīcefekta gāzu emisijas no saņēmēja rūpnieciskās iekārtas, kas pašlaik izmanto fosilo kurināmo kā enerģijas avotu vai izejvielu, fosilā kurināmā aizstāšanai izmantojot ražošanas procesu elektrifikāciju vai pārejot uz 81. punkta g) un i) apakšpunkta nosacījumiem atbilstoša atjaunīgā un elektroūdeņraža vai 81. punkta h) apakšpunkta nosacījumiem atbilstošas atjaunīgas, no ūdeņraža iegūtas degvielas izmantošanu; lai pārbaudītu siltumnīcefekta gāzu emisiju samazinājumu, jāņem vērā arī faktiskās emisijas no biomasas sadedzināšanas¹²⁸;

¹²⁵ Ja atbalstu piešķir aizdevumu veidā saskaņā ar šo iedaļu, tad piemēro papildu nosacījumus, kas minēti 70. punkta g) apakšpunktā.

¹²⁶ Ja atbalstu piešķir garantiju veidā saskaņā ar šo iedaļu, tad piemēro papildu nosacījumus, kas minēti 67. punkta i) apakšpunktā.

¹²⁷ Atbalstu ieguldījumiem, kuru mērķis ir samazināt tiešās siltumnīcefekta gāzu emisijas vai enerģijas patēriņu, tostarp zem šā paziņojuma 81. punkta d) apakšpunktā noteiktajām robežvērtībām, var atbrīvot no paziņošanas pienākuma, ja ir ievēroti Vispārējās grupu atbrīvojuma regulas noteikumi.

¹²⁸ Tiešo siltumnīcefekta gāzu emisiju samazinājums jāmēra, ņemot vērā vidējās tiešās siltumnīcefekta gāzu emisijas piecu gadu laikā pirms atbalsta pieteikuma iesniegšanas (vidējās emisijas gadā).

- (ii) samazināt enerģijas patēriņu rūpnieciskās iekārtās saistībā ar atbalstāmajām darbībām vismaz par 20 % salīdzinājumā ar situāciju pirms atbalsta piešķiršanas¹²⁹;
- e. attiecībā uz ieguldījumiem, kas saistīti ar darbībām, uz kurām attiecas emisijas kvotu tirdzniecības sistēma (ETS), atbalsta rezultātā saņēmēja iekārtas radītajām siltumnīcefekta gāzu emisijām ir jāsamazinās zem bezmaksas kvotu iedales attiecīgajām līmeņatzīmēm, kas noteiktas Komisijas Īstenošanas regulā (ES) 2021/447¹³⁰;
- f. atbalsta mērķis nedrīkst būt saņēmēja kopējās ražošanas jaudas palielināšana finansēšana. Tas neskar ierobežotu jaudas palielinājumu tehniskas nepieciešamības dēļ. Uzskata, ka tas ir tad, ja jaudas palielinājums nepārsniedz 2 % salīdzinājumā ar situāciju pirms atbalsta piešķiršanas;
- g. ja atbalstu piešķir ieguldījumam rūpnieciskajai dekarbonizācijai, kas saistīta ar atjaunīgā ūdeņraža izmantošanu, dalībvalstij ir jānodrošina, ka izmantotais ūdeņradis tiek ražots no atjaunīgiem energoresursiem saskaņā ar metodiku, kas Direktīvā (ES) 2018/2001 un tās īstenošanas vai deleģētajos aktos ir noteikta no atjaunojamiem energoresursiem ražotai nebioloģiskas izcelsmes šķidrai vai gāzveida transporta degvielai;
- h. ja atbalstu piešķir ieguldījumam rūpnieciskajai dekarbonizācijai, kas saistīta ar atjaunīgas, no ūdeņraža iegūtas degvielas izmantošanu, minētā degviela atbilst šādām kumulatīvām prasībām:
 - (i) tā ir šķidrā un gāzveida degviela, kuru iegūst no atjaunīgā ūdeņraža un kuras enerģijas saturu veido atjaunīgie energoresursi, izņemot biomasu;
 - (ii) tā atbilst prasībai par vismaz 70 % siltumnīcefekta gāzu emisiju ietaupījumu aprites ciklā attiecībā pret fosilās degvielas komparatoru ar 94 g CO₂eq/MJ un
 - (iii) tā ir ražota saskaņā ar metodiku, kas Direktīvā (ES) 2018/2001 un tās īstenošanas vai deleģētajos aktos ir noteikta no atjaunojamiem energoresursiem ražotai nebioloģiskas izcelsmes šķidrai vai gāzveida transporta degvielai;
- i. atbalstu var piešķirt arī ieguldījumam rūpnieciskajai dekarbonizācijai, kas ietver no elektroenerģijas ražota ūdeņraža izmantošanu vienā no šādiem gadījumiem:
 - (i) ūdeņradi ražo tikai stundās, kurās marginālā ģenerētārvienība tirdzniecības zonā, kurā elektrolīzers atrodas nebalansa norēķinu periodos, kad elektroenerģija tiek patērēta, ir fosilo kurināmo neizmantojoša elektrostacija. Ūdeņradi, kas ražots šādās stundās un jau

¹²⁹ Enerģijas patēriņa samazinājums jāmēra, ņemot vērā enerģijas patēriņu piecu gadu laikā pirms atbalsta pieteikuma iesniegšanas (vidējais patēriņš gadā).

¹³⁰ Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2021/447 (2021. gada 12. marts), ar ko nosaka pārskatītās līmeņatzīmju vērtības bezmaksas emisijas kvotu iedalei 2021.–2025. gada periodam saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2003/87/EK 10.a panta 2. punktu (OV L 87, 15.3.2021., 29. lpp.).

ir ņemts vērā kā atjaunīgais ūdeņradis 81. punkta g) apakšpunkta nozīmē, nevar ņemt vērā otro reizi saskaņā ar šo iedaļu;

(ii) alternatīvi ūdeņradi ražo no elektroenerģijas, kas paņemta no elektrotīkla, un elektrolīzers ražo ūdeņradi vairākas pilnas slodzes stundas, kuru skaits ir vienāds ar vai mazāks par to stundu skaitu, kurās elektroenerģijas robežcenu tirdzniecības zonā noteica nefosilo elektroenerģiju ražojošas iekārtas; ūdeņradi, ko ražo vairākas pilnas slodzes stundas, kuru skaits ir vienāds ar vai mazāks par to stundu skaitu, kurās elektroenerģijas robežcenu tirdzniecības zonā noteica atjaunīgās elektroenerģijas ražošanas iekārtas, un kas jau ir ņemts vērā kā atjaunīgais ūdeņradis 81. punkta g) apakšpunkta nozīmē, nevar ņemt vērā otro reizi saskaņā ar šo iedaļu;

(iii) alternatīvi dalībvalstij ir jānodrošina, ka izmantotais elektroūdeņradis aprites ciklā sasniedz siltumnīcefekta gāzu emisiju aiztaupījumus vismaz 70 % apmērā salīdzinājumā ar fosilā kurināmā komparatoru 94 g CO₂eq/MJ un ka tā izcelsme ir no avotiem, kas nesatur fosilo kurināmo. Atbilstīgi plāna *REPowerEU* mērķiem elektroenerģijai iedalīto siltumnīcefekta gāzu emisiju aprēķināšanas metodei nevajadzētu palielināt fosilā kurināmā patēriņu. Šajā iedaļā var izmantot tikai to saražotā ūdeņraža īpatsvaru ražotājvalstī, kurš atbilst no fosilo kurināmo neizmantojošām elektrostacijām iegūtas elektroenerģijas vidējam īpatsvaram un kurš izmērīts divus gadus pirms attiecīgā gada. Šajā punktā noteiktajā veidā ražota ūdeņraža īpatsvaru ražotājvalstī, kurš atbilst no atjaunīgās elektroenerģijas elektrostacijām iegūtas elektroenerģijas vidējam īpatsvaram un kurš izmērīts divus gadus pirms attiecīgā gada, nevar ņemt vērā otro reizi saskaņā ar šo iedaļu, ja tas jau ir ņemts vērā kā atjaunīgais ūdeņradis 81. punkta g) apakšpunkta nozīmē;

j. atbalstu piešķir līdz 2025. gada 31. decembrim, un uz to attiecas nosacījums, ka iekārtai vai aprīkojumam, kas tiks finansēts ar ieguldījumu, jābūt pabeigtam un tas jānodod ekspluatācijā 36 mēnešu laikā pēc piešķiršanas dienas. Ja šis termiņš netiek ievērots, shēmā būtu jāiekļauj efektīva sodu sistēma;

k. atbalstu var piešķirt ieguldījumiem, ar kuriem saistītie darbi ir sākti no 2023. gada 9. marta, izņemot ieguldījumus, kuri ir atbalsttiesīgi saskaņā ar iepriekšējo krīzes pagaidu regulējumu un kuru gadījumā darbi, iespējams, ir sākti no 2022. gada 20. jūlija; to projektu gadījumā, kuri sākti pirms 2023. gada 9. marta, vai pirms 2022. gada 20. jūlija attiecībā uz ieguldījumiem, kas ir atbalsttiesīgi saskaņā ar iepriekšējo krīzes pagaidu regulējumu, atbalstu var piešķirt, ja tas ir nepieciešams, lai būtiski paātrinātu vai paplašinātu ieguldījumu tvērumu. Šādos gadījumos par attiecināmām atbalsta izmaksām uzskata tikai saistībā ar paātrināšanas centieniem vai paplašināto tvērumu radušās papildu izmaksas;

l. atbalstu nedrīkst piešķirt tikai par atbilstību piemērojamajiem Savienības standartiem¹³¹;

¹³¹ "Savienības standarts" ir: a) obligāts Savienības standarts, ar ko nosaka līmeni, kāds vides jomā jāsasniedz atsevišķiem uzņēmumiem, izņemot standartus vai mērķrādītājus, kas noteikti Savienības līmenī un ir saistoši dalībvalstīm, bet ne atsevišķiem uzņēmumiem; b) pienākums izmantot labākos pieejamos tehniskos

- m. atbalstam ir jānodrošina saņēmējs veikt ieguldījumu, ko tas bez atbalsta neveiktu vai veiktu ierobežotā vai atšķirīgā veidā. Komisija uzskata, ka, ņemot vērā ārkārtējās ekonomiskās problēmas, ar kurām uzņēmumi saskaras pašreizējās krīzes dēļ, parasti, ja atbalsts netiktu piešķirts, saņēmēji turpinātu savu darbību bez izmaiņām ar nosacījumu, ka darbības turpināšana bez izmaiņām nerada Savienības tiesību aktu pārkāpumu; tiek uzskatīts, ka saņēmēji turpinātu savu darbību bez izmaiņām attiecībā uz 81. punkta d) apakšpunkta i) punktā minētajiem ieguldījumiem;
- n. attiecināmās izmaksas ir starpība starp 81. punkta d) apakšpunktā minētā projekta izmaksām un izmaksu ietaupījumiem vai papildu ieņēmumiem, salīdzinot ar situāciju, ja atbalsta nav, visā ieguldījuma darbības laikā. Shēma jāizstrādā tā, lai varētu novērst negaidītu papildu peļņu, tai skaitā laikā, kad elektroenerģijas vai gāzes cenas ir ārkārtīgi augstas, ieviešot *ex ante* definētu atgūšanas mehānismu. Atbalsta intensitāte nedrīkst pārsniegt 40 % no attiecināmajām izmaksām. Atbalsta intensitāti var paaugstināt par 10 procentpunktiem atbalstam, ko piešķir vidējiem uzņēmumiem, un par 20 procentpunktiem atbalstam, kuru piešķir maziem uzņēmumiem. Atbalsta intensitāti var arī palielināt par 15 procentpunktiem ieguldījumiem, kas nodrošina tiešo siltumnīcefekta gāzu emisiju samazinājumu vismaz par 55 % vai enerģijas patēriņa samazinājumu vismaz par 25 % salīdzinājumā ar situāciju pirms ieguldījuma veikšanas¹³²;
- o. kā alternatīvu 81. punkta n) apakšpunktam atbalsta summu nosaka atklātā, skaidrā, pārredzamā un nediskriminējošā konkursa procedūrā, kuras pamatā ir objektīvi kritēriji, kas noteikti *ex ante* un līdz minimumam samazina stratēģiskas piedāvājumu iesniegšanas risku. Vismaz 70 % no visiem atlases kritērijiem, kurus izmanto piedāvājumu sarindošanai, jādefinē kā atbalsts par vienu vides aizsardzības vienību (piemēram, EUR par CO₂ samazinājuma tonnu vai EUR par vienu ietaupītās enerģijas vienību). Ar konkursa procedūru saistītajam budžetam ir jābūt saistošam ierobežojumam, proti, ir sagaidāms, ka ne visi piedāvājuma iesniedzēji saņems atbalstu;
- p. kā vēl viena alternatīva prasībām, kas izklāstītas 81. punkta n) un o) apakšpunktā, attiecināmās izmaksas var atbilst ieguldījumu izmaksām, kuras saistītas ar 81. punkta d) apakšpunktā minēto projektu, jo īpaši tāda aprīkojuma, mehānismu vai iekārtu izmaksām, kas vajadzīgs, lai sasniegtu elektrifikāciju, pārietu uz ūdeņraža vai no ūdeņraža iegūtas degvielas izmantošanu vai uzlabotu energoefektivitāti. Šādā situācijā atbalsta intensitāte nedrīkst pārsniegt 60 % no attiecināmajām izmaksām attiecībā uz 81. punkta d) apakšpunkta i) punktā minētajiem ieguldījumiem, izņemot elektrifikācijas projektus. Elektrifikācijas projektu un 81. punkta d) apakšpunkta ii) punktā minēto ieguldījumu gadījumā atbalsta intensitāte nedrīkst pārsniegt 30 % no attiecināmajām izmaksām;

paņēmienus (LPTP), kā noteikts Direktīvā 2010/75/ES, un nodrošināt, lai emisiju līmenis nepārsniegtu līmeni, kas tiktu sasniegts, piemērojot LPTP; gadījumos, kad emisiju līmenis, kas atbilst LPTP, ir noteikts īstenošanas aktos, kuri pieņemti saskaņā ar Direktīvu 2010/75/ES vai saskaņā ar citām piemērojamām direktīvām, šā paziņojuma nolūkā tiks piemērots minētais līmenis; ja minētais līmenis ir izteikts kā diapazons, tad piemēros robežvērtību, attiecībā uz kuru LPTP attiecīgajam uzņēmumam tiek sasniegti vispirms.

¹³² Tiešo siltumnīcefekta gāzu emisiju vai enerģijas patēriņa samazinājums jāmēra, ņemot vērā vidējās tiešās siltumnīcefekta gāzu emisijas vai enerģijas patēriņu piecu gadu laikā pirms atbalsta pieteikuma iesniegšanas (vidējās emisijas/patēriņš gadā).

- q. atbalstu saskaņā ar šo iedaļu var kumulēt ar jebkuru citu valsts atbalstu vai ar centralizēti pārvaldītiem līdzekļiem, ja vien minētie pasākumi attiecas uz dažādām nosakāmām attiecināmajām izmaksām;
- r. atbalstu, ko piešķir saskaņā ar 81. punkta n) un o) apakšpunktu, var kumulēt ar citu atbalstu vai centralizēti pārvaldītiem līdzekļiem attiecībā uz attiecināmajām izmaksām, kuras pārklājas, ja netiek pārsniegta atbalsta maksimālā summa, kas atļauta saskaņā ar 81. punkta n) un o) apakšpunktu;
- s. atbalstu, ko piešķir saskaņā ar 81. punkta p) apakšpunktu, var kumulēt ar citu atbalstu vai ar centralizēti pārvaldītiem Savienības līdzekļiem attiecībā uz attiecināmajām izmaksām, kuras pārklājas, ja netiek pārsniegta lielākā atbalsta intensitāte un/vai atbalsta summa, kas piemērojama saskaņā ar attiecīgajiem noteikumiem. Atbalsta kopsumma nekādā gadījumā nedrīkst pārsniegt 100 % no attiecināmajām izmaksām.

2.7. Atbalsts elektroenerģijas patēriņa papildu samazināšanai

- (82) Papildus esošajām iespējām, kas pieejamas saskaņā ar LESD 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, un iespējām, kuras izklāstītas šajā paziņojumā, varētu būt vajadzīgs pagaidu atbalsts, lai panāktu elektroenerģijas patēriņa samazinājumu, uz ko attiecas Regulas (ES) 2022/1854¹³³ 3. un 4. pants. Minētais atbalsts varētu palīdzēt mazināt elektroenerģijas cenu ārkārtīgo pieaugumu, samazinot patēriņu attiecībā uz dārgākām elektroenerģijas ražošanas tehnoloģijām (kuru pamatā pašlaik ir gāze). Tāpēc tikpat svarīgi ir saglabāt stimulus esošajiem elektroenerģijas patēriņa samazinājumiem un nodrošināt atbilstību Regulā (ES) 2022/1369¹³⁴ noteiktajiem gāzes pieprasījuma samazināšanas mērķrādītājiem. Ņemot vērā atšķirības starp dalībvalstīm, ir vajadzīgi norādījumi, kas nodrošinātu, ka elastīguma pamatā ir kritēriji, kuru mērķis ir nodrošināt vienlīdzīgus konkurences apstākļus un saglabāt vienotā tirgus integritāti.
- (83) Komisija atbalstu elektroenerģijas patēriņa samazināšanai uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu, pamatojoties uz LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktu, ja būs izpildīti šādi kumulatīvie nosacījumi:
 - a. ar atbalstu finansiālu kompensāciju piešķir tikai tad, ja minēto kompensāciju izmaksā par papildu nepatērēto elektroenerģiju salīdzinājumā ar gaidīto ("hipotētisko") patēriņu attiecīgajā stundā bez 83. punkta e) apakšpunktā minētās konkursa procedūras ("patēriņa papildu samazinājums"). Lai noteiktu patēriņa papildu samazinājumu, var izmantot dažādas metodes. Lai nodrošinātu, ka atbalsts tiek piešķirts tikai pieprasījuma papildu samazināšanai, dalībvalstīm parasti būtu jāņem vērā stimuli, kurus rada augstākas enerģijas cenas, stimuli no citiem atbalsta maksājumiem un shēmām, laikapstākļi un spekulāciju riski;
 - b. atbalstam jābūt izstrādātam tā, lai tas galvenokārt palīdzētu sasniegt elektroenerģijas patēriņa samazinājuma mērķrādītāju, kas noteikts Regulas (ES) 2022/1854¹³⁵ 3. un

¹³³ Padomes Regula (ES) 2022/1854 (2022. gada 6. oktobris) par ārkārtas intervenci augsto enerģijas cenu problēmas risināšanai (OV L 261I, 7.10.2022., 1. lpp.).

¹³⁴ Padomes Regula (ES) 2022/1369 (2022. gada 5. augusts) par koordinētiem gāzes pieprasījuma samazināšanas pasākumiem (OV L 206, 8.8.2022., 1. lpp.).

¹³⁵ Padomes Regula (ES) 2022/1854 (2022. gada 6. oktobris) par ārkārtas intervenci augsto enerģijas cenu problēmas risināšanai (OV L 261I, 7.10.2022., 1. lpp.).

4. pantā. Ja atbalsts ir izstrādāts tā, lai mērķrādītāji tiktu pārsniegti, dalībvalstij jāpierāda, ka pastāv papildu ieguvumi no atbalsta (piemēram, zemākas energosistēmas izmaksas vai mazāks gāzes patēriņš), kuri ir nepieciešami¹³⁶ un samērīgi, lai novērstu nopietnus ekonomikas traucējumus un vienlaikus saglabātu iekšējo tirgu;

- c. atbalsts jāpiešķir, pamatojoties uz shēmu ar aplēstu jaudas apjomu un budžetu;
- d. atbalsts var tikt piešķirts dažādos veidos, piemēram, tiešo dotāciju, aizdevumu¹³⁷ un garantiju¹³⁸ veidā;
- e. atbalstam jābūt piešķirtam atklātā, skaidrā, pārredzamā un nediskriminējošā konkursa procedūrā, kuras pamatā ir objektīvi kritēriji, kas noteikti *ex ante* un līdz minimumam samazina stratēģiskas piedāvājumu iesniegšanas risku. Ja ir konstatēts pārmērīgas kompensācijas risks, atbalstam jābūt izstrādātam tā, lai varētu novērst negaidītu papildu peļņu, piemēram, ieviešot atgūšanas mehānismu, ko definē *ex ante*;
- f. konkursa procedūrai(-ām) principā vajadzētu būt atvērtai(-ām) visiem iespējamajiem veidiem, kā panākt patēriņa papildu samazinājumu, jo īpaši šādiem:
 - i. patērētāji pārvirza elektroenerģijas patēriņu vai izvairās no tā;
 - ii. uzkrāšana “aiz skaitītāja”, lai samazinātu patēriņu maksimumslodzes stundās (ja vien atbalsta rezultātā netiktu radīts patēriņa papildu samazinājums), un
 - iii. elektroenerģijas ražošanas “aiz skaitītāja” aktīvi, kuros par kurināmo neizmanto gāzi. Dalībvalstis var izvēlēties izslēgt ražošanu, kurā izmanto citu fosilo kurināmo;
- g. attiecībā uz 83. punkta f) apakšpunktu – shēmas var attiecināt tikai uz vienu vai vairākām saņēmēju kategorijām vienā no šādiem gadījumiem:
 - i. ja potenciālo saņēmēju piedāvāto pakalpojumu iezīmju (piemēram, ilguma, aktivizēšanas biežuma) atšķirības ir tādas, ka piedāvājumi par MWh nevar tikt uzskatīti par salīdzināmiem;
 - ii. ja dalībvalstis Komisijai var pierādīt, ka konkurence netiktu nepamatoti izkropļota, vai
 - iii. lai nodrošinātu laicīgu īstenošanu (piemēram, paplašinot esošās shēmas).

Jebkurā gadījumā shēmas nedrīkst ietvert mākslīgus ierobežojumus vai diskrimināciju. Saskaņā ar Direktīvas (ES) 2019/944¹³⁹ 17. pantu shēmas

¹³⁶ Šādu atbalstu parasti uzskata par nepieciešamu, ja tas palīdz samazināt gāzes patēriņu.

¹³⁷ Ja atbalstu piešķir aizdevumu veidā saskaņā ar šo iedaļu, tad piemēro papildu nosacījumus, kas minēti 70. punkta g) apakšpunktā.

¹³⁸ Ja atbalstu piešķir garantiju veidā saskaņā ar šo iedaļu, tad piemēro papildu nosacījumus, kas minēti 67. punkta i) apakšpunktā.

¹³⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2019/944 (2019. gada 5. jūnijs) par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu un ar ko groza Direktīvu 2012/27/ES (pārstrādāta redakcija) (OV L 158, 14.6.2019., 125. lpp.).

nedrīkst nepamatoti attiecināt tikai uz konkrētiem lietotājiem vai lietotāju grupām, to skaitā agregatoriem;

- h. atbilstības kritērijiem dalībai konkursa procedūrā(-ās) jābūt pārredzamiem, objektīviem un nediskriminējošiem. Saņēmējiem ir jau jābūt atbilstošiem elektroenerģijas skaitītājiem¹⁴⁰ vai jāaņem tos uzstādīt pirms notiek patēriņa papildu samazinājums. Administratīvās vienkāršošanas nolūkā atbalsta saņēmējiem var piemērot prasību par piedāvājuma minimālo lielumu; šādā gadījumā minimālais piedāvājuma lielums nedrīkst pārsniegt 10 MW un ir jāatļauj agregēšana ar mērķi sasniegt robežvērtību;
- i. lai saņēmēji varētu precīzi noteikt sava piedāvājuma cenu, jānosaka skaidri un objektīvi kritēriji un jāapraksta, kad tiks aktivizēts saņēmēja patēriņa papildu samazinājums. Tomēr var būt nepieciešams ieviest pietiekamus aizsardzības pasākumus, piemēram, aktivizēšanas randomizāciju, lai novērstu spekulāciju stimulu radīšanu, piemēram, hipotētisko scenāriju mākslīgu palielinājumu;
- j. lai izvairītos no negatīvas ietekmes uz gāzes patēriņu, saņēmējiem būtu jāaņem nodrošināt, ka elektroenerģijas patēriņa papildu samazinājuma rezultātā nepalielināsies viņu kopējais gāzes patēriņš. Turklāt attiecībā uz atbalstu elektroenerģijas patēriņa samazināšanai maksimumslodzes stundās – nolūkā nodrošināt ieguvumus no elektroenerģijas pārvirzīšanas no maksimumslodzes stundām uz “ārpusmaksimuma laiku”¹⁴¹ un vienlaikus izvairīties no tā, ka tiek kavēta kopējā elektroenerģijas patēriņa samazināšanas mērķa sasniegšana, saņēmējiem būtu jāaņem “ārpusmaksimuma laikā” patērēt ne vairāk kā 150 % no kompensētā elektroenerģijas patēriņa “maksimumslodzes” brīžos samazinājuma;
- k. konkursa procedūrā saņēmēji jāizvēlas, pamatojoties uz viszemākajām patēriņa papildu samazinājuma vienības izmaksām (EUR/MWh vai ekvivalents¹⁴²). Dalībvalstis var ieviest papildu objektīvus, pārredzamus un nediskriminējošus sarindošanas kritērijus ar mērķi veicināt zaļāku tehnoloģiju izmantošanu, kas vajadzīgs, lai atbalstītu Savienības mērķu sasniegšanu vides aizsardzības jomā;
- l. atlīdzība katram saņēmējam jāpiešķir, balstoties uz faktiski panākto patēriņa papildu samazinājumu (pretstatā patēriņa papildu samazinājumam, ko saņēmējs bija apņēmis sasniegt);
- m. atbalsts nedrīkst nepamatoti izkropļot iekšējā elektroenerģijas tirgus pienācīgu darbību. Dalībvalstis atbalstu var atvērt pārrobežu dalībai;

¹⁴⁰ T. i., skaitītājs, kas atsevišķi mēra patēriņu laikā, kad ir nepieciešams papildu pieprasījuma samazinājums un kad tas nav nepieciešams.

¹⁴¹ “Ārpusmaksimuma laiks” ir jādefinē tā, lai vispār izvairītos no elektroenerģijas patēriņa laikā, kad elektroenerģijas ražošanai tiek izmantota gāze.

¹⁴² Piemēram, ja saņēmēji tiek izvēlēti, pamatojoties uz jaudas cenu (EUR/MW) attiecībā uz patēriņa samazinājumu konkrētā stundu skaitā. Šādā gadījumā stundu skaits jānosaka *ex ante*.

- n. papildu patēriņa samazinājumam, kas tiek kompensēts, jānotiek Regulas (ES) 2022/1854¹⁴³ attiecīgā(-o) panta(-u) piemērošanas periodā vai, ja atbalsts pārsniedz minētos mērķrādītājus, – līdz 2023. gada 31. decembrim;
- o. kumulācija ar citiem valsts atbalsta pasākumiem ir iespējama, ja vien tiek novērsta pārmērīga kompensācija, piemēram, nodrošinot to, ka atbalstu piešķir atklātā konkursa procedūrā. Jebkurā gadījumā atbalstu nevar piešķirt, ja tas sedz attiecināmās izmaksas, ko jau sedz citi valsts atbalsta pasākumi.

2.8. Atbalsts paātrinātiem ieguldījumiem nozarēs, kas ir stratēģiski svarīgas pārejai uz neto nulles emisiju ekonomiku

- (84) Lai ņemtu vērā nepieciešamību paātrināt ekonomikas pārkārtošanos un pārvarēt pašreizējo krīzi, dalībvalstis var paredzēt atbalstu privātiem ieguldījumiem, kuru mērķis ir novērst produktīvu ieguldījumu trūkumu nozarēs, kas ir stratēģiski svarīgas pārejai uz neto nulles emisiju ekonomiku, un nodrošināt stimulus šādu ieguldījumu ātrai izvērsšanai, ņemot vērā arī globālos izaicinājumus, kuri rada risku, ka jauni ieguldījumi šajās nozarēs varētu tikt novirzīti uz trešām valstīm ārpus EEZ.
- (85) Komisija atbalstu, kas paredzēts ieguldījumu projektiem, kuriem ir stratēģiska nozīme pārejā uz neto nulles emisiju ekonomiku, uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu, pamatojoties uz LESD 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja būs izpildīti šādi nosacījumi:
 - a. atbalsts tiek piešķirts, lai stimulētu šādas darbības:
 - i. tāda attiecīgā aprīkojuma ražošana, kas ir vajadzīgs pārejai uz neto nulles emisiju ekonomiku, proti, akumulatori, saules enerģijas paneļi, vējturbīnas, siltumsūkņi, elektrolīzēri un aprīkojums oglekļa uztveršanai, izmantošanai un uzglabāšanai (CCUS), vai
 - ii. tādu svarīgāko komponentu ražošana, kas paredzēti un galvenokārt tiek izmantoti kā tieša ievade i) punktā definētā aprīkojuma ražošanā, vai
 - iii. tādu saistīto kritiski svarīgo izejvielu ražošana vai ieguve, kas vajadzīgas i) un ii) punktā definētā aprīkojuma un svarīgāko komponentu ražošanai;
 - b. atbalsts tiek piešķirts, pamatojoties uz shēmu¹⁴⁴ ar aplēstu budžetu;
 - c. atbalsts tiek piešķirts līdz 2025. gada 31. decembrim;
 - d. saņēmējam jāpiesakās atbalsta saņemšanai pirms darbu sākuma¹⁴⁵ un jāsniedz dalībvalstij šā paziņojuma II pielikumā izklāstītā informācija¹⁴⁶.

¹⁴³ Padomes Regula (ES) 2022/1854 (2022. gada 6. oktobris) par ārkārtas intervenci augsto enerģijas cenu problēmas risināšanai (OV L 261I, 7.10.2022., 1. lpp.).

¹⁴⁴ Šāda shēma var attiekties uz projektiem, kas iesniegti un atbalstīti saskaņā ar Inovāciju fondu, ciktāl ir izpildīti piemērojamie nosacījumi, kuri izklāstīti 85. punktā.

¹⁴⁵ “Darbu sākums” ir vai nu ar ieguldījumu saistīto būvdarbu sākums, vai pirmā juridiski saistošā apņemšanās pasūtīt aprīkojumu vai citas saistības, kas ieguldījumu padara neatgriezenisku, atkarībā no tā, kurš notikums iestājas agrāk. Zemes pirkšanu un tādas sagatavošanās darbus kā atļauju saņemšana un priekšizpētes veikšana neuzskata par darbu sākumu.

- e. atbalstu var piešķirt tiešo dotāciju veidā vai citā veidā, piemēram, kā nodokļu atvieglojumus, kā subsidētās procentu likmes par jauniem aizdevumiem vai kā garantijas par jauniem aizdevumiem, ja nodokļu atvieglojumu nominālā summa vai pamatā esošo jauno aizdevumu nominālā summa nepārsniedz piemērojamo atbalsta intensitāti un kopējo atbalsta summu, ko piešķir saskaņā ar šo punktu. Ja garantijas vai aizdevumus novirza caur kredītiestādēm un citām finanšu iestādēm kā finanšu starpniecēm, tad ievēro 67. punkta i) apakšpunktā un 70. punkta g) apakšpunktā izklāstītos nosacījumus, lai nodrošinātu, ka saskaņā ar šo iedaļu piešķirto atbalstu pēc iespējas lielākā mērā tieši nodod galasaņēmējiem;
- f. attiecināmās izmaksas attiecas uz visām ieguldījumu izmaksām materiālajos aktīvos (tādos kā zeme, ēkas, ražotne, aprīkojums, iekārtas) un nemateriālajos aktīvos (tādos kā patentu tiesības, licences, zinātība vai cits intelektuālais īpašums), kas vajadzīgi 85. punkta a) apakšpunktā uzskaitīto preču ražošanai vai atgūšanai. Nemateriālajiem aktīviem: 1) jāpaliek piesaistītiem attiecīgajam apgabalam, un tos nevar pārnest uz citiem apgabaliem; 2) nemateriālie aktīvi jāizmanto galvenokārt attiecīgajā ražotnē, kas saņem atbalstu; 3) nemateriālajiem aktīviem jābūt amortizējamiem; 4) nemateriālajiem aktīviem jābūt iegādātiem atbilstoši tirgus nosacījumiem no trešām personām, kas nav saistītas ar pircēju; 5) nemateriālajiem aktīviem jābūt iekļautiem atbalstu saņemošā uzņēmuma aktīvos un 6) vismaz piecus gadus (vai trīs gadus MVU gadījumā) jāpaliek piesaistītiem projektam, kuram tiek piešķirts atbalsts;
- g. atbalsta intensitāte nedrīkst pārsniegt 15 % no attiecināmajām izmaksām, un atbalsta kopējā summa nedrīkst pārsniegt 150 miljonus euro vienam uzņēmumam vienā dalībvalstī. Tomēr:
 - i. attiecībā uz ieguldījumiem atbalstāmajos apgabalos, kas norādīti attiecīgajai dalībvalstij piemērojamajā reģionālā atbalsta kartē saskaņā ar LESD 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu ("c" apgabali), – atbalsta intensitāti var palielināt līdz 20 % no attiecināmajām izmaksām, un atbalsta kopējā summa nedrīkst pārsniegt 200 miljonus euro vienam uzņēmumam vienā dalībvalstī;
 - ii. attiecībā uz ieguldījumiem atbalstāmajos apgabalos, kas norādīti attiecīgajai dalībvalstij piemērojamajā reģionālā atbalsta kartē saskaņā ar LESD 107. panta 3. punkta a) apakšpunktu ("a" apgabali), – atbalsta intensitāti var palielināt līdz 35 % no attiecināmajām izmaksām, un atbalsta kopējā summa nedrīkst pārsniegt 350 miljonus euro vienam uzņēmumam vienā dalībvalstī.
- h. ja atbalstu piešķir nodokļu atvieglojumu, aizdevumu vai garantiju veidā, 85. punkta g) apakšpunktā noteikto atbalsta intensitāti var palielināt par 5 procentpunktiem. Tādu ieguldījumu gadījumā, kurus veic mazie uzņēmumi, atbalsta intensitāti var palielināt vēl par 20 procentpunktiem, un tādu ieguldījumu gadījumā, ko veic vidējie uzņēmumi, atbalsta intensitāti var palielināt par 10 procentpunktiem;
- i. saņēmējam ir jāapņemas saglabāt ieguldījumus attiecīgajā apgabalā vismaz piecus gadus vai – MVU gadījumā – trīs gadus pēc ieguldījuma pabeigšanas. Šāda apņemšanās neliedz aizstāt minētajā periodā novecojušās vai bojātās ražotnes vai aprīkojumu, ja vien visu minimālo periodu saimnieciskā darbība tiek turpināta

¹⁴⁶ Šādu atbalsta pieteikumu pamatā var būt jebkurš juridiskais pamats, ja vien atbalsta summa, ko piešķir saskaņā ar šā paziņojuma 2.8. iedaļu, nepārsniedz sākotnēji pieprasīto summu.

attiecīgajā apgabalā. Tomēr minēto ražotņu vai aprīkojuma aizstāšanai nedrīkst piešķirt papildu atbalstu;

- j. pirms atbalsta piešķiršanas un pamatojoties uz informāciju, ko saņēmējs sniedzis šā paziņojuma II pielikumā, un saistībām, kuras izklāstītas 85. punkta k) apakšpunktā, piešķirējai iestādei ir jāpārbauda konkrētie riski, ka produktīvie ieguldījumi varētu tikt veikti ārpus EEZ, un ka nav riska 85. punkta k) apakšpunkta nozīmē par to, ka ieguldījumi varētu tikt pārcelti EEZ robežās;
 - k. atbalstu nedrīkst sniegt, lai veicinātu ražošanas darbību pārcelšanu¹⁴⁷ starp dalībvalstīm. Šajā nolūkā saņēmējam:
 - i. ir jāapliecina, ka pēdējo divu gadu laikā pirms pieteikšanās uz atbalstu tas nav pārcēlies uz uzņēmējdarbības vietu, kurā paredzēts veikt atbalstāmo ieguldījumu, un
 - ii. jāaņem nepārcelties vismaz divus gadus pēc ieguldījuma pabeigšanas;
 - l. atbalstu nevar piešķirt grūtībās nonākušiem uzņēmumiem¹⁴⁸;
 - m. atbalstu var kumulēt ar valsts atbalstu attiecībā uz tām pašām attiecināmajām izmaksām, kuras daļēji vai pilnībā pārklājas, tikai tādā gadījumā, ja šādas kumulēšanas rezultātā netiek pārsniegta lielākā atbalsta intensitāte vai atbalsta summa, kas piemērojama saskaņā ar attiecīgajiem noteikumiem. Atbalsta kopsumma nekādā gadījumā nedrīkst pārsniegt 100 % no attiecināmajām izmaksām;
 - n. dalībvalstis, paziņojot par shēmām saskaņā ar šo punktu, var apsvērt iespēju nediskriminējošā veidā paredzēt ar vides aizsardzību saistītas prasības, piemēram, tās, kas uzskaitītas šā paziņojuma 37. punktā, vai prasības, kuras saistītas ar sociālo aizsardzību vai nodarbinātības apstākļiem;
 - o. dalībvalstīm 60 dienu laikā no atbalsta piešķiršanas dienas jāinformē Komisija par piešķiršanas datumu, atbalsta summu, attiecināmajām izmaksām, saņēmēja identitāti un atbalstītā ieguldījuma veidu un vietu, pamatojoties uz informāciju, ko saņēmējs sniedzis šā paziņojuma II pielikumā.
- (86) Izņēmuma kārtā, atkāpjoties no 85. punkta b) apakšpunkta, un uz individuālu paziņojumu pamata saistībā ar pārejai uz neto nulles emisiju ekonomiku paredzētu konkrētu preču ražošanu, kā definēts šā paziņojuma 85. punkta a) apakšpunktā, – Komisija, pamatojoties uz LESD 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, var apstiprināt

¹⁴⁷ “Pārcelšana” ir tās pašas vai līdzīgas darbības vai tās daļas pārvietošana no uzņēmējdarbības vietas vienā EEZ līguma līgumslēdzējā pusē (sākotnējā uzņēmējdarbības vieta) uz uzņēmējdarbības vietu, kurā tiek veikts atbalstāmais ieguldījums un kura atrodas citā EEZ līguma līgumslēdzējā pusē (atbalstāmā uzņēmējdarbības vieta). Pārvietošana ir konstatējama, ja produkts sākotnējā un atbalstāmajā uzņēmējdarbības vietā vismaz daļēji kalpo tādiem pašiem mērķiem un apmierina tāda paša veida klientu prasības vai vajadzības, un tajā pašā vai līdzīgā darbībā vienā no saņēmēja sākotnējam uzņēmējdarbības vietām Eiropas Ekonomikas zonā tiek zaudētas darbvietas.

¹⁴⁸ Atbilstoši definīcijai Komisijas paziņojumā “Pamatnostādnes par valsts atbalstu grūtībās nonākušu nefinanšu uzņēmumu glābšanai un pārstrukturēšanai” ([OV C 249, 31.7.2014., 1. lpp.](#)).

individuālu atbalstu līdz subsīdijas summai¹⁴⁹, kuru saņēmējs varētu acīmredzami saņemt par līdzvērtīgu ieguldījumu kādas trešās valsts jurisdikcijā ārpus EEZ, ja ir izpildīti šādi nosacījumi:

- a. atbalsts stimulē saņēmēju, lai tas veiktu ieguldījumu projektu vai uzsāktu saistītus ieguldījumu projektus¹⁵⁰, kas vajadzīgi 85. punkta a) apakšpunktā definēto attiecīgo preču ražošanai, vai nu:
 - i. pilnā apmērā atbalstāmajā apgabalā, kā definēts piemērojamajā reģionālā atbalsta kartē, vai
 - ii. vismaz trijās EEZ dalībvalstīs, ja būtiska kapitālieguldījumu daļa tiek veikta vismaz divos atbalstāmajos apgabalos. Nozīmīga daļa no šādiem būtiskiem ieguldījumiem būtu jāveic “a” apgabalā, kā definēts piemērojamajā(-ās) reģionālā atbalsta kartē(-ēs);
- b. atbalsts tiek piešķirts līdz 2025. gada 31. decembrim;
- c. saņēmējam jāaņem šā paziņojuma 85. punkta a) apakšpunktā definēto preču ražošanā izmantot visjaunāko komerciāli pieejamo, modernāko ražošanas tehnoloģiju no vides emisiju viedokļa;
- d. saņēmējam jāpiesakās atbalsta saņemšanai pirms darbu sākuma¹⁵¹ un jāsniedz dalībvalstij šā paziņojuma II pielikumā izklāstītā informācija un attiecīgie apliecinājošie dokumenti¹⁵². Saņēmējam jāsniedz pārliecinoši pierādījumi par subsīdijām, ko tas, visticamāk, saņemtu kādā jurisdikcijā ārpus EEZ attiecībā uz līdzīgu projektu, un tam ir jāpierāda, ka gadījumā, ja atbalsts netiktu piešķirts,

¹⁴⁹ Paziņotais atbalsts un subsīdija, ko saņēmējs varētu acīmredzami saņemt kādas trešās valsts jurisdikcijā ārpus EEZ, tiks salīdzināti diskontētā izteiksmē.

¹⁵⁰ Uzņēmumiem no visām dalībvalstīm, kuri darbojas attiecīgajā vērtību ķēdē, jādod reāla iespēja piedalīties topošā projektā. Paziņotajām dalībvalstīm jāpierāda, ka šādi uzņēmumi bija informēti (piemēram, ar kontaktu, alianšu, sanāksmju vai partneru piemeklēšanas pasākumu starpniecību, iesaistot arī MVU un jaunuzņēmumus, vienlaikus pienācīgu uzmanību veltot komercnoslēpuma aizsardzībai) par projekta iespējamo tapšanu un par komerciālajām iespējām, ko minētais projekts varētu sniegt.

¹⁵¹ Sk. 145. zemsivītras piezīmi.

¹⁵² Šādu atbalsta pieteikumu pamatā var būt jebkurš juridiskais pamats, ja vien atbalsta summa, ko piešķir saskaņā ar šā paziņojuma 2.8. iedaļu, nepārsniedz sākotnēji pieprasīto summu.

plānotie ieguldījumi netiktu veikti Eiropas Ekonomikas zonā¹⁵³ ¹⁵⁴. Turklāt saņēmējam jāsniedz pierādījumi, ka atbalstam nav kohēziju mazinoša ietekme¹⁵⁵;

- e. atbalsts nedrīkst pārsniegt minimālo summu, kas vajadzīga, lai stimulētu atbalsta saņēmēju veikt ieguldījumus attiecīgajā apgabalā Eiropas Ekonomikas zonā (finansējuma deficīts)¹⁵⁶;
- f. atbalstu nedrīkst sniegt, lai veicinātu ražošanas darbību pārcelšanu¹⁵⁷ starp dalībvalstīm. Paziņojamo pasākumu izvērtēšanas nolūkā Komisija pieprasīs visu informāciju, kas ir vajadzīga, lai noteiktu, vai valsts atbalsta dēļ esošajās atrašanās vietās EEZ varētu ievērojami sarukt darbvietu skaits. Tādā gadījumā, ja ieguldījums atbalsta saņēmējam dod iespēju pārcelt darbību uz mērķapgabalu un pastāv cēloņsakarība starp atbalstu un pārcelšanu, runa ir par negatīvu ietekmi, kuru diez vai atsvērtu jebkāda pozitīvā ietekme;
- g. saņēmējam ir jāapņemas saglabāt ieguldījumus attiecīgajā apgabalā vismaz piecus gadus vai – MVU gadījumā – trīs gadus pēc ieguldījumu pabeigšanas. Šāda apņemšanās neliedz aizstāt minētajā periodā novecojušās vai bojātās ražotnes vai aprīkojumu, ja vien visu minimālo periodu saimnieciskā darbība tiek turpināta attiecīgajā apgabalā. Tomēr minēto ražotņu vai aprīkojuma aizstāšanai nedrīkst piešķirt papildu atbalstu;

¹⁵³ Attiecīgajiem apliecinājumiem dokumentiem, ar kuriem pamato šā paziņojuma II pielikumā aprakstīto hipotētisko scenāriju, ir jābūt ticamiem, t. i., realistikiem un tiem ir jāatspoguļo lēmuma pieņemšanas faktori laikā, kad saņēmējs pieņēma lēmumu par ieguldījumu. Dalībvalstis tiek aicinātas balstīties uz autentiskajiem un oficiālajiem uzņēmuma vadības dokumentiem, risku novērtējumiem (ieskaitot ar atrašanās vietu saistīto risku novērtējumus), finanšu pārskatiem, iekšējiem uzņēmējdarbības plāniem, ekspertu atzinumiem un citiem pētījumiem, kas attiecas uz novērtējamo ieguldījumu projektu. Minētajiem dokumentiem jābūt no tā paša perioda, kad tika pieņemts lēmums par ieguldījumu vai ieguldījuma veikšanas vietu. Dalībvalstīm stimulējošās ietekmes pierādīšanā var palīdzēt dokumenti, kuros ir informācija par pieprasījuma, izmaksu vai finanšu prognozēm, dokumenti, kuri ir iesniegti ieguldījumu komitejai un kuros ir analizēti ieguldījumu scenāriji, vai dokumenti, kuri ir iesniegti finanšu iestādēm.

¹⁵⁴ Principā šķiet, ka atbalsta summas, kas pārsniedz kapitālieguldījumu izmaksas, nav pamatotas, ņemot vērā to, ka šādos gadījumos ieguldījumi, visticamāk, tiktu veikti Eiropas Ekonomikas zonā arī tad, ja atbalsta summas būtu mazākas.

¹⁵⁵ Ja ieguldījumu veikšanas nolūkā tiek apsvērtas vairākas vietas Eiropas Ekonomikas zonā, tad atbalstu saskaņā ar šo punktu nedrīkst piešķirt, lai piesaistītu ieguldījumus apgabalā, kura reģionālā atbalsta intensitāte – kā definēts piemērojamajā reģionālā atbalsta kartē – ir zemāka nekā attiecīgajos alternatīvajos EEZ apgabalos, jo tam būtu tāda negatīva ietekme uz konkurenci un kohēziju, kuru diez vai atsvērtu jebkāda pozitīvā ietekme. Šis nosacījums neattiecas uz gadījumiem, kad saņēmējs var pierādīt, ka pretējā gadījumā ieguldījums netiktu veikts šādos alternatīvos EEZ apgabalos, bet tiktu novirzīts uz kādu trešo valsti. Gadījumos, kad alternatīvajām vietām EEZ iekšienē ir tāda pati reģionālā atbalsta intensitāte, valsts atbalstu saskaņā ar šo punktu drīkst piešķirt tad, ja saņēmējs pierāda, ka vieta ir izvēlēta, pamatojoties uz objektīviem kritērijiem neatkarīgi no valsts atbalsta.

¹⁵⁶ Šis finansējuma deficīts tiek noteikts kā starpība starp atbalstāmā ieguldījuma paredzamo naudas plūsmu (tostarp ieguldījumu un darbības) neto pašreizējo vērtību un tāda hipotētiskā ieguldījuma paredzamo naudas plūsmu neto pašreizējo vērtību, kuru veic kādā jurisdikcijā ārpus EEZ un kuru atbalsta saņēmējs, visticamāk, veiktu, ja Eiropas Ekonomikas zonā tas nesaņemtu atbalstu (proti, hipotētiskajā scenārijā ietverot arī atbalstu, ko saņēmējs, visticamāk, saņemtu kādā jurisdikcijā ārpus EEZ). Abiem scenārijiem jābūt pietiekami pierādītiem, t. i., ir jāizmanto realistikā pieņēmumi, kas veido daļu no ticama uzņēmējdarbības plāna. Principā ir maz ticams, ka Komisija uzskatīs par saderīgu ar LESD 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu atbalsta summas, kas pārsniedz kapitālieguldījumu izmaksas, kuras vajadzīgas, lai veiktu projektus attiecīgajā apgabalā, ņemot vērā to, ka ir maz ticams, ka šādam atbalstam būs stimulējoša ietekme.

¹⁵⁷ Sk. 147. zemsvītras piezīmi.

h. atbalstu saskaņā ar šo iedaļu nevar piešķirt grūtībās nonākušiem uzņēmumiem¹⁵⁸.

3. MONITORINGS UN ZIŅOŠANA

- (87) Dalībvalstīm attiecīgā informācija par katru individuālo atbalstu, kas piešķirts saskaņā ar šo paziņojumu un pārsniedz 100 000 EUR¹⁵⁹ un attiecīgi 10 000 EUR¹⁶⁰ primārajai lauksaimnieciskajai ražošanai un zivsaimniecības nozarē, jāpublicē visaptverošajā valsts atbalsta tīmekļa vietnē vai Komisijas IT rīkā¹⁶¹ 12 mēnešu laikā no atbalsta piešķiršanas dienas, izņemot atbalstu, kurš piešķirts saskaņā ar šā paziņojuma 2.8. iedaļu un par kuru dalībvalstīm attiecīgā informācija būs jāpublicē 6 mēnešu laikā no atbalsta piešķiršanas dienas.
- (88) Attiecībā uz atbalsta pasākumiem saskaņā ar šā paziņojuma 2.4. iedaļu – ja kopējais atbalsts vienam uzņēmumam vienā dalībvalstī pārsniedz 50 miljonus euro, tad dalībvalstīm savās shēmās jāiekļauj prasība, ka saņēmējam viena gada laikā no atbalsta piešķiršanas dienas ir jāiesniedz piešķirējam iestādei plāns, kurā precizēts, kā saņēmējs samazinās sava enerģijas patēriņa radīto oglekļa pēdu vai kā tas īstenos šā paziņojuma 37. punktā aprakstītās prasības par vides aizsardzību vai energoapgādes drošību. Šo prasību piemēro no 2023. gada 1. janvāra.
- (89) Dalībvalstīm ir jāiesniedz Komisijai gada ziņojumi¹⁶².
- (90) Dalībvalstīm ir jānodrošina detalizēta uzskaitē par tāda atbalsta piešķiršanu, kuru paredz šis paziņojums. Šī uzskaitē, kurā jāiekļauj visa informācija, kas vajadzīga, lai pārlicinātos, ka ir ievēroti visi vajadzīgie nosacījumi, ir jāuzglabā 10 gadus pēc atbalsta piešķiršanas un pēc pieprasījuma jāiesniedz Komisijai.
- (91) Komisija var pieprasīt papildinformāciju par piešķirto atbalstu, galvenokārt, lai pārbaudītu, vai ir ievēroti nosacījumi, kas paredzēti Komisijas lēmumā, ar kuru apstiprina atbalsta pasākumu.
- (92) Lai uzraudzītu šā paziņojuma īstenošanu, Komisija var pieprasīt dalībvalstīm sniegt apkopotu informāciju par valsts atbalsta pasākumu izmantošanu, lai novērstu nopietnus ekonomikas traucējumus, kurus izraisījusi pašreizējā krīze.

¹⁵⁸ Atbilstoši definīcijai Komisijas paziņojumā “Pamatnostādnes par valsts atbalstu grūtībās nonākušu nefinanšu uzņēmumu glābšanai un pārstrukturēšanai” (OV C 249, 31.7.2014., 1. lpp.).

¹⁵⁹ Attiecas uz informāciju, kas prasīta Komisijas Regulas (ES) Nr. 651/2014 (2014. gada 17. jūnijs) III pielikumā un Komisijas Regulas (ES) Nr. 702/2014 III pielikumā. Atmaksājumu avansu, garantiju, aizdevumu, subordinētu aizdevumu un cita veida atbalsta gadījumā norāda pamatā esošā instrumenta nominālvērtību katram saņēmējam. Nodokļu un maksājumu atvieglojumu gadījumā individuālā atbalsta summu var norādīt diapazonos.

¹⁶⁰ Attiecas uz informāciju, kas prasīta Komisijas Regulas (ES) Nr. 702/2014 III pielikumā un Komisijas Regulas (ES) Nr. 1388/2014 (2014. gada 16. decembris) III pielikumā. Atmaksājumu avansu, garantiju, aizdevumu, subordinētu aizdevumu un cita veida atbalsta gadījumā norāda pamatā esošā instrumenta nominālvērtību katram saņēmējam. Nodokļu un maksājumu atvieglojumu gadījumā individuālā atbalsta summu var norādīt diapazonos.

¹⁶¹ Valsts atbalsta pārredzamības datubāzes publiskās meklēšanas lapa nodrošina piekļuvi ar atsevišķiem valsts atbalsta piešķirumiem saistītai informācijai, ko dalībvalstis sniedz saskaņā ar Eiropas pārredzamības prasībām attiecībā uz valsts atbalstu, un tā ir pieejama šādā tīmekļa vietnē: <https://webgate.ec.europa.eu/competition/transparency/public?lang=lv>.

¹⁶² OV L 140, 30.4.2004., 1. lpp.

4. NOBEIGUMA NOTEIKUMI

- (93) Komisija šo paziņojumu piemēro no 2023. gada 9. marta. Komisija šā paziņojuma noteikumus piemēro visiem pasākumiem, kas paziņoti no 2023. gada 9. marta, kā arī pasākumiem, kuri paziņoti pirms minētās dienas.
- (94) Šis paziņojums aizstāj 2022. gada 28. oktobrī¹⁶³ pieņemto krīzes pagaidu regulējumu ("iepriekšējais krīzes pagaidu regulējums"). Iepriekšējo krīzes pagaidu regulējumu atceļ no 2023. gada 9. marta. Iepriekšējais krīzes pagaidu regulējums jau aizstāja 2022. gada 23. martā¹⁶⁴ pieņemto krīzes pagaidu regulējumu, kas grozīts 2022. gada 20. jūlijā¹⁶⁵.
- (95) Kopumā atbalsts, kas piešķirts saskaņā ar iepriekšējo krīzes pagaidu regulējumu 2.1.–2.3. iedaļu, un atbalsts, kuru piešķir saskaņā ar tām pašām attiecīgajām šā paziņojuma iedaļām, nevienā brīdī nedrīkst pārsniegt šā paziņojuma attiecīgajās iedaļās noteikto atbalsta maksimālo apjomu. Attiecībā uz 2.4. iedaļu – atbalsts, kas piešķirts saskaņā ar iepriekšējiem krīzes pagaidu regulējumiem, un atbalsts, kuru piešķir saskaņā ar šo paziņojumu, nedrīkst pārsniegt šajā paziņojumā noteikto atbalsta maksimālo apjomu tajā pašā attiecināmajā laikposmā. Atbalstu, kas piešķirts saskaņā ar iepriekšējo krīzes pagaidu regulējumu 2.5. un 2.6. iedaļu, nevar kumulēt ar atbalstu, kuru piešķir saskaņā ar tām pašām attiecīgajām iedaļām šajā paziņojumā, ja minētais atbalsts sedz tās pašas attiecināmās izmaksas.
- (96) Saskaņā ar Komisijas paziņojumu par noteikumiem, kas piemērojami nelikumīga valsts atbalsta novērtēšanai¹⁶⁶, Komisija piemēro šo paziņojumu nepaziņotam atbalstam, ja atbalsts ir piešķirts no 2023. gada 9. marta.
- (97) Visos pārējos gadījumos Komisija piemēros noteikumus, kas paredzēti regulējumā, kurš bija spēkā atbalsta piešķiršanas brīdī.
- (98) Komisija līdz 2023. gada 31. decembrim pārskatīs visas šā paziņojuma iedaļas, pamatojoties uz svarīgiem apsvērumiem par konkurenci vai ekonomiku, kā arī starptautiskām norisēm. Gadījumos, kad tas ir lietderīgi, Komisija arī var precizēt savu pieeju konkrētos jautājumos.
- (99) Komisija ciešā sadarbībā ar attiecīgajām dalībvalstīm nodrošina pasākumu ātru izvērtēšanu, tiklīdz skaidri un pilnībā būs paziņoti pasākumi, uz kuriem attiecas šis paziņojums. Dalībvalstīm pēc iespējas ātrāk un plašāk par saviem nodomiem jāinformē Komisija un jāpaziņo par plāniem īstenot minētos pasākumus. Komisija šajā procesā sniegs dalībvalstīm norādījumus un palīdzību.

¹⁶³ OV C 426, 9.11.2022., 1. lpp.

¹⁶⁴ OV C 131I, 24.3.2022., 1. lpp.

¹⁶⁵ OV C 280, 21.7.2022., 1. lpp.

¹⁶⁶ OV C 119, 22.5.2002., 22. lpp.

I PIELIKUMS

Īpaši skartās nozares un apakšnozares¹⁶⁷

	NACE kods	Apraksts
1	0510	Akmeņogļu ieguve
2	0610	Jēlnaftas ieguve
3	0710	Dzelzsrūdu ieguve
4	0729	Citu krāsaino metālu rūdu ieguve
5	0891	Ķīmikāliju un minerālmēslu ražošanā izmantojamo minerālu ieguve
6	0893	Sāls ieguve
7	0899	Citur neklasificēta pārējā ieguves rūpniecība
8	1041	Eļļu un tauku ražošana
9	1062	Cietes un cietes produktu ražošana
10	1081	Cukura ražošana
11	1106	Iesala ražošana
12	1310	Tekstilšķiedru sagatavošana un vērpsana
13	1330	Tekstilmateriālu apdare
14	1395	Neaustu drānu un to izstrādājumu ražošana, izņemot apģērbu
15	1411	Ādas apģērbu ražošana
16	1621	Finiera lokšņu un koka paneļu ražošana
17	1711	Papīra masas ražošana
18	1712	Papīra un kartona ražošana
19	1910	Koksēšanas produktu ražošana
20	1920	Naftas pārstrādes produktu ražošana

¹⁶⁷ Nozares un apakšnozares, kas sarakstā iekļautas, pamatojoties uz to emisiju intensitāti un tirdzniecības intensitāti, atbilst nozarēm, kuras uzskaitītas Komisijas 2019. gada 15. februāra Deleģētajā lēmumā (ES) 2019/708, ar ko papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2003/87/EK, 2021.–2030. gada periodam nosakot sarakstu ar nozarēm un apakšnozarēm, kuras uzskatāmas par pakļautām oglekļa emisiju pārvirzes riskam (OV L 120/20, 8.5.2019.).

21	2011	Rūpniecisko gāzu ražošana
22	2012	Krāsvielu un pigmentu ražošana
23	2013	Pārējo neorganisko ķīmisko pamatvielu ražošana
24	2014	Pārējo organisko ķīmisko pamatvielu ražošana
25	2015	Mēslošanas līdzekļu un slāpekļa savienojumu ražošana
26	2016	Plastmasu primāro formu ražošana
27	2017	Sintētiskā kaučuka ražošana pirmformās
28	2060	Sintētisko šķiedru ražošana
29	2110	Farmaceutisko pamatvielu ražošana
30	2311	Lokšņu stikla ražošana
31	2313	Dobo stikla izstrādājumu ražošana
32	2314	Stikla šķiedras ražošana
33	2319	Citu stikla izstrādājumu ražošana, ieskaitot tehniskā stikla izstrādājumus
34	2320	Ugunsizturīgu nemetālisko minerālu izstrādājumu ražošana
35	2331	Keramikas flīžu un plākšņu ražošana
36	2332	Ķieģeļu, flīžu un būvmateriālu ražošana no apdedzināta māla
37	2341	Sadzīves un dekoratīvo keramikas izstrādājumu ražošana
38	2342	Sanitārtehnisko keramikas izstrādājumu ražošana
39	2351	Cementa ražošana
40	2352	Kaļķa un ģipša ražošana
41	2399	Citur neklasificētu nemetālisko minerālu izstrādājumu ražošana
42	2410	Čuguna, tērauda un dzelzs sakausējumu ražošana
43	2420	Tērauda cauruļu, cauruļvadu, dobu profilu un to savienotājelementu veidgabalu ražošana
44	2431	Aukstā vilkšana
45	2442	Alumīnija ražošana
46	2443	Svina, cinka un alvas ražošana

47	2444	Vara ražošana
48	2445	Citu krāsaino metālu ražošana
49	2446	Kodoldegvielas ražošana
50	2451	Čuguna liešana
	<i>Prodcom</i> kods	Apraksts
1	81221	Kaolīns un citi kaolīnu saturoši māli
2	10311130	Saldēti sagatavoti vai konservēti kartupeļi (ieskaitot ceptus vai eļļā apceptus un tad sasaldētus kartupeļus) (izņemot sagatavotus ar etiķi vai etiķskābi)
3	10311300	Žāvēti (kaltēti) kartupeļi miltu, rupja maluma miltu, pārslu, granulu un lodīšu veidā
4	10391725	Koncentrēts tomātu biezenis un pasta
5	105122	Pilnpiena pulveris
6	105121	Sausais vājšpiens
7	105153	Kazeīns
8	105154	Laktoze un laktozes sīrups
9	10515530	Sūkalas un modificētas sūkalas pulverī, granulās vai citā cietā veidā; iebiezinātas vai neiebiezinātas, ar vai bez saldinātājvielām
10	10891334	Maizes raugs
11	20302150	Stiklveida emaljas un glazūras, to pulverveida formas un tamlīdzīgi materiāli keramikai, emaljai vai stiklam
12	20302170	Šķidrie spīdumi un tamlīdzīgi preparāti, stiklveida frite un citi stikli pulvera, granulu vai pārslu veidā
13	25501134	Pēc vaļējās matricēs metodes kaltas dzelzs daļas transmisijas vārpstām, izciļņvārpstām, kloķvārpstām un kloķiem utt.

II pielikums

Informācija, kas jāiekļauj atbalsta pieteikumā saskaņā ar šā paziņojuma 2.8. iedaļu

1. Informācija par atbalsta saņēmēju:

- nosaukums, galvenās mītnes juridiskā adrese, galvenā darbības joma (*NACE* kods);
- apliecinājums, ka uzņēmums nav grūtībās nonācis uzņēmums atbilstoši definīcijai glābšanas un pārstrukturēšanas pamatnostādnes;
- attiecībā uz atbalstu, kuru piešķir saskaņā ar 85. punktā minēto shēmu: apliecinājums par darbības nepārcelšanu un saistībām, kas uzskaitītas 85. punkta k) apakšpunktā.

2. Informācija par atbalstāmo ieguldījumu:

- īss ieguldījuma apraksts;
- īss apraksts par gaidāmo pozitīvo ietekmi uz attiecīgo apgabalu (piemēram, radīto vai saglabāto darbvietu skaits, pētniecības, izstrādes un inovācijas darbības, mācības, kopu veidošanās un projekta iespējamais devums reģionālās ekonomikas zaļās un digitālās pārkārtošanās ziņā);
- piemērojamais juridiskais pamats (valsts, ES vai valsts un ES līmenī);
- plānotais darbu sākuma un ieguldījuma pabeigšanas datums;
- ieguldījuma veikšanas vieta(-as);
- attiecībā uz atbalstu saskaņā ar 86. punktu: informācija par piesaistītajiem saistītajiem ieguldījumiem citās dalībvalstīs saskaņā ar 86. punkta a) apakšpunktu: uzsākto ieguldījumu veikšanas vieta un summa. Jāsniedz informācija par saikni starp atbalstāmajiem ieguldījumiem un uzsāktajiem ieguldījumiem.

3. Informācija par ieguldījuma finansējumu:

- ieguldījumu izmaksas un citas saistītās izmaksas;
- kopējās attiecināmās izmaksas;
- atbalsta summa, kas vajadzīga, lai veiktu ieguldījumus attiecīgajā apgabalā;
- atbalsta intensitāte;
- attiecībā uz atbalstu saskaņā ar 86. punktu: finansējuma deficīta analīze, tostarp uzņēmējdarbības plāns un neto pašreizējās vērtības aprēķini, kas veikti faktisko un hipotētisko scenāriju gadījumā, ar aplēstajām ieguldījumu izmaksām, darbības izmaksām, ieņēmumiem un galīgo vērtību abu scenāriju gadījumā (*Excel* formātā), pievienojot apstiprinošus pierādījumus.

4. Informācija par atbalsta nepieciešamību un tā paredzamo ietekmi:

- īss apraksts par atbalsta nepieciešamību un tā ietekmi uz lēmumu par ieguldījumiem vai lēmumu par atrašanās vietu. Ir jāietver arī apraksts par ieguldījuma vai atrašanās vietas alternatīvām gadījumā, ja atbalsts netiktu piešķirts;
- attiecībā uz atbalstu saskaņā ar 86. punktu saņēmējam jāsniedz:
 - o pārliecinoši pierādījumi par subsīdijām, ko tas, visticamāk, saņemtu kādā jurisdikcijā ārpus EEZ attiecībā uz līdzīgu projektu, kurš iekļauts hipotētiskajā scenārijā;
 - o pierādījumi par to, ka gadījumā, ja atbalsts netiktu piešķirts, plānotie ieguldījumi netiktu veikti Eiropas Ekonomikas zonā;
 - o pierādījumi par to, ka atbalstam nav kohēziju mazinoša ietekme